

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مجموعه
قوانین و مقررات مشارکت و سرمایه گذاری
در صنعت حمل و نقل ریلی

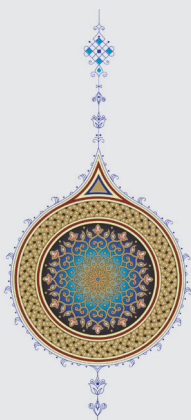
اردیبهشت ۱۳۹۴

دفتر سرمایه گذاری و اقتصاد حمل و نقل

مقام معظم رهبری

کامیون ما را از جاده ما جمع کنید. این همه زحمت کشیده شد تا
بناد به راه آهن متصل شوند آنوقت تمام بار بناد را کامیونها
حل می کنند.

رئیس جمهور محترم
در ارتباط با جایگاه حمل و نقل
ریلی کشور:

توسعه حمل و نقل ریلی از اولویت های اساسی دولت است
و دولت از این اقدام حمایت کامل می نماید. وزارت راه و
شهرسازی با جدیت کامل و طراحی های اقتصادی و سخیده، تحقق
توسعه حمل و نقل ریلی را پیگیری نماید.

شناسنامه

- **عنوان:** مجموعه قوانین و مقررات سرمایه گذاری در حمل و نقل ریلی
- **پدید آورندگان:** دفتر سرمایه گذاری و اقتصاد حمل و نقل ((آقایان بهیار صنوبری، فرشاد خرازی و خانم هاجر اخوان ثالث))
- **موضوع:** قوانین و مقررات / حدود اختیارات و مسئولیت ها / آیین نامه ها ، دستور العمل ها و مصوبات مرتبط با مشارکت و سرمایه گذاری و نقش ذینفعان در بخش های حمل و نقل ریلی
- **مأخذ تدوین و گردآوری:** سامانه قوانین و مقررات مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی، سایت اطلاع رسانی دولت، روزنامه رسمی کشور
- **گرافیک و نشر:** دفتر روابط عمومی
- **نوبت چاپ:** اول - اردیبهشت ماه ۱۳۹۴
- **شمارگان:** ۴۰۰ نسخه

فهرست

مقدمه

۸

سیاست‌های کلی نظام در خصوص حمل و نقل

۱۰

بخش اول : مصوبات مجلس شورای اسلامی

- بند (و) تبصره ۵ قانون بودجه سال ۱۳۹۴ ۱۱
- بند (الف) تبصره ۶ قانون بودجه سال ۱۳۹۴ ۱۱
- بند (ل) تبصره ۶ قانون بودجه سال ۱۳۹۴ ۱۲
- ماده ۱۲ قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور ۱۲
- ماده ۲۱ قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور ۱۵
- ماده ۶۷ قانون الحاق برخی از مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت ۱۶
- ماده ۷۰ قانون الحاق برخی از مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت ۱۷
- جزء (۱) بند (ق) تبصره (۲) قانون بودجه سال ۱۳۹۳ ۱۷
- بند (۱۲۶) قانون بودجه سال ۱۳۹۲ ۱۸
- قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید در راستای تسهیل اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و
- چهارم قانون اساسی ۲۱
- ماده (۸)، ماده (۹)، ماده (۱۰) و ماده (۱۱) قانون هدفمندی یارانه ها ۲۶
- قانون موافقتنامه تشویق و حمایت از سرمایه گذاری بین کشور های عضو اگو و پروتکل اصلاحی آن ۲۸
- قانون توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت ۳۵
- ماده ۸ الی ۱۵ قانون مدیریت خدمات کشوری ۳۹
- قانون حمایت از سامانه های حمل و نقل ریلی شهری تهران و حومه ۴۱

۴۴	 قانون دسترسی آزاد به شبکه حمل و نقل ریلی
۴۷	 قانون تشویق و حمایت سرمایه گذاری خارجی
	 قانون احداث پروژه های عمرانی بخش راه و ترابری از طریق مشارکت بانک ها و سایر منابع مالی
۵۴	 و پولی کشور (به همراه اصلاحیه های بعدی)
۵۵	 بند (ص) ماده ۲۲۴ قانون برنامه پنجم توسعه
۵۵	 بند (ب) ماده ۲۱۴ قانون برنامه پنجم توسعه
۵۶	 ماده (۱۶۴) قانون برنامه پنجم توسعه
۵۶	 جزء (۱) و جزء (۲) بند (ز) ماده ۱۶۳ قانون برنامه پنجم توسعه
۵۷	 ماده (۱۶۲) قانون برنامه پنجم توسعه
۵۷	 ماده (۲۹) قانون برنامه چهارم توسعه
	 بند (ب) ماده (۳) قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی
۵۷	 جمهوری اسلامی ایران و اجراء سیاستهای کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی
۵۸	 ماده (۳۰) قانون برنامه سوم توسعه
۵۸	 ماده (۱۲۶) قانون برنامه سوم توسعه
۵۸	 ماده (۱۲۸) قانون برنامه سوم توسعه
	 قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی در تأمین نیازهای کشور و تقویت آنها در امر صادرات
۵۹	 و اصلاح ماده (۱۰۴) قانون مالیاتهای مستقیم
۶۴	 قانون احداث خطوط راه آهن صنعتی و تجاری
۶۵	 آیین نامه احداث خطوط راه آهن صنعتی و تجاری
۶۸	 اساسنامه شرکت راه آهن ج.ا.ا. بند (۱۲) ماده ۱۰ وظایف مجمع عمومی
۶۸	 اساسنامه شرکت راه آهن ج.ا.ا. بند (۳) و بند (۷) و بند (۱۲) ماده ۱۵ وظایف هیئت مدیره
۶۸	 ماده ۶۲ قانون محاسبات عمومی کشور

بخش دوم : مصوبات هیئت وزیران (و مصوبات شورای اقتصاد ، هیئت امنای صندوق توسعه ملی ، شورای عالی هماهنگی ترابری کشور)

- ۷۰ آیین نامه اجرایی سهم بهینه بخشهای دولتی و غیردولتی در فعالیت های راه و راه آهن.....
- ۷۴ آیین نامه تأسیس و بهره برداری از بنادر خشک.....
- ۷۸ بند ج پیوست شماره ۳ فعالیت های واجد اولویت پرداخت تسهیلات ارزی صندوق توسعه ملی.....
- ۷۸ بند ب پیوست شماره ۴ فعالیت های واجد اولویت پرداخت تسهیلات ارزی صندوق توسعه ملی.....
- ۷۹ آیین نامه اجرایی بند (۱۲۶) قانون بودجه سال ۱۳۹۲.....
- ۸۲ آیین نامه اجرایی قانون توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت.....
- آیین نامه اجرایی قانون احداث پروژه های عمرانی بخش راه و ترابری از طریق مشارکت بانکها و سایر منابع پولی و مالی کشور.....
- ۸۶ آیین نامه اجرایی قانون حمایت از سامانه های حمل و نقل ریلی شهری و حومه.....
- ۹۸ مصوبه اجرای طرح توسعه حمل و نقل بار و مسافر توسط شرکت راه آهن ج.ا.ا.....
- ۱۰۰ فصل ۸۶ کتاب مقررات صادرات و واردات مجموع حقوق گمرکی و سود بازرگانی
- واردات وسائط نقلیه ریلی.....
- ۱۰۳ آیین نامه افتتاح اعتبار اسنادی موضوع ماده ۶۲ قانون محاسبات عمومی کشور
- ۱۰۴

بخش سوم : مصوبات هیئت مدیره شرکت راه آهن ج.ا.ا.

- ۱۰۶ دستورالعمل تعیین تعرفه نرخ حق دسترسی واگن های باری نو به همراه اصلاحیه.....
- ۱۰۷ دستورالعمل حدود مسئولیت شرکت های حمل و نقل ریلی درقبال صاحبان کالا و مسافران و نحوه ایفای آن
- ۱۳۷ دستور العمل صدور سند مالکیت و نحوه ثبت و نقل و انتقال رسمی ناوگان ریلی.....
- ۱۴۳ دستورالعمل تأسیس و فعالیت شرکت های حمل و نقل ریلی.....
- ۱۴۷ ماده ۳۵ اساسنامه صندوق پس انداز کارکنان شرکت راه آهن ج.ا.ا.
- ۱۴۸ صورتجلسه مجمع عمومی عادی بطور فوق العاده شرکت راه آهن جمهوری اسلامی ایران

مقدمه

شکل گیری اقتصاد مردمی با گذر از اقتصاد دولتی نیازمند سیاستگذاری و بسترسازی اموری است که به واسطه آن، حضور بخش خصوصی و تعاونی به عنوان فعالان اقتصادی غیردولتی به سهولت و با انگیزه ویژه ای در تمامی زمینه های کلان اقتصادی و زیربنائی کشور صورت پذیرد و این مهم زمانی تحقق می یابد که ساز و کار و بسترهای قانونی حضور این بخش ها به منظور فعالیت در عرصه های مختلف از سوی سیاستگذاران اقتصادی و قانونگذاران فراهم شود و این حضور با موانع اندک و تسهیل بیشتری نسبت به گذشته صورت پذیرد.

از این رو تصویب قوانین و مقررات لازم مبنی بر اصلاح فرآیندهای صدور مجوز فعالیت های اقتصادی و همچنین حذف قوانین و مقررات زاید و دست و پاگیر و کاهش زمان و هزینه های انجام کار و در عین حال تدوین قوانین جدید برای شروع و توسعه فعالیت های اقتصادی توسط این بخش ها ضروری و اجتناب ناپذیر است.

اجرای اصل ۴۴ قانون اساسی در یک دهه گذشته، گامی اساسی در تحول رویکرد مشارکت و سرمایه گذاری در بخش صنعت حمل و نقل ریلی کشور و بویژه شرکت راه آهن ج.ا.ا. بوده که با نگاهی مردم محور، به رشد

و پیشرفت این صنعت توجه نموده است و برنامه کاملی برای زمینه سازی حضور بخش غیر دولتی در بخش مهمی از اقتصاد ملی را فراهم نموده است. یکی از جنبه های مهم این اصل توجه به مقررات زدایی صرفاً دولتی و تسهیل فرآیند سرمایه گذاری در صنعت حمل و نقل ریلی با وضع قوانین جدید با رویکرد مشارکت بخش عمومی با بخش خصوصی است. در واقع این اصل به عنوان منشور اقتصاد ملی، ظرفیت لازم برای حذف مقررات غیرضرور قبلی و تهیه قوانین پیش برنده جدید با رویکرد مشارکت غیردولتی را در این صنعت فراهم نموده است.

این مجموعه شامل قوانین و مصوباتی می باشد، که طی یک دهه اخیر و در نتیجه اجرای اصل ۴۴ قانون اساسی در صنعت حمل و نقل ریلی کشور به تصویب رسیده است. و شامل اهم قوانین مصوب مجلس محترم شورای اسلامی، آیین نامه ها و تصویب نامه های هیئت محترم وزیران، مصوبه های هیئت مدیره شرکت راه آهن و دیگر مقررات مصوب مراجع قانون گذار کشور در سه حوزه سیاست گذاری، قانون گذاری و تصدی گری می باشد و بصورت مستقیم و غیر مستقیم به موضوع مشارکت و سرمایه گذاری در صنعت حمل و نقل ریلی کشور (شرکت راه آهن ج.ا.ا.) پرداخته است.

سیاست‌های کلی نظام در خصوص حمل و نقل

۱- ایجاد نظام جامع حمل و نقل و تنظیم سهم هر یک از زیر بخشهای آن با اولویت دادن به حمل و نقل ریلی و با توجه به جهات زیر:

- ملاحظات اقتصادی و دفاعی و امنیتی.
- کاهش شدت مصرف انرژی.
- کاهش آلودگی زیست محیطی.
- افزایش ایمنی.
- برقراری تعادل و تناسب بین زیرساختها و ناوگان و تجهیزات ناوبری و تقاضا.

۲- افزایش بهره‌وری تا رسیدن به سطح عالی از طریق پیشرفت و بهبود روشهای حمل و نقل و مدیریت و منابع انسانی و اطلاعات.

۳- توسعه و اصلاح شبکه حمل و نقل با توجه به نکات زیر:

- نگرش شبکه‌ای به توسعه محورها.
- آمایش سرزمین.
- ملاحظات دفاعی - امنیتی.
- سودآوری ملی.
- موقعیت ترانزیتی کشور.
- تقاضا.

۴- فراهم کردن زمینه جذب سرمایه‌های داخلی و خارجی و جلب مشارکت مردم و گسترش پوشش بیمه در همه فعالیت‌های این بخش.

۵ - دستیابی به سهم بیشتر از بازار حمل و نقل بین‌المللی.

بخش اول مصوبات مجلس شورای اسلامی

بند (و) تبصره ۵ قانون بودجه سال ۱۳۹۴ سال تصویب: ۱۳۹۳ مجلس شورای اسلامی

به صندوق توسعه ملی در سال ۱۳۹۴ اجازه داده می‌شود تا نسبت به اعطای تسهیلات ارزی به سرمایه‌گذاران بخش خصوصی و یا تعاونی برای طرح های توسعه‌ای **شقوق مختلف حمل و نقل** بدون انتقال مالکیت و با معرفی وزارت راه و شهرسازی و تضمین سازمان ها و شرکت های تابعه و ذیربط این وزارتخانه در قبال اخذ حق دسترسی تا استهلاك اصل سرمایه و سود آن از استفاده‌کنندگان اقدام کند.

بند (الف) تبصره ۶ قانون بودجه سال ۱۳۹۴ سال تصویب: ۱۳۹۳ مجلس شورای اسلامی

به شرکت های وابسته و تابعه وزارتخانه‌های نیرو، نفت، راه و شهرسازی، ورزش و جوانان، دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، ارتباطات و فناوری اطلاعات، صنعت، معدن و تجارت و جهادکشاورزی و سازمان انرژی اتمی ایران اجازه داده می‌شود با رعایت قانون نحوه انتشار اوراق مشارکت مصوب ۱۳۷۶/۶/۳۰ تا سقف یکصد هزار میلیارد (۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال برای اجرای طرح های انتفاعی دارای توجیه فنی، اقتصادی و مالی خود با اولویت اجرای پروژه‌ها و طرح های میداین نفت و گاز مشترک با همسایگان و مهار آبهای مرزی، **طرح های حمل و نقل** به ویژه وسائط نقلیه برقی، طرح های آبرسانی و تأمین آب، احداث و تکمیل طرح های آب‌شیرین‌کن، تکمیل شبکه جمع‌آوری و انتقال فاضلاب، تصفیه‌خانه‌های آب و فاضلاب، نیروگاههای برق، احداث و تکمیل طرح های نیمه‌تمام ورزشی، تبدیل گاز به فرآورده‌های شیمیایی و همچنین مناطق محروم و کمتر توسعه‌یافته، اوراق مشارکت ریالی و یا

صکوک اسلامی و با رعایت ماده (۸۸) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و برای طرح هایی که به تصویب شورای اقتصاد می رسد، با تضمین خود در خصوص اصل و سود، منتشر نمایند.

بند (ل) تبصره ۶ قانون بودجه سال ۱۳۹۴ **سال تصویب: ۱۳۹۳ مجلس شورای اسلامی**

به وزارت راه و شهرسازی اجازه داده می شود نسبت به انتشار و فروش اوراق مشارکت به میزان پانزده هزار میلیارد (۱۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال جهت اجرای طرح های آزادراه ها و خطوط ریلی و با تضمین بازپرداخت اصل و سود اوراق مزبور از محل عواید حاصل از طرح های مذکور (حق دسترسی و عوارض آزادراه های احداث شده و خطوط ریلی) با رعایت مفاد قانون نحوه انتشار اوراق مشارکت اقدام کند.

ماده ۱۲ قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور **سال تصویب: ۱۳۹۴ مجلس شورای اسلامی**

ماده ۱۲- به کلیه وزارتخانه ها به ویژه نفت و نیرو و شرکتهای تابعه و وابسته به آنها و سازمان ها و مؤسسات دولتی و کلیه دارندگان عنوان و ردیف در قوانین بودجه کل کشور اجازه داده می شود سالانه تا سقف یکصد میلیارد (۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) دلار به صورت ارزی و پانصد هزار میلیارد (۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به صورت ریالی که هر ساله تا سقف نرخ تورم سال قبل تعدیل می گردد، در موارد مربوط به بندهای ذیل این ماده که سرمایه گذاری یا اقدام اشخاص حقیقی یا حقوقی خارجی یا داخلی با اولویت بخشهای خصوصی یا تعاونی به تولید، صادرات، ارتقای کیفیت، صرفه جویی یا کاهش هزینه در تولید کالا یا خدمت و زمان و بهبود کیفیت محیط زیست و یا کاهش تلفات جانی و مالی می انجامد برای نفت و گاز و میعانات گازی و فرآورده های نفتی و کالاها و خدمات قابل صادرات یا واردات به قیمتهای صادراتی یا وارداتی به نرخ روز ارز بازار آزاد یا معادل ریالی آن با احتساب حقوق دولتی و عوارض قانونی و سایر هزینه های متعلقه و برای سایر موارد با قیمتهای غیریارانه ای با احتساب حقوق دولتی و عوارض قانونی و سایر هزینه های متعلقه قرارداد منعقد کنند.

دولت مکلف است:

۱- کالا یا خدمت تولید شده یا صرفه جویی شده و منافع یا ارزش حاصله را حسب مورد و از محل درآمد، صرفه جویی، منافع یا ارزش حاصله خریداری کند.

۲- اصل و سود سرمایه گذاری و حقوق دولتی و عوارض قانونی و سایر هزینه های متعلقه یا منافع اقدام موضوع

این ماده را به آنان پرداخت نماید.

در صورت تأمین تمام یا بخشی از منابع مورد نیاز اجزای (۱) و (۲) از بودجه کل کشور، ضمن مبادله موافقتنامه با سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور از طریق خزانه داری کل کشور اقدام می شود. اشخاص فوق می توانند طبق قرارداد یا مجوز صادره نسبت به فروش کالا یا خدمت تولید شده یا صرفه جویی شده و منافع یا ارزش حاصله از سرمایه گذاری یا اقدام در داخل یا خارج کشور و یا بهره برداری و استفاده از آنها اقدام نمایند.

الف- طرحهای نفت و گاز از جمله افزایش ظرفیت تولید نفت خام، گاز و میعانات گازی با اولویت مخازن مشترک و افزایش ظرفیت پالایش نفت خام و میعانات گازی، افزایش تولید محصولات پتروشیمی، ذخیره سازی نفت خام، میعانات گازی و گاز طبیعی مخازن مشترک در مخازن غیر مشترک و داخل کشور، ذخیره سازی گاز در فصول کم مصرف برای استفاده در فصول پرمصرف، تبدیل درجای نفت و گاز و میعانات گازی به محصول برق، تزریق گاز به میادین داخلی، رشد صادرات و عبور (ترانزیت) و معاوضه (سوآپ) نفت خام، میعانات گازی و گاز و فرآورده های نفتی، جلوگیری از سوختن گازهای همراه نفت و میعانات گازی و جایگزینی گاز داخلی یا وارداتی با فرآورده های نفتی ذی ربط و کلیه طرحهایی که به افزایش تولید یا صرفه جویی در مصرف نفت خام و میعانات گازی و گاز و فرآورده های نفتی بیانجامد.

ب- طرحهای بهینه سازی مصرف انرژی در بخشهای مختلف از جمله صنعت با اولویت صنایع انرژی بر و **حمل و نقل عمومی و ریلی** درون و برون شهری و ساختمان، توسعه استفاده از انرژی های تجدیدپذیر، گسترش استفاده از گاز طبیعی فشرده یا مایع یا گاز مایع شده با اولویت شهرهای بزرگ و مسیر راههای اصلی بین شهری، تولید و یا جایگزین کردن خودروهای کم مصرف و یا برقی با خودروهای پرمصرف و فرسوده و کاهش هزینه های حمل بار و مسافر و کاهش دمو راژ (خسارت تأخیر) کشتیها و طرحهای **حمل و نقل ریلی**، جاده ای، دریایی، هوایی اعم از زیرساخت ها و وسایل حمل و نقل، طرحهایی که به کاهش گازهای گلخانه ای منجر می شود، ماشین آلات و واحدهای تولیدی بخش کشاورزی

پ- طرحهای احداث نیروگاه با بازدهی (راندمان) بالا، افزایش تولید و بازدهی حرارتی نیروگاهها که منجر به افزایش بازدهی حرارتی شود، با اولویت نصب بخش بخار در نیروگاههای چرخه (سیکل) ترکیبی اعم از ترکیب برق و گرما (CHP) و ترکیب برق، سرما و گرما (CCHP) و مولدهای مقیاس کوچک (DG) توسعه استفاده از انرژی های تجدیدپذیر، کاهش تلفات انرژی در تولید، انتقال و توزیع، بهینه سازی و صرفه جویی در مصرف برق و انرژی، برقی کردن چاههای کشاورزی با اولویت استفاده از منابع انرژی های نو از جمله انرژی خورشیدی، جایگزینی مصرف برق به جای گاز یا فرآورده های نفتی در مناطقی که توجیه اقتصادی دارد و افزایش سهم صادرات و عبور (ترانزیت) برق، تولید برق از تلفات گاز و سوخت کارخانجات

ت- طرحهای احداث سد، بندر، آب و فاضلاب، طرحهای جلوگیری از شوری و کاهش کیفیت آب، شیرین کردن

آب شور و تولید آب شیرین با استفاده از روشهای مختلف با اولویت روشهای حرارتی بازیافتی، بهینه‌سازی و صرفه‌جویی در مصرف آب با کاهش تلفات آب در انتقال و توزیع، مهار و بهره‌برداری بهینه از آبهای داخلی، مشترک و مرزی و آبهایی که به دریا می‌ریزد و طرحهای جمع‌آوری و دفع بهداشتی فاضلاب و کلیه طرحهایی که به بهبود کیفیت و کاهش مصرف آب می‌انجامد، طرحهای زهکشی اراضی کشاورزی و شیوه‌های نوین آبیاری، تضمین خرید آب یا اجازه فروش آب به سرمایه‌گذاران در کلیه موارد از جمله شرب و بهداشت، صنعت، کشاورزی و آبیاری ث- سایر طرحهایی که به ارتقای کیفیت یا کمیت کالاهای و خدمات تولیدی یا صرفه‌جویی و جلوگیری از هدر رفتن سرمایه‌های انسانی، مالی، محیط زیست و زمان منجر می‌شوند.

تبصره ۱- توجیه فنی و اقتصادی و زیست محیطی، زمان‌بندی اجراء و بازپرداخت و سقف تعهد دولت در هر یک از طرحهایی که نیاز به تعهد دولت دارد با پیشنهاد وزارتخانه ذی‌ربط به تصویب شورای اقتصاد می‌رسد. شورای اقتصاد مکلف است حداکثر تا مدت یک‌ماه پس از وصول هر طرح به دبیرخانه آن، رسیدگی و تعیین تکلیف کند.

تبصره ۲- صندوق توسعه ملی و بانکهای عامل موظفند به طرحهای دارای توجیه فنی و اقتصادی این ماده با اولویت، تسهیلات ارزی و ریالی پرداخت نمایند.

تبصره ۳- در مواردی که سرمایه‌گذاری یا اقدامات اشخاص موضوع این ماده منجر به افزایش درآمد عمومی و یا کاهش هزینه‌های عمومی شود، تعهد بازپرداخت اصل و سود سرمایه‌گذاری و حقوق دولتی و عوارض قانونی و سایر هزینه‌های متعلقه یا منافع و عواید حاصل از اقدامات، به میزان و ترتیبی که به تصویب شورای اقتصاد می‌رسد به عهده دولت است.

وزارت نفت مکلف است حقوق متعلق به سرمایه‌گذار یا اقدام‌کننده را مطابق مصوبه شورای اقتصاد از محل افزایش درآمد حال یا آتی یا کاهش هزینه‌ها، حسب مورد به قیمت‌های صادراتی یا وارداتی (برای سوخت) و در سایر موارد، وزارتخانه‌های ذی‌ربط و شرکتهای تابعه موظفند به سرمایه‌گذار یا اقدام‌کننده، پرداخت کنند و همزمان به حساب بدهکار دولت (خزانه‌داری کل کشور) منظور و تسویه حساب نمایند. در مواردی که در اثر سرمایه‌گذاری یا اقدامات موضوع این ماده، درآمد دستگاههای اجرایی یا شرکتهای دولتی کاهش یابد، دولت مکلف به جبران معادل کاهش درآمد دستگاههای اجرایی یا شرکتهای دولتی مربوط است.

حکم این تبصره شامل بندهای (الف) و (ب) ماده (۸۲) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران نمی‌گردد.

تبصره ۴- بازپرداخت تعهدات دولت موضوع بند (ت) این ماده از محل درآمدهای حاصل از اجرای طرحها در قوانین بودجه سنواتی صورت می‌گیرد.

تبصره ۵- در اجرای بندهای این ماده اولویت با سرمایه‌گذاری است که نفت خام، میعانات گازی و یا فرآورده‌های نفتی را برای تسویه تعهدات دولت قبول می‌کنند.

تبصره ۶- ارزش سوخت و یا انرژی صرفه‌جویی‌شده براساس نوع و ترکیب سوخت مصرفی در دوره یکسال قبل

از انعقاد قرارداد و طبق قیمتهای صادراتی و یا وارداتی محاسبه و منظور می شود.

تبصره ۷- به وزارتخانه های مذکور اجازه داده می شود در صورت نیاز آب، برق، گاز و فرآورده های نفتی و سایر کالاها و خدمات یارانه ای تولید یا صرفه جویی شده را از اشخاص حقیقی یا حقوقی غیردولتی، خصوصی یا تعاونی حسب مورد به قیمتهای صادراتی یا وارداتی (برای سوخت) و برای سایر موارد به قیمتهای غیریارانه ای از آنان و یا سایر سرمایه گذاران در این زمینه خریداری یا برای ایجاد اشتغال و اجرای طرحهای تملک دارایی های سرمایه ای در هر استان و هر شهرستان سرمایه گذاری کنند. در صورت تمایل سرمایه گذار می تواند کالا یا خدمت تولید یا صرفه جویی شده را در داخل یا خارج به فروش برساند.

تبصره ۸- به منظور کاهش هزینه ها و تشویق به کاهش مصرف در کالاها و خدمات یارانه ای به وزارتخانه های مذکور و شرکتهای تابعه و وابسته ذی ربط به آنها در این ماده اجازه داده می شود با تصویب شورای اقتصاد مصارف کمتر از حد معین، آب، برق، گاز، فرآورده های نفتی و سایر کالاها و خدمات یارانه ای را با توجه به فصل، منطقه جغرافیایی، نوع مصرف و مصرف کنندگان، متناسب با کاهش مصرف به حداقل قیمت و یا صفر کاهش دهد. چگونگی اجرای این تبصره با پیشنهاد مشترک سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و وزارتخانه های امور اقتصادی و دارایی، نفت، نیرو، صنعت، معدن و تجارت و جهادکشاورزی شامل تعیین حد معین برای مصارف مناطق جغرافیایی، نوع مصرف و مصرف کنندگان و مقدار و قیمت مصرف تا دوماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب شورای اقتصاد می رسد.

آیین نامه اجرائی این ماده به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و وزارتخانه های امور اقتصادی و دارایی، نفت و نیرو حسب مورد حداکثر ظرف مدت سه ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب هیأت وزیران می رسد.

ماده ۲۱ قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور

سال تصویب: ۱۳۹۴ مجلس شورای اسلامی

ماده ۲۱- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است به منظور تأمین سرمایه در گردش پایدار برای واحدهای صنعتی، معدنی، کشاورزی، حمل و نقل، صنوف تولیدی، بنگاههای دانش بنیان و شرکتهای صادراتی در حال کار (که در این ماده به اختصار «واحد» نامیده می شوند)، حداکثر ظرف مدت سه ماه از تاریخ ابلاغ این قانون، دستورالعمل اجرائی افتتاح حساب ویژه تأمین سرمایه در گردش را (که به-اختصار «حساب ویژه» نامیده می شود) در چهارچوب قانون عملیات بانکی بدون ربا (بهره) مصوب ۱۳۶۲/۶/۸ و اصلاحات بعدی آن با شرایط و الزامات زیر تدوین و به شبکه بانکی کشور ابلاغ نماید:

الف- هر واحد تنها می تواند یک «حساب ویژه» در شبکه بانکی کشور داشته باشد. تمام یا بخشی از عواید حاصل

از فروش واحد به این حساب واریز می شود و موجودی آن صرفاً برای پرداخت های قانونی و خرید نهاده های مورد نیاز واحد قابل استفاده است. افتتاح «حساب ویژه» برای هر واحد، مانع از داشتن انواع دیگر حسابهای بانکی توسط آن واحد نیست.

ب- بانک موظف است حسب درخواست صاحب حساب، وجوه مورد نیاز برای خرید نهاده های مورد نیاز تولید یا پرداخت های قانونی مرتبط با تولید یا صادرات را از محل موجودی حساب ویژه واحد پرداخت نموده، در صورت عدم تکافوی موجودی حساب ویژه واحد، به میزان کسری حساب و حداکثر تا سقف اعتبار حساب ویژه واحد، حساب مزبور را بدهکار نماید.

تسهیلاتی که از این طریق در اختیار واحدها قرار می گیرد، از نوع حد اعتباری و در قالب اعتبار در حساب جاری بوده و متناسب با مبالغ بازپرداخت شده، قابل تکرار می باشد. این تسهیلات صرفاً در چهارچوب عقود مصرح در فصل سوم قانون عملیات بانکی بدون ربا (بهره) و آیین نامه های آن قابل پرداخت است. بازپرداخت این تسهیلات می تواند از طریق واریز تدریجی وجوه حاصل از فروش به «حساب ویژه» واحد انجام شود.

پ- حد اعتباری حساب ویژه هر واحد در سال اول افتتاح حساب عبارت است از شصت درصد (۶۰٪) میانگین فروش سه ساله آخر فعالیت آن واحد (مورد تأیید سازمان امور مالیاتی کشور) و حداکثر تا سقف پانصد میلیارد ریال حد اعتباری حساب ویژه هر واحد برای سالهای بعد، براساس دستورالعمل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران که به تصویب شورای پول و اعتبار خواهد رسید، متناسب با فروش سال قبل واحد که وجه آن به حساب ویژه واریز شده باشد، تعیین می شود.

ت- هر گونه استفاده غیرمجاز از حساب ویژه، جرم محسوب می شود و مجرم با رأی دادگاه به جریمه نقدی سه برابر مبلغ تخلف و محرومیت موقت یا دائم از تسهیلات حساب ویژه محکوم خواهد شد.

ث- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است تدابیر تشویقی و تنبیهی لازم را برای الزام کلیه بانک ها و مؤسسات اعتباری در راستای تأمین سرمایه در گردش واحدها در چهارچوب مقررات این ماده اتخاذ نموده، هر شش ماه یک بار، گزارش عملکرد بانکها و مؤسسات اعتباری در این خصوص را به کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی ارائه کند.

ماده ۶۷ قانون الحاق برخی از مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت

سال تصویب: ۱۳۹۳ مجلس شورای اسلامی

به منظور جلب مشارکت سرمایه گذاران و حمایت از سرمایه گذاری در امر توسعه حمل و نقل ریلی، به شرکت راه آهن جمهوری اسلامی ایران و شهرداری ها اجازه داده می شود تا در مقابل اخذ تضمین های لازم از محل

منابع داخلی خود بدون ایجاد هر گونه تعهد برای بودجه عمومی دولت نسبت به تضمین اصل و سود تسهیلات مربوط به سرمایه گذاری بخشهای غیردولتی در این بخش و استفاده از ابزار کمکهای فنی و اعتباری برای اقتصادی کردن طرح های مورد نظر و تضمین اثر نوسانات نرخ ارز در سرمایه گذاری های مزبور اقدام نمایند.

ماده ۷۰ قانون الحاق برخی از مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت **سال تصویب: ۱۳۹۳ مجلس شورای اسلامی**

به منظور نگهداری راه های کشور و تلاش در جهت تثبیت تعرفه حق دسترسی شبکه ریلی و کمک به احداث، توسعه ظرفیت و بهسازی خطوط، ناوگان و شبکه حمل و نقل ریلی برون شهری و نگهداری راه های کشور با هدف صرفه جویی در مصرف سوخت، کاهش آلاینده های محیط زیست و کاهش تلفات ناشی از تصادفات جاده ای، بیست درصد (۲۰٪) قیمت نفت گاز (گازوییل) به استثنای مصارف بخش کشاورزی به عنوان عوارض توسط شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده های نفتی ایران محاسبه و دریافت می شود. منابع حاصله به حساب خاصی نزد خزانه داری کل کشور واریز و در قالب ردیف هایی که در قوانین بودجه سنواتی مشخص می شود به نسبت مساوی به توسعه، بهسازی خطوط و ناوگان شبکه حمل و نقل ریلی و نگهداری راه ها پس از مبادله موافقت نامه بین دستگاه های اجرایی ذیربط با معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی اختصاص می یابد.

جزء (۱) بند (ق) تبصره (۲) قانون بودجه سال ۱۳۹۳ **سال تصویب: ۱۳۹۲ مجلس شورای اسلامی**

در سال ۱۳۹۳ اجازه داده می شود:

۱- وزارت نفت از طریق شرکت های دولتی تابعه ذیربط برای اجرای طرح های نفت و گاز از جمله افزایش ظرفیت تولید نفت خام و گاز با اولویت مخازن مشترک و افزایش ظرفیت پالایش نفت خام و میعانات گازی و محصولات پتروشیمی، رشد صادرات فرآورده های نفتی و جلوگیری از سوختن گازهای همراه نفت و جایگزینی گاز داخلی یا وارداتی به جای فرآورده های نفتی ذیربط تا سقف یکصد میلیارد (۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) دلار به صورت ارزی یا معادل ریالی آن با رعایت قانون اجرای سیاست های کلی اصل چهارم و چهارم (۴۴) قانون اساسی اقدام به سرمایه گذاری به روش بیع متقابل، ساخت، بهره برداری و تحویل (BOT) و یا روشهای موضوع بند (ب) ماده (۲۱۴) قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران با تضمین خرید محصول، اجازه

به فروش داخلی یا صادرات برای بلندمدت (حداقل ده سال) قرارداد منعقد و یا مجوزهای لازم را برای سرمایه‌گذاری صادر نماید و همچنین به منظور اجرای طرح‌های بهینه‌سازی، کاهش گازهای گلخانه‌ای و کاهش مصرف انرژی در بخشهای مختلف از جمله صنعت (با اولویت صنایع انرژی‌بر) و **حمل و نقل عمومی و ریلی درون و برون شهری**، ساختمان، توسعه استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر، گسترش استفاده از CNG (با اولویت شهرهای بزرگ و مسیر راه‌های اصلی بین شهری) و تولید خودروهای کم‌مصرف، به وزارت نفت اجازه داده می‌شود با رعایت قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی **با متقاضیان و سرمایه‌گذاران بخش خصوصی و عمومی** با اولویت استفاده از تجهیزات ساخت داخل، قرارداد منعقد نماید.

توجیه فنی و اقتصادی و زیست‌محیطی، زمان بندی اجراء و بازپرداخت و سقف تعهد دولت در هریک از طرح‌ها با پیشنهاد وزارت نفت به تصویب شورای اقتصاد می‌رسد.

تعهد بازپرداخت اصل سرمایه‌گذاری‌های موضوع این بند به‌عهده دولت بوده و شرکت ملی نفت ایران منابع ناشی از صادرات سوخت صرفه‌جویی حاصل شده (نفت‌خام معادل) را در هر پروژه پس از اعلام وزارت نفت در سالهای سررسید به سرمایه‌گذار پرداخت و همزمان به حساب بدهکار دولت (خزانهداری کل کشور) منظور و تسویه حساب می‌نماید.

به شرکت‌های تابعه و وابسته وزارت نفت اجازه داده می‌شود با رعایت قانون اجرای سیاستهای کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی با سرمایه‌گذار بخش غیردولتی مشارکت نمایند.

طرح‌های موضوع این بند تا سقف تعهد دولت تا پانصد میلیون (۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰) دلار یا معادل ریالی آن به تأیید وزیر نفت و بیش از آن با پیشنهاد وزیر نفت به تأیید شورای اقتصاد می‌رسد.

بند (۱۲۶) قانون بودجه سال ۱۳۹۲

سال تصویب: ۱۳۹۱ مجلس شورای اسلامی

فصل هفتم - بودجه و نظارت

۱۲۶- در اجرای بند (ب) ماده (۲۱۴) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران و به‌منظور استفاده از ظرفیت‌های بخش غیردولتی، کلیه دستگاه‌های اجرایی مکلفند برای شروع عملیات اجرایی **پروژه‌ها و طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای ملی** خود و یا طرح‌های بزرگ مصوب (مجمع و یا دولت از محل منابع داخلی) شرکت‌های دولتی با رعایت مواد (۲۲) و (۲۳) قانون برنامه و بودجه کشور مصوب ۱۳۵۱/۱۲/۱۰ و قانون برگزاری مناقصات به روش ذیل اقدام کنند:

۱- ۱۲۶- قرارداد تأمین منابع مالی، اجراء و بهره‌برداری طرح‌ها (پروژه‌ها) را به شرکت پروژه صاحب صلاحیت که صرفاً به‌همین منظور تأسیس می‌شود واگذار کنند و با آنها برای پیش‌خرید تأسیسات احداثی (نوع الف)، اجاره

درازمدت تمام یا بخشی از تأسیسات (نوع ب)، خرید درازمدت و یا پیش خرید کالا و خدمات تولیدی آن طرح (نوع ج)، بهبود کارایی آب و انرژی (نوع د) و یا سایر انواع مشارکت بخش عمومی با بخش خصوصی برای ارائه خدمات عمومی (نوع ه) اقدام کنند.

تبصره ۱- شرکت پروژه شرکت سهامی خاص با سرمایه حداقل یک چهارم مبلغ قرارداد و یا شرکت تضامنی است که توسط مؤسسات و شرکت های سرمایه گذاری، مشاوره ای، پیمانکار و یا سازنده برای عقد قرارداد و انجام پروژه تأسیس می شود.

تبصره ۲- قیمت گذاری کالاها و خدمات تولیدی این پروژه ها و طرح ها که به طور مستقیم به عموم عرضه می شود با رعایت قوانین و مقررات مربوط و با توجه به نوع بازار آن کالا یا خدمت تعیین می شود.

تبصره ۳- دولت مجاز است صرفاً در قرارداد نوع (ه) پس از پیش بینی ردیف بودجه کمک های فنی و اعتباری به تفکیک سنوات مورد نیاز و از طریق گشایش اعتبار اسنادی به شرکت پروژه تا چهل درصد (۴۰٪) مبلغ برآورد دستگاه مناقصه گزار برای ساخت، کمک مالی اعطاء کند.

تبصره ۴- مشارکت دولت و دستگاه های دولتی در سهامداری و مدیریت شرکت پروژه ممنوع است.

تبصره ۵- به کارگیری روش های موضوع این بند در پروژه های (طرح های) استانی ویژه و استانی بلامانع است. **۱۲۶-۲-** تأمین منابع مالی اجرای طرح ها طبق دستورالعمل های ابلاغی موضوع ماده (۲۳) قانون برنامه و بودجه کشور حسب نوع قرارداد (با رعایت کمک دولت در نوع ه) به عهده شرکت پروژه طرف قرارداد می باشد. **۱۲۶-۳-** زمین مورد نیاز طرح با رعایت قوانین و مقررات مربوط توسط دستگاه اجرایی تأمین و به مدت حداکثر پنجاه سال حسب نوع برداری از طرح در اختیار شرکت پروژه قرار می گیرد، در غیر این صورت تأمین زمین برای اجرای طرح، جزئی از موضوع قرارداد خواهد بود.

۱۲۶-۴- دولت موظف است حداکثر دوماه پس از تصویب این قانون با پیشنهاد معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور، وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران آیین نامه این بند را شامل گشایش اعتبارات اسنادی ارزی و ریالی به نفع شرکت پروژه و یا برقراری تسهیلات لازم (أخذ وام و خطوط اعتباری توسط شرکت پروژه) و توثیق قراردادهای موضوع این بند به عنوان بخشی از وثائق لازم در بانک های عامل را به تصویب برساند. در هر صورت مسئولیت تأمین تمام منابع مالی احداث و اجرای طرح ها به استثنای سهم کمک مالی دولت (از پیش تعیین شده) بر عهده مشارکت (کنسرسیوم) برنده مناقصه از طریق شرکت پروژه است.

۱۲۶-۵- هزینه های مطالعات و نظارت دستگاه های اجرایی بر اجرای طرح بر عهده دستگاه است. همچنین تعهدات دستگاه طرف قرارداد شامل پیش پرداخت ها و پرداخت های آتی قراردادهای مذکور از طریق گشایش اعتبار اسنادی بوده و یا مقدم بر سایر پرداخت های دستگاه های اجرایی از محل اعتبارات و منابع دستگاه ها و ردیف های مصوب مربوط در قانون، تأمین و پرداخت می گردد.

ذی حساب دستگاه اجرایی مکلف است گواهی تعهد دستگاه اجرایی مبنی بر پرداخت مبالغ مشخص در سررسیدهای

معین شده در قراردادهای موضوع این بند را برای ارائه به مؤسسات مالی و بانکها به عنوان وثیقه (مکمل وثیقه موضوع جزء ۴-۱۲۶) برای دریافت تسهیلات توسط شرکت پروژه صادر نماید.

تبصره - پرداختهای قراردادهای (نوع د) صرفاً براساس و از محل منابع حاصل از صرفهجویی ناشی از اجرای قرارداد ذی ربط صورت می گیرد.

۶-۱۲۶- پس از احداث پروژه در صورت توافق طرفهای قراردادهای موضوع این بند، شرکت پروژه مجاز است متناسب با سهم (آورده) خود امتیازات، حقوق، مستحقات، دارایی، منافع و تعهدات را به اشخاص ثالث دارای صلاحیت واگذار کند و یا با رعایت قوانین و مقررات از این حقوق، دارایی و منافع برای اخذ تسهیلات و یا انتشار اوراق بهادار استفاده نماید.

تبصره ۱- پس از احداث، نقل و انتقال سهام شرکای شرکت پروژه حسب مورد به اشخاص صاحب صلاحیت با توافق طرفهای قرارداد بلامانع است.

تبصره ۲- در طول دوره اجراء و پس از احداث پروژه، استفاده از حقوق شرکت پروژه و منافع پروژه به منظور تأمین منابع مالی ارزی و ریالی برای اجرای پروژه با توافق طرفهای قرارداد و حفظ مسؤولیتهای شرکت پروژه در قرارداد بلامانع است.

۷-۱۲۶- مشارکت (کنرسیوم) مؤسس شرکت پروژه موضوع این بند صرفاً با برگزاری مناقصه دو مرحله ای (با پیشنهاد فنی بازرگانی و مدل مالی قابل قبول) انتخاب می شود. ارزیابی مالی مناقصات براساس کمترین ارزش حال کل پرداختی به شرکت پروژه (از جمله هزینه بیمه احتمالی قرارداد، پیش پرداخت سال عقد قرارداد، پرداختهای آتی، هزینه و سود تسهیلات دوره ساخت و بهره برداری حسب مورد) با احتساب نرخ سالانه پانزده درصد (۱۵٪) تا بیست و پنج درصد (۲۵٪) صورت می گیرد.

تبصره ۱- پیشنهاد مالی مناقصه گران باید متضمن گواهی رسمی مؤسسات سرمایه گذاری و مالی و یا بانکهای دارای مجوز از سازمان بورس اوراق بهادار و یا بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در خصوص تأمین مالی پروژه باشد.

تبصره ۲- پیش پرداخت، سایر پرداختها و کمکهای دولت به شرکت پروژه قبل از بهره برداری از طرح صرفاً در مقابل اخذ ضمانتنامه معتبر صورت می گیرد.

تبصره ۳- برنده در مناقصه (نوع د) براساس مناسبترین نسبت ارزش حال بازپرداخت پیشنهادی به ارزش حال هزینه های آب یا انرژی صرفه جویی شده خواهد بود.

۸-۱۲۶- شرکت های مشارکت کننده در مناقصه ها و شرکت پروژه طرف قرارداد باید حسب مورد براساس دستورالعمل های ابلاغی، تشخیص صلاحیت شده باشند. همچنین اجراء و احداث طرح های موضوع این بند صرفاً توسط پیمانکاران صاحب صلاحیت و با رعایت استانداردهای لازم صورت گیرد.

۹-۱۲۶- دستگاه های اجرایی موظفند حسب مورد امکان استفاده از بیمه تعهدات دستگاه اجرایی، نرخ سالانه

محاسبه ارزش حال ارقام پیشنهاد مالی مناقصه‌گران، مبلغ پیش‌پرداخت عقد قرارداد و همچنین زمانبندی، مبلغ و نحوه پرداخت کمک مالی دولت به پروژه (نوع هـ) را مشخصاً در اسناد مناقصه به همه مناقصه‌گران اعلام نمایند. ۱۰-۱۲۶- دستگاه‌های اجرایی در مورد ادامه اجرای طرح‌های نیمه‌تمام که براساس مواد (۴۶)، (۴۷) و (۴۸) شرایط عمومی پیمان و یا مواد متناظر در سایر پیمان‌ها، فسخ شده و یا خاتمه یافته باشند نیز مجازند براساس این بند اقدام کنند.

در مورد پیمانکارانی که قراردادشان خاتمه یافته و مجدداً به روش این بند در مناقصه همان پروژه برنده می‌شوند، به میزان دو درصد (۲٪) مبلغ برآورد ساخت، به عنوان تشویق به مبلغ قرارداد جدید آنها اضافه می‌شود. ۱۱-۱۲۶- معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور موظف است امور تجميع اطلاعات، تسهیل اخذ مجوزها و تضمین‌ها، تدوین دستورالعمل‌ها، تشخیص صلاحیت شرکت‌ها، هماهنگی بین دستگاه‌ها و پشتیبانی راهبردی از مشارکت عمومی - خصوصی برای راه‌اندازی فرآیند سرمایه‌گذاری، ساخت و بهره‌برداری را انجام دهد و گزارش اقدامات مربوطه را به مجلس شورای اسلامی ارائه کند. دستگاه‌های اجرایی موظفند هماهنگی لازم با آن معاونت را به‌عمل آورند.

قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید در راستای تسهیل

اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی

سال تصویب: ۱۳۸۸ مجلس شورای اسلامی

ماده ۱- اصطلاحات و واژه‌هایی که در این قانون به کار رفته است دارای معانی زیر می‌باشند.

الف - گواهی سرمایه‌گذاری؛ اوراق بهادار متحدالشکلی است که توسط صندوق سرمایه‌گذاری منتشر و در ازای سرمایه‌گذاری اشخاص در صندوق با درج مشخصات صندوق و سرمایه‌گذار و مبلغ سرمایه‌گذاری به آنها ارائه می‌شود.

ب - سهام شناور آزاد؛ بخشی از سهام شرکت است که دارندگان آن همواره آماده عرضه و فروش آن سهام می‌باشند، و قصد ندارند با حفظ آن قسمت از سهام، در مدیریت شرکت مشارکت نمایند.

ج - سازمان بورس و اوراق بهادار؛ سازمانی است که به موجب قانون «بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران» مصوب ۱۳۸۴/۹/۱ تشکیل شده است و در این قانون «سازمان» نامیده می‌شود.

د - نهاد واسط؛ یکی از نهادهای مالی موضوع قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران است که می‌تواند با انجام معاملات موضوع عقود اسلامی نسبت به تأمین مالی از طریق انتشار اوراق بهادار اقدام نماید.

هـ - صندوق سرمایه‌گذاری؛ نهادی مالی است که منابع مالی حاصل از انتشار گواهی سرمایه‌گذاری را در موضوع

فعالیت مصوب خود سرمایه گذاری می کند.

ماده ۲ - سازمان ثبت اسناد و املاک کشور موظف است صرفاً با مجوز سازمان، صندوق های موضوع بندهای (۱۹) و (۲۰) و ماده (۱) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران و صندوق های سرمایه گذاری مشترک موضوع بند (۱) ماده (۱۴) قانون «ساماندهی و حمایت از تولید و عرضه مسکن» - مصوب ۱۳۸۷/۲/۲۵ - و سایر صندوق هایی را که به موجب مقررات قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران نهاد مالی محسوب می شوند، ثبت نماید. این صندوق ها از تاریخ ثبت دارای شخصیت حقوقی می باشند.

ماده ۳ - در ازای سرمایه گذاری در صندوق های موضوع ماده (۲)، گواهی سرمایه گذاری با نام صادر می شود. مسئولیت سرمایه گذاران در این صندوق ها محدود به میزان مبلغ سرمایه گذاری آنها است.

ماده ۴ - تأسیس، ثبت، فعالیت، انحلال و تصفیه صندوق های موضوع ماده (۲) طبق ضوابط زیر خواهد بود:

الف - مدت فعالیت این صندوق ها باید متناسب با نوع فعالیت صندوق در اساسنامه قید شود.

ب - حداقل سرمایه لازم برای تشکیل صندوق های سرمایه گذاری پنج میلیارد (۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال می باشد. شورای عالی بورس و اوراق بهادار می تواند حداقل سرمایه لازم برای تشکیل صندوق های سرمایه گذاری را با در نظر گرفتن تغییرات نرخ تورم افزایش دهد.

ج - متغیر یا ثابت بودن سرمایه و همچنین قابلیت و نحوه نقل و انتقال گواهی سرمایه گذاری صندوق ها از طریق صدور و ابطال و یا خرید و فروش باید در اساسنامه صندوق قید شود.

د - صندوق به موجب ترتیباتی که در اساسنامه پیش بینی می شود باید حداقل یک رکن اداره کننده و یک رکن ناظر به عنوان بازرس/حسابرس داشته باشد.

ه - وظایف، اختیارات و مسئولیتهای ارکان مذکور و سایر ارکان از قبیل ضامن بر عهده اشخاص حقوقی واجد شرایطی خواهد بود که باید در صندوق قبول سمت نمایند. حدود مسئولیت و اختیارات هر یک از ارکان در اساسنامه تعیین می شود. رکن اداره کننده را می توان از بین اشخاص حقیقی واجد شرایط تعیین کرد.

و - نحوه تصفیه صندوق در پایان مدت فعالیت و یا انحلال آن به موجب شرایط مندرج در اساسنامه بوده و مدیر صندوق مدیر تصفیه نیز می باشد مگر اینکه شرایط لازم برای اداره صندوق را از دست بدهد. اداره صندوق های سرمایه گذاری طبق اساسنامه آنها می باشد.

ماده ۵: هرگونه اختلاف ناشی از سرمایه گذاری در صندوق های موضوع ماده (۲) و فعالیت آنها و نیز اختلاف بین ارکان صندوق در هیئت داورى موضوع قانون «بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران» رسیدگی می شود.

ماده ۶ - ماده (۱۴۳) قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۳ و اصلاحات بعدی آن به شرح زیر اصلاح، تبصره (۱) آن حذف و تبصره‌های (۲) و (۳) به عنوان تبصره‌های (۱) و (۲) ابقاء گردید:

ماده ۱۴۳ - معادل ده درصد (۱۰٪) از مالیات بردرآمد حاصل از فروش کالاهایی که در بورس‌های کالایی پذیرفته شده و به فروش می‌رسد و ده درصد (۱۰٪) از مالیات بردرآمد شرکت‌هایی که سهام آنها برای معامله در بورسهای داخلی یا خارجی پذیرفته می‌شوند و پنج درصد (۵٪) از مالیات بردرآمد شرکت‌هایی که سهام آنها برای معامله در بازار خارج از بورس داخلی یا خارجی پذیرفته می‌شوند، از سال پذیرش تا سالی که از فهرست شرکت‌های پذیرفته شده در این بورسها یا بازارها حذف نشده‌اند با تأیید سازمان بخشوده می‌شود. شرکت‌هایی که سهام آنها برای معامله در بورسهای داخلی یا خارجی یا بازارهای خارج از بورس داخلی یا خارجی پذیرفته شود در صورتی که در پایان دوره مالی به تأیید سازمان حداقل بیست درصد (۲۰٪) سهام شناور آزاد داشته باشند معادل دو برابر معافیت‌های فوق از بخشودگی مالیاتی برخوردار خواهند شد.

ماده ۷ - متن زیر به عنوان ماده (۱۴۳) مکرر و چهار تبصره ذیل آن به قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۶۶ الحاق می‌شود:

ماده ۱۴۳ مکرر - از هر نقل و انتقال سهام و حق تقدم سهام شرکت‌ها اعم از ایرانی و خارجی در بورس‌ها یا بازارهای خارج از بورس دارای مجوز، مالیات مقطوعی به میزان نیم درصد (۰/۵٪) ارزش فروش سهام و حق تقدم سهام وصول خواهد شد و از این بابت وجه دیگری به عنوان مالیات بردرآمد و نقل و انتقال سهام و حق تقدم سهام و مالیات بر ارزش افزوده خرید و فروش مطالبه نخواهد شد.

کارگزاران بورس‌ها و بازارهای خارج از بورس مکلفند مالیات یاد شده را به هنگام هر انتقال از انتقال دهنده وصول و به حساب تعیین شده از طرف سازمان امور مالیاتی کشور واریز نمایند و ظرف ده روز از تاریخ انتقال رسید آن را به همراه فهرستی حاوی تعداد و مبلغ فروش سهام و حق تقدم مورد انتقال به اداره امور مالیاتی محل ارسال کنند.

تبصره ۱: تمامی درآمدهای صندوق سرمایه‌گذاری در چهارچوب این قانون و تمامی درآمدهای حاصل از سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار موضوع بند (۲۴) ماده یک (۱) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۴ و درآمدهای حاصل از نقل و انتقال این اوراق یا درآمدهای حاصل از صدور و ابطال آنها از پرداخت مالیات بردرآمد و مالیات بر ارزش افزوده موضوع قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۳۸۷/۰۳/۰۲ معاف می‌باشد و از بابت نقل و انتقال آنها و صدور و ابطال اوراق بهادار یاد شده مالیاتی مطالبه نخواهد شد.

تبصره ۲: سود و کارمزد پرداختی یا تخصیصی اوراق بهادار موضوع تبصره (۱) این ماده به استثناء سود سهام و سهم‌الشرکه شرکت‌ها و سود گواهی‌های سرمایه‌گذاری صندوق‌ها، مشروط به ثبت اوراق بهادار یاد شده نزد سازمان جزء هزینه‌های قابل قبول برای تشخیص درآمد مشمول مالیات ناشر این اوراق بهادار محسوب می‌شود.

تبصره ۳: در صورتی که هر شخص حقیقی یا حقوقی مقیم ایران که سهامدار شرکت پذیرفته شده در بورس یا بازار خارج از بورس، سهام یا حق تقدم خود را در بورس ها یا بازارهای خارج از بورس خارجی بفروشد، از این بابت هیچگونه مالیاتی در ایران دریافت نخواهد شد.

تبصره ۴ - صندوق سرمایه گذاری مجاز به هیچگونه فعالیت اقتصادی دیگری خارج از مجوزهای صادره از سوی سازمان نمی باشد.

ماده ۸ - در ماده (۱۰۴) اصلاحی قانون مالیاتهای مستقیم اصلاحی ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ عبارت «بورسها، بازارهای خارج از بورس و کارمزد معاملات و تسویه اوراق بهادار و کالا در بورسها و بازارهای خارج از بورس» قبل از کلمه «بانکها» و کلمه «قرارداد» قبل از عبارت «حمل و نقل» اضافه شود.

ماده ۹ - بند (۱۱) ماده (۱۲) قانون مالیات بر ارزش افزوده به شرح زیر اصلاح می گردد؛

۱۱ - خدمات بانکی و اعتباری بانکها، مؤسسات و تعاونیهای اعتباری و صندوقهای قرض الحسنه مجاز و خدمات معاملات و تسویه اوراق بهادار و کالا در بورسها و بازارهای خارج از بورس.

ماده ۱۰ - معاملات کالا و اوراق بهادار در بورسهای کالایی و کلیه فعالیتهای اشخاص در آنها مشمول احکام مندرج در فصل ششم قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران بوده و مرتکبان جرائم مندرج در ذیل فصل مذکور با رعایت ماده (۵۲) همان قانون تحت پیگرد قرار خواهند گرفت.

ماده ۱۱ - نهاد واسط از پرداخت هرگونه مالیات و عوارض نقل و انتقال و مالیات بردرآمد آن دسته از داراییهایی که تأمین مالی آن از طریق انتشار اوراق بهادار به عموم صورت می گیرد معاف است. وجوه حاصل از اقدامات تأمین مالی که از طریق انتشار اوراق بهادار توسط این گونه نهادها صورت می گیرد، باید در حساب خاصی متمرکز شود و هرگونه برداشت از این حساب باید تحت نظارت و با تأیید سازمان انجام گیرد. دستورالعمل مربوط به فعالیت نهادهای واسط ظرف مدت سه ماه به پیشنهاد سازمان به تصویب شورای عالی بورس و اوراق بهادار خواهد رسید.

ماده ۱۲ - درآمد حاصل از فروش دارایی به نهاد واسط برای تأمین مالی از طریق عرضه عمومی اوراق بهادار معاف از مالیات است و به نقل و انتقال آن هیچگونه مالیات و عوارضی تعلق نمی گیرد. هزینه استهلاک ناشی از افزایش ارزش دارایی در خرید مجدد همان دارایی توسط فروشنده به هر نحوی که باشد جزء هزینههای قابل قبول مالیاتی نخواهد بود.

ماده ۱۳ - مدیران نهادهای مالی، ناشران اوراق بهادار و تشکلهای خودانتظام شامل اعضای هیئت مدیره و مدیرعامل باید فاقد محکومیت قطعی کیفری مؤثر بوده و از صلاحیت حرفه‌ای لازم برخوردار باشند. در صورت فقدان یا سلب صلاحیت حرفه‌ای نامبردگان، مرجع انتخاب‌کننده موظف است از انتخاب آنان به سمت‌های یاد شده خودداری نموده و یا مدیران انتخاب شده را از آن سمت برکنار نماید. شرایط و معیارهای صلاحیت حرفه‌ای مدیران مذکور صرفاً از حیث تحصیلات و سوابق تجربی مرتبط و همچنین نحوه سلب صلاحیت آنها توسط سازمان، به موجب آئین‌نامه‌ای خواهد بود که به پیشنهاد شورای عالی بورس و اوراق بهادار به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

ماده ۱۴ - ناشران اوراق بهادار، نهادهای مالی و تشکلهای خودانتظام و نیز اشخاصی که به عنوان مدیران آنها انتخاب می‌شوند، در صورت نقض قوانین و مقررات مربوط به فعالیت هر یک از آنها متخلف محسوب شده و سازمان علاوه بر اقدامات انضباطی مندرج در مواد (۷) و (۳۵) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران نسبت به اخذ جریمه نقدی از متخلفین از ده میلیون (۱۰٫۰۰۰٫۰۰۰) ریال تا یک میلیارد (۱٫۰۰۰٫۰۰۰٫۰۰۰) ریال اقدام و به حساب خزانه واریز نماید. آئین‌نامه مربوط به تعیین میزان جرائم نقدی متناسب با عمل ارتكابی به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارائی و دادگستری تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

تبصره ۱ - مبالغ جزای نقدی هر سه سال یک بار متناسب با رشد شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی که توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به طور رسمی اعلام می‌شود با پیشنهاد شورای عالی بورس و اوراق بهادار و تصویب هیئت وزیران تعدیل می‌شود.

تبصره ۲ - آراء صادره درخصوص جریمه‌ها لازم‌الاجرا بوده و از طریق دوائر اجرای ثبت و اجرای احکام دادگاهها قابل وصول است.

تبصره ۳ - قوه قضائیه می‌تواند گزارش سازمان درخصوص وقوع جرائمی که آن سازمان به عنوان شاکی و در اجرای ماده (۵۲) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران نسبت به طرح شکایت در مراجع ذی صلاح قضائی اقدام می‌نماید را در حکم گزارش ضابطان دادگستری تلقی نماید. کارکنان سازمان در اجرای دستورات قضائی مربوط به جرائم مذکور کلیه اختیارات و مسئولیتهایی را که برای ضابطان دادگستری در قانون آئین دادرسی کیفری تصریح یا بیان شده است دارا می‌باشند. کارکنان مرتبط با معرفی رئیس سازمان و حکم دادستان تعیین می‌شوند.

ماده ۱۵ - در صورتی که اوراق بهادار پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار یا بازار خارج از بورس و یا اوراق بهادار مبتنی بر کالا که در بورس کالا پذیرفته می‌شود متضمن سود مصوب، سررسید شده یا تضمین شده باشد، باید به موقع و در چهارچوب مقررات توزیع و پرداخت شود. در صورت خودداری ناشران و شکایت صاحبان اوراق بهادار یا سازمان، موضوع در هیئت داوران قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران طرح و آراء صادره در این خصوص از طریق اجرای احکام دادگاهها قابل اجرا است.

ماده ۱۶ - در صورت درخواست سازمان، کلیه اشخاص تحت نظارت از قبیل ناشران، نهادهای مالی و تشکلهای خودانتظام موظفند اسناد، مدارک، اطلاعات و گزارشهای مورد نیاز برای انجام وظایف و مسئولیتهای قانونی سازمان را ارائه کنند. سازمان می تواند نسبت به ارائه اطلاعات، اسناد، مدارک و گزارشهای مذکور به مراجع و نهادهای ذی صلاح داخلی و یا بین المللی با موافقت دادستان کل در چهارچوب صلاحیتهای قانونی آنها اقدام نماید. مدیران اشخاص حقوقی تحت نظارت در صورت خودداری از انجام موارد فوق به مجازات مندرج در صدر ماده (۴۹) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران محکوم می شوند.

تبصره ۱ - در صورتی که ارائه دهنده اطلاعات، اسناد، مدارک و گزارش اعلام نماید که موارد ارائه شده جزء اسرار تجاری وی محسوب و غیر قابل انتشار می باشد، موضوع در هیئت مدیره سازمان مطرح و تصمیم گیری می شود. تصمیم هیئت مدیره سازمان درخصوص موضوع لازم الاتباع و مبنای اقدام خواهد بود.

تبصره ۲ - اسرار تجاری محرمانه تلقی شده و در صورت افشای آن، سازمان مسئول جبران ضرر و زیان وارده به ارائه دهنده اسناد، مدارک و اطلاعات می باشد مشروط بر اینکه افشای اسرار تجاری توسط سازمان و در غیر موارد قانونی صورت گرفته باشد.

تبصره ۳ - دولت، شرکت های دولتی و شهرداری ها از شمول تکالیف مربوط به ناشران اوراق بهادار موضوع مواد (۱۳)، (۱۴)، (۱۵) و (۱۶) این قانون مستثنی هستند.

ماده ۱۷ - خرید و فروش کالاهای پذیرفته شده در بورس های کالایی که با رعایت مقررات حاکم بر آن بورس ها مورد داد و ستد قرار می گیرند توسط وزارتخانه ها، سازمان ها، نهادها و دستگاه های دولتی و عمومی و دستگاه های اجرایی نیاز به برگزاری مناقصه یا مزایده و تشریفات مربوط به آنها ندارد.

ماده ۱۸ - دولت مکلف است کالای پذیرفته شده در بورس را از نظام قیمت گذاری خارج نماید. تبصره - دارو از شمول این ماده مستثنی است.

ماده (۸)، ماده (۹)، ماده (۱۰)، ماده (۱۱) قانون هدفمندی یارانه ها

سال تصویب: ۱۳۸۸ مجلس شورای اسلامی

ماده ۸ - دولت مکلف است سی درصد (۳۰٪) خالص وجوه حاصل از اجراء این قانون را برای پرداخت کمکهای بلاعوض، یا یارانه سود تسهیلات و یا وجوه اداره شده برای اجراء موارد زیر هزینه کند:

الف - بهینه سازی مصرف انرژی در واحدهای تولیدی، خدماتی و مسکونی و تشویق به صرفه جویی و رعایت الگوی مصرف که توسط دستگاه اجرائی ذی ربط معرفی می شود.

ب - اصلاح ساختار فناوری واحدهای تولیدی در جهت افزایش بهره وری انرژی، آب و توسعه تولید برق از منابع تجدیدپذیر.

ج - جبران بخشی از زیان شرکت های ارائه دهنده خدمات آب و فاضلاب، برق، گاز طبیعی و فرآورده های نفتی و شهرداری ها و دهیاری ها ناشی از اجراء این قانون.

د - **گسترش و بهبود حمل و نقل عمومی در چهارچوب قانون توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت** و پرداخت حداکثر تا سقف اعتبارات ماده (۹) قانون مذکور.

هـ - حمایت از تولیدکنندگان بخش کشاورزی و صنعتی.

و - حمایت از تولید نان صنعتی.

ز - حمایت از توسعه صادرات غیرنفتی.

ح - توسعه خدمات الکترونیکی تعاملی با هدف حذف و یا کاهش رفت و آمدهای غیر ضرور.

تبصره - آیین نامه اجرائی این ماده شامل چگونگی حمایت از صنایع، کشاورزی و خدمات و نحوه پرداختهای موضوع این ماده حداکثر سه ماه پس از تصویب این قانون با پیشنهاد وزراء امور اقتصادی و دارایی، صنایع و معادن، جهاد کشاورزی، بازرگانی، نفت، نیرو، کشور، اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران، اتاق تعاون و رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور به تصویب هیأت وزیران می رسد.

ماده ۹- منابع موضوع مواد (۷) و (۸) این قانون اعم از کمک ها، تسهیلات و **وجوه اداره شده** از طریق بانکها و مؤسسات مالی و اعتباری دولتی و غیر دولتی در اختیار اشخاص مذکور قرار خواهد گرفت.

ماده ۱۰- دریافت کمک ها و یارانه های موضوع مواد (۷) و (۸) این قانون منوط به ارائه اطلاعات صحیح می باشد. در صورت احراز عدم صحت اطلاعات ارائه شده، دولت مکلف است ضمن جلوگیری از ادامه پرداخت، درخصوص استرداد وجوه پرداختی اقدامات قانونی لازم را به عمل آورد.

اشخاص در صورتی که خود را برای دریافت یارانه ها و کمک های موضوع مواد (۷) و (۸) این قانون محق بدانند می توانند اعتراض خود را به کمیسیونی که در آئین نامه اجرائی این ماده پیش بینی می شود ارائه نمایند. آیین نامه اجرائی این ماده حداکثر سه ماه پس از ابلاغ این قانون توسط وزراء دادگستری، امور اقتصادی و دارایی، تعاون، کار و رفاه اجتماعی و رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور پیشنهاد و به تصویب هیأت وزیران می رسد.

ماده ۱۱- دولت مجاز است تا بیست درصد (۲۰٪) خالص وجوه حاصل از اجراء این قانون را به منظور جبران

آثار آن بر اعتبارات هزینه ای و تملک داراییهای سرمایه ای هزینه کند.

قانون موافقتنامه تشویق و حمایت از سرمایه گذاری بین کشور های عضو اکو و پروتکل اصلاحی آن

سال تصویب: ۱۳۸۷ مجلس شورای اسلامی

ماده ۱- تعاریف

از نظر این موافقتنامه:

- ۱- «موافقتنامه» یعنی: موافقتنامه تشویق و حمایت از سرمایه گذاری بین کشورهای عضو اکو
- ۲- «طرفهای متعاقد» یعنی: کشورهای عضو سازمان همکاری اقتصادی (اکو) که این موافقتنامه را همان گونه که در ماده (۱۲) تصریح شده است، امضاء و تصویب کرده اند.
- ۳- «کشور سرمایه پذیر» یعنی: هریک از کشورهای متعاقد عضو که در قلمرو آن سرمایه گذاری توسط سرمایه گذاران طرفهای متعاقد دیگر صورت پذیرفته است.
- ۴- اصطلاح «سرمایه گذاری» عبارت از هر نوع مال یا دارایی است که توسط سرمایه گذاران یک طرف متعاقد در قلمرو طرف متعاقد دیگر طبق قوانین و مقررات طرف متعاقد دیگر (که از این پس طرف متعاقد سرمایه پذیر خوانده می شود) به کار گرفته شود و به ویژه، اما نه منحصرأً شامل موارد زیر می شود:
 - الف - سهام، سهم الشرکه یا هر نوع مشارکت دیگر در شرکتها.
 - ب - عوایدی که مجدداً سرمایه گذاری شده، حق نسبت به پول یا هر حقی که دارای ارزش مالی مرتبط با سرمایه گذاری باشد.
 - پ - اموال منقول و غیر منقول و حقوق مربوط به آنها از قبیل رهن، حق حبس، وثیقه و سایر حقوق مشابه به نحوی که در قوانین و مقررات طرف متعاهدی که در قلمروی آن سرمایه گذاری صورت گرفته تعریف شده است.
 - ت - حقوق مالکیت معنوی و صنعتی از قبیل حق اختراع، طرح های صنعتی، فرآیندهای فنی و نیز علائم تجاری، حسن شهرت تجاری، دانش فنی و سایر حقوق مشابه.
 - ث - حقوق تجاری که به موجب قانون کشور میزبان یا به موجب قرارداد منعقد با کشور میزبان اعطاء شده باشد از جمله حقوق مربوط به منابع طبیعی.
- اصطلاح مذکور به همه سرمایه گذاری های مستقیمی اطلاق می شود که طبق قوانین و مقررات طرف متعاهدی که این سرمایه گذاری ها در قلمرو آن صورت پذیرفته انجام شود. اصطلاح «سرمایه گذاری» همه سرمایه گذاری هایی را که پس از لازم الاجراء شدن این موافقتنامه در قلمرو یک طرف متعاقد انجام شده است دربرمی گیرد.
- ۵- اصطلاح «سرمایه گذار» در مورد هریک از طرفهای متعاقد عبارت از اشخاص زیر است که در قلمرو طرف

متعاقد دیگر سرمایه گذاری کنند:

الف - اشخاص حقیقی که به موجب قوانین آن طرف متعاقد به عنوان اتباع آن شناخته شوند.

ب - شرکتها، بنگاهها، یا مؤسسات تجاری که به موجب قانون جاری هریک از طرفهای متعاقد تشکیل یا تأسیس شده و مرکز اداره یا مرکز اصلی فعالیتهای اقتصادی آنها در قلمرو طرف متعاقد مزبور قرار داشته باشد. هر پیمانکاری که سرمایه را به نحوی در بند (۴) ماده (۱) این موافقتنامه تعریف شده است نیاورد، به عنوان سرمایه گذار تلقی نخواهد شد.

۶ - اصطلاح «عواید» به معنی وجوهی است که از سرمایه گذاری حاصل شده باشد و به ویژه، اما نه منحصرأً شامل سود، سود تسهیلات مالی، عواید سرمایه ای، حق الامتیاز، کارمزد و سود سهام می باشد.

۷ - «دبیرخانه» یعنی: دبیرخانه سازمان همکاری اقتصادی (اگو)

۸ - «دبیرکل» یعنی: دبیرکل سازمان همکاری اقتصادی (اگو)

۹ - «سازمان» یعنی: سازمان همکاری اقتصادی (اگو)

ماده ۲- تشویق و حمایت از سرمایه گذاری

۱- طرفهای متعاقد سرمایه گذاران خود را به سرمایه گذاری در قلمرو طرفهای متعاقد دیگر تشویق و شرایط مناسب را فراهم خواهند کرد.

۲- طرفهای متعاقد سرمایه گذاران طرفهای متعاقد دیگر را به سرمایه گذاری در قلمرو خود تشویق و شرایط مناسب را فراهم خواهند کرد.

۳- سرمایه گذاریهای سرمایه گذاران طرفهای متعاقد در هر زمان از رفتار منصفانه و عادلانه برخوردار خواهند بود و از حمایت کامل در قلمرو طرفهای متعاقد دیگر برخوردار خواهند شد. هیچ یک از طرفها نباید به هیچ وجه با اقدامات غیرموجه یا تبعیض آمیز به مدیریت، نگهداری، استفاده، بهره مندی، توسعه، یا فروش این سرمایه گذاریها لطمه وارد کند.

ماده ۳- پذیرش سرمایه گذاری

۱- طرفهای متعاقد طبق قوانین و مقررات خود، سرمایه گذاران طرفهای متعاقد دیگر را جهت انجام سرمایه گذاری در قلمرو خود می پذیرند.

۲- طرفهای متعاقد پس از پذیرش سرمایه گذاری، کلیه مجوزهایی را که طبق قوانین و مقررات خود جهت تحقق مناسب سرمایه گذاری مزبور لازم است اعطاء خواهند کرد.

۳- طرفهای متعاقد در چهارچوب قوانین داخلی خود درخواستهای مربوط به ورود و اقامت اشخاص طرفهای متعاقد دیگر که قصد ورود به قلمرو طرفهای متعاقد دیگر جهت انجام و ادامه سرمایه گذاری را دارند با نظر مساعد

مورد بررسی قرار خواهند داد. این رفتار نسبت به اتباع طرفهای متعهدی که در رابطه با سرمایه گذاری قصد ورود به قلمرو طرفهای متعهد دیگر و اقامت در آنجا جهت اشتغال را دارند نیز اعمال خواهد شد. درخواست مجوز اشتغال نیز باید با نظر مساعد مورد بررسی قرار گیرد.

۴- چنانچه الزامی برای تصویب سرمایه گذاریها براساس قوانین مربوط کشور میزبان وجود داشته باشد این الزام باید توسط سرمایه گذاران طرفهای متعهد دیگر رعایت شود.

ماده ۴- رفتار با سرمایه گذاری

۱- طرفهای متعهد با سرمایه گذاریهای انجام شده سرمایه گذاران طرفهای متعهد دیگر رفتاری خواهند نمود که از رفتار اعمال شده در شرایط مشابه با سرمایه گذاریهای سرمایه گذاران خود یا سرمایه گذاریهای سرمایه گذاران هر کشور ثالث، هر کدام که مساعدتر باشد، نامساعدتر نباشد.

۲- مفاد این ماده تأثیری بر موافقتنامه‌های زیر که توسط هر یک از طرفهای متعهد منعقد شده نخواهد داشت: الف) در رابطه با اتحادیه‌های گمرکی، سازمان اقتصادی منطقه‌ای یا موافقتنامه‌های بین‌المللی مشابه موجود یا آتی.

ب) تماماً یا قسمتی از آنها مربوط به مالیات باشد.

پ) مقررات مربوط به حل و فصل اختلافات در موافقتنامه‌های دو جانبه یا چندجانبه سرمایه گذاری که با هر کشور ثالث امضاء شده و قبل از تاریخ لازم‌الاجراء شدن موافقتنامه لازم‌الاجراء یا امضاء شده است.

ت) امتیازاتی که قبل از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این موافقتنامه توسط یک طرف متعهد به سرمایه گذاران هر کشور ثالث به موجب قرارداد اعطاء شده باشد.

ماده ۵- مصادره و جبران خسارت

۱- سرمایه گذاری، مصادره یا ملی نخواهد شد یا به طور مستقیم یا غیرمستقیم تحت تدابیر مشابه قرار نخواهد گرفت، مگر آن که برای یک هدف عمومی، به روش غیر تبعیض‌آمیز، در مقابل پرداخت فوری، کافی و مؤثر خسارت و به موجب فرآیند قانونی و اصول کلی رفتار مندرج در ماده (۴) این موافقتنامه انجام شود.

۲- جبران خسارت باید معادل ارزش روز سرمایه گذاری مصادره شده قبل از اقدام به مصادره یا آگاهی عموم از آن باشد. جبران خسارت باید بدون تأخیر پرداخت شود و همان گونه که در بند ۲ ماده (۷) تصریح شده است، آزادانه قابل انتقال باشد.

ماده ۶- زیانها

سرمایه گذاران هر یک از طرفهای متعهد که سرمایه گذاریهای آنها در قلمرو طرف متعهد دیگر به علت

جنگ، شورش، اغتشاش داخلی یا سایر حوادث مشابه دچار خسارت شود، توسط طرف متعاقد دیگر از رفتاری برخوردار خواهند شد که از رفتار اعمال شده درخصوص اقدامات مربوط به زیانهای نسبت به سرمایه گذاران خود یا سرمایه گذاران هر کشور ثالث، هر کدام که مساعدترین رفتار باشد، نامساعدتر نباشد.

ماده ۷- بازگشت و انتقالات

۱- هر طرف با حسن نیت اجازه خواهد داد که انتقالات مربوط به سرمایه گذاری به صورت آزاد و بدون تأخیر به داخل و خارج از قلمرو آن انجام شود. این انتقالات شامل موارد زیر است:

- الف) عواید.
 - ب) مبالغ حاصل از فروش یا تصفیه تمام یا قسمتی از سرمایه گذاری.
 - پ) جبران خسارت به موجب مواد (۵) و (۶) این موافقتنامه.
 - ت) بازپرداخت وام و سود تسهیلات وامهای مربوط به سرمایه گذاری.
 - ث) حقوق، دستمزدها و سایر وجوه دریافتی توسط اتباع یکی از طرفهای متعاقد که پروانه کار مرتبط با سرمایه گذاری در قلمرو طرفهای متعاقد دیگر را دارا باشند.
 - ج) وجوه پرداختی ناشی از اختلافات سرمایه گذاری.
- ۲- انتقال باید به ارز قابل تبدیل که با آن سرمایه گذاری انجام شده یا به هر ارز قابل تبدیلی به نرخ ارز جاری در زمان انتقال انجام پذیرد، مگر آن که توسط سرمایه گذار و کشور میزبان به نحو دیگری توافق شده باشد.

ماده ۸- جانشینی

هرگاه یک طرف متعاقد یا مؤسسه تعیین شده توسط آن به لحاظ پرداختی که به موجب یک قرارداد بیمه یا تضمین خطرات غیرتجاری یک سرمایه گذاری به عمل آورده است، جانشین سرمایه گذار شود:

- الف) جانشینی مزبور توسط طرف متعاقد دیگر معتبر شناخته خواهد شد.
- ب) جانشین مستحق اعمال حقوقی بیش از آن چه سرمایه گذار استحقاق آن را داشته است نخواهد بود.
- پ) اختلافات میان جانشین و طرف متعاقد سرمایه پذیر براساس مفاد ماده (۹) این موافقتنامه حل و فصل خواهد شد.

ماده ۹- حل و فصل اختلاف میان یک طرف متعاقد و سرمایه گذاران طرف متعاقد دیگر

۱- چنانچه اختلافی میان یک طرف متعاقد که در قلمرو آن سرمایه گذاری انجام شده و یک یا چند سرمایه گذار یکی از طرفهای متعاقد درباره یک سرمایه گذاری بروز کند، طرف متعاقدی که در قلمرو آن سرمایه گذاری انجام شده و سرمایه گذار (سرمایه گذاران) در ابتدا تلاش خواهند کرد که اختلاف را به صورت دوستانه از طریق مذاکره و

مشاوره حل و فصل کند.

۲- چنانچه طرف متعهدی که در قلمرو آن سرمایه گذاری انجام شده و سرمایه گذار (سرمایه گذاران) نتوانند ظرف مدت شش ماه از تاریخ ابلاغ ادعا توسط یک طرف به طرف دیگر به توافق برسند، اختلاف می تواند به درخواست سرمایه گذار ارجاع شود به:

الف - دادگاه صالح طرف متعهدی که در قلمرو آن سرمایه گذاری انجام شده، یا

ب - یک دیوان داوری موردی متشکل از سه عضو که به ترتیب زیر تشکیل شده باشد:

طرف اختلافی که می خواهد اختلاف را به داوری ارجاع نماید باید یک داور را از طریق ارسال یادداشت کتبی به طرف دیگر انتخاب نماید. طرف دیگر باید ظرف مدت شصت روز از تاریخ دریافت یادداشت مذکور یک داور را تعیین کند و داوران منصوب شده باید ظرف مدت شصت روز از تاریخ آخرین انتصاب، سرداور را تعیین نمایند. چنانچه هر یک از طرفها نتوانند داور خود را ظرف مدت مذکور تعیین کنند یا داوران انتخاب شده در مورد سرداور به توافق نرسند، هر یک از طرفها می تواند از رئیس دیوان بین المللی داوری اتاق بین المللی تجارت بخواهد که حسب مورد داور طرف ممتنع یا سرداور را انتخاب نماید.

در هر صورت، سرداور باید از بین اتباع کشوری انتخاب شود که با طرفهای اختلاف دارای روابط سیاسی باشد.

۳- داوری باید طبق قواعد داوری کمیسیون حقوق تجارت بین الملل سازمان ملل متحد (آنسیترال) انجام پذیرد.

۴- هر اختلافی که ابتدا در دادگاههای صالح طرف متعهدی که در قلمرو آن سرمایه گذاری انجام شده است اقامه شود، تا زمانی که در دست رسیدگی است بدون توافق طرفها نمی تواند به داوری ارجاع شود، و همچنین در صورتی که منتهی به صدور حکم قطعی شود.

۵ - هر اختلافی که به داوری ارجاع شود، از صلاحیت دادگاههای داخلی مستثنی خواهد بود. با این وجود مفاد این بند مانع از آن نخواهد بود که محکومله حکم داوری برای اجراء آن به دادگاههای داخلی مراجعه کند.

۶ - تصمیمات دیوان برای طرفهای اختلاف قطعی و لازم الاجراء خواهد بود. هر طرف متعهد حکم داوری را بر طبق قانون داخلی خود اجراء خواهد نمود.

۷- هرگاه در یک قرارداد سرمایه گذاری خاص بین یک طرف متعهد یا هر یک از مؤسسات وابسته به آن و یک سرمایه گذار طرف متعهد دیگر، حل و فصل اختلاف در یک دادگاه بین المللی داوری شناخته شده پیش بینی شده باشد، سرمایه گذار نمی تواند به موجب این موافقتنامه درخواست حل و فصل اختلاف نماید.

به هر حال، چنانچه حکم داوری فوق الذکر حسب مورد توسط طرف متعهد یا مؤسسات وابسته به آن اجراء نشود، آنگاه سرمایه گذار می تواند به موجب این ماده درخواست حل و فصل اختلاف نماید.

ماده ۱۰- حل و فصل اختلافات بین طرفهای متعهد

۱- کلیه اختلافات میان طرفهای متعهد در رابطه با تفسیر یا اجراء این موافقتنامه، ابتدا باید از طریق مشاوره

دوستانه حل و فصل شود. در صورتی که اختلاف ظرف مدت شش ماه از تاریخ ایجاد آن از طریق مشاوره حل و فصل نشود، هر یک از طرفهای متعاقد می‌تواند، ضمن ارسال اطلاعیه به طرف دیگر، اختلاف را به یک هیأت داور سه نفره متشکل از دو داور منتخب طرفهای متعاقد و یک سرداور ارجاع نماید.

در صورت ارجاع اختلاف به داور، هر یک از طرفهای متعاقد ظرف مدت شصت روز از تاریخ دریافت اطلاعیه یک داور را انتخاب خواهد نمود و داوران منتخب طرفهای متعاقد ظرف مدت شصت روز از تاریخ آخرین انتخاب سرداور را تعیین خواهند کرد. چنانچه هر یک از طرفهای متعاقد داور خود را انتخاب ننماید یا داورهای منتخب ظرف مدت یادشده درخصوص سرداور توافق نکنند، هر یک از طرفهای متعاقد می‌تواند از رئیس دیوان بین‌المللی دادگستری درخواست کند حسب مورد داور را از سوی طرف ممتنع یا سرداور انتخاب نماید. در هر صورت، سرداور باید تبعه کشوری باشد که در زمان داور با طرفهای اختلاف روابط سیاسی داشته باشد.

۲- در صورت انتصاب سرداور توسط دیوان بین‌المللی دادگستری، اگر رئیس دیوان بین‌المللی دادگستری از انجام وظیفه مذکور معذور یا اگر او تبعه هر یک از طرفهای متعاقد باشد، انتصاب توسط نایب رئیس دیوان دادگستری بین‌المللی انجام خواهد شد، و اگر او نیز از انجام وظیفه مذکور معذور یا تبعه هر یک از طرفهای متعاقد باشد، انتصاب توسط عضو ارشد دیوان بین‌المللی دادگستری که تبعه هیچ یک از طرفهای متعاقد نباشد انجام خواهد شد. ۳- دیوان با رعایت سایر مواردی که طرفهای متعاقد توافق نموده‌اند، آئین و مکان داور را تعیین خواهد نمود. در صورت فقدان توافق درخصوص قواعد، قواعد داور کمیسیون حقوق تجارت بین‌الملل سازمان ملل متحد (آنسیترال) قواعد حاکم خواهد بود. تصمیمات دیوان برای طرفهای متعاقد الزام‌آور خواهد بود.

ماده ۱۱- تداوم موافقتنامه در صورت اختلاف

این موافقتنامه در صورت بروز اختلافات از هر نوع بین طرفهای متعاقد و صرف‌نظر از وجود یا عدم وجود روابط سیاسی یا هر نوع نمایندگی بین کشورهای مربوط همچنان مجری خواهد بود.

ماده ۱۲- لازم‌الاجراء شدن

این موافقتنامه دو ماه پس از تودیع چهارمین سند تصویب به اجراء در خواهد آمد و در مورد هر کشور جدیدی که ممکن است به آن بپیوندند یک ماه پس از تاریخ تودیع سند تصویب آن لازم‌الاجراء خواهد شد.

ماده ۱۳- اصلاح

هرگونه اقدام برای اصلاح می‌تواند به درخواست هر یک از طرفهای متعاقد انجام پذیرد. در هر صورت، این موافقتنامه تنها می‌تواند با اجماع طرفهای متعاقد اصلاح شود.

ماده ۱۴- مشورت

طرفهای متعاقد موافقت می نمایند که بنا به درخواست هر طرف متعاقد درخصوص هر موضوع مرتبط با سرمایه گذاریهای مشمول این موافقتنامه یا موضوعاتی که به نحوی بر اجراء این موافقتنامه تأثیر دارند با یکدیگر مشورت نمایند.

ماده ۱۵- کناره گیری از عضویت

این موافقتنامه برای مدت نامحدود لازم الاجراء خواهد بود. طرفهای متعاقد می توانند پس از گذشت مدت پنج سال از لازم الاجراء شدن موافقتنامه نسبت به کشور مربوط، با ارسال اطلاعیه کتبی به دبیرکل از عضویت در این موافقتنامه کناره گیری نمایند مشروط به این که کناره گیری از عضویت قبل از گذشت مدت یک سال از تاریخ اطلاعیه معتبر نشود. در هر صورت، مفاد موافقتنامه نسبت به سرمایه گذاریهایی که در زمان لازم الاجراء بودن آن انجام شده است برای یک دوره اضافی ده ساله از تاریخ کناره گیری از عضویت لازم الاجراء خواهد بود.

ماده ۱۶- اعمال موافقتنامه های دوجانبه سرمایه گذاری

در صورت هرگونه تعارض بین مفاد این موافقتنامه و موافقتنامه های دوجانبه تشویق و حمایت متقابل از سرمایه گذاری بین طرفهای متعاقد، مفاد موافقتنامه های دوجانبه سرمایه گذاری حاکم خواهد بود.

ماده ۱۷- مقررات متفرقه

۱- این موافقتنامه نمی تواند با در نظر گرفتن قید تحدید تعهد به امضاء برسد و قیود تحدید تعهد به هنگام تصویب پذیرفته نخواهد شد.

۲- این موافقتنامه نزد دبیرکل تودیع خواهد شد و دبیرکل سریعاً رونوشت مصدق آن را برای هر طرف متعاقد ارسال خواهد نمود.

۳- هرطرف متعاقد سند تصویب خود را نزد دبیرکل تودیع خواهد نمود و دبیرکل سریعاً هرطرف متعاقد را از این تودیع مطلع خواهد نمود.

در تأیید مراتب فوق، امضاء کنندگان زیر که از طرف دولتهای متبوع خود به طور مقتضی دارای اختیار می باشند، این موافقتنامه را امضاء نموده اند.

این موافقتنامه در استانبول در تاریخ ۷ ژوئن ۲۰۰۵ میلادی (۱۶ تیرماه ۱۳۸۴ هجری شمسی) در دو نسخه به زبانهای انگلیسی و روسی که نزد دبیرکل دبیرخانه اکو تودیع گردیده تنظیم شده است. در صورت اختلاف بین متون انگلیسی و روسی، متن انگلیسی ملاک خواهد بود. امین اسناد رونوشت مصدق آن را برای همه طرفهای متعاقد ارسال خواهد نمود.

از طرف جمهوری اسلامی افغانستان

از طرف جمهوری آذربایجان
 از طرف جمهوری اسلامی ایران
 از طرف جمهوری قزاقستان
 از طرف جمهوری قرقیزستان
 از طرف جمهوری اسلامی پاکستان
 از طرف جمهوری تاجیکستان
 از طرف جمهوری ترکیه
 از طرف ترکمنستان
 از طرف جمهوری ازبکستان

قانون توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت **سال تصویب: ۱۳۸۶ مجلس شورای اسلامی**

ماده ۱- دولت مکلف است در جهت توسعه حمل و نقل درون شهری و برون شهری کشور و مدیریت بر مصرف سوخت نسبت به بهینه سازی عرضه خدمات حمل و نقل (از طریق اصلاح و توسعه شبکه حمل و نقل ریلی، برقی کردن خطوط و اجراء علائم و تأسیسات و ارتباطات، افزایش سرعت در شبکه ریلی، یکپارچه سازی و ساماندهی مدیریت حمل و نقل، اصلاح قیمت‌ها، ایمن سازی و بهبود تردد، بهسازی و از رده خارج نمودن خودروهای فرسوده سبک و سنگین مسافری و باری درون و برون شهری، تبدیل خودروهای بنزین سوز و گازوئیل سوز به دوگانه سوز، الزام معاینه فنی، توسعه ناوگان حمل و نقل همگانی ون و مینی بوس و مدی بوس و اتوبوس، استفاده از سامانه هوشمند حمل و نقل، ساخت و توسعه شبکه آزادراه ها و بزرگراه های بین شهری، حمل ترکیبی کالا از مبدأ تا مقصد نهائی با شبکه ریلی و شبکه مکمل جاده‌ای، الزام به داشتن توقفگاه در انواع کاربری ها، احداث توقفگاه های عمومی، ساماندهی و ایجاد توقفگاه ها و پایانه‌های بار و مسافر شهری و برون شهری اعم از ریلی و جاده‌ای در نقاط مناسب از شهرها و حومه آن، افزایش امنیت و قابلیت اطمینان و دسترسی)، بهینه سازی تقاضای حمل و نقل (از طریق اصلاح فرآیندهای اداری، کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات، اصلاح کاربری زمین و آمایش سرزمین، اعمال محدودیتهای ترافیکی، آموزش و فرهنگ سازی)، بهینه سازی مصرف انرژی (از طریق عرضه بنزین و گازوئیل در بخشهای حمل و نقل و صنعت و کشاورزی با اولویت کارت هوشمند سوخت، احداث جایگاه های عرضه گاز، حمایت از ابداعات و اختراعات مؤثر در کاهش مصرف سوخت)، بهینه سازی تولید خودرو (از طریق تولید خودروهای گازسوز، تأمین تجهیزات استفاده از گاز توسط خودروها، حمایت از تولید خودروهای برقی، دنیروی (هیبریدی) و

کم مصرف، استانداردسازی تولید خودروی سبک و سنگین و موتورسیکلت در مصرف سوخت و کاهش آلایندگی) و خروج بنزین و گازوئیل از سبد حمایتی، حداکثر از ابتدای سال ۱۳۹۱ هجری شمسی اقدام نماید.

ماده ۲- به دولت اجازه داده می شود برای اجراء احکام ماده (۱) این قانون اقدامات زیر را به عمل آورد:

- ۱- اعطاء کمک های بلاعوض یارانه ای به بخشهای غیردولتی مرتبط با اهداف این قانون؛
- ۲- تخفیف در حقوق ورودی و سود بازرگانی واردات ناوگان حمل و نقل همگانی، خودروهای کم مصرف، خودروهای گازسوز، نفت گاز، برقی و دو نیرویی (هیبریدی) و قطعات و تجهیزات مربوطه؛
- ۳- تخفیف در حقوق ورودی و سود بازرگانی واردات تجهیزات، تأسیسات، ماشین آلات و قطعات مورد نیاز شبکه و ناوگان ریلی (شهری و برون شهری) و توسعه آزادراه ها و بزرگراه ها؛
- ۴- اعطاء تسهیلات بانکی و پرداخت بخشی از سود تسهیلات بانکی به بخشهای مرتبط با اهداف این قانون؛
- ۵- تغییر کاربری اراضی و واگذاری زمینهای مورد نیاز احداث جایگاههای عرضه گازطبیعی تا پایان سال ۱۳۹۰ هجری شمسی به قیمت منطقه ای پس از تملک و پرداخت بهای عادلانه آنها به صاحبان اراضی؛
- ۶- تعیین و اخذ جریمه، متناسب با مازاد مصرف سوخت و آلایندگی از خودروهای سبک و سنگین به صورت پلکانی؛
- ۷- تعیین و اخذ عوارض، بر مبنای میزان مصرف سوخت و آلایندگی و نوع سوخت از خودروهای تولید داخل و وارداتی از تولیدکنندگان داخلی و واردکنندگان.

ماده ۳- دولت مکلف است نظارت بر اجراء زمانبندی شده طرح ها و پروژه های مرتبط با اهداف این قانون را با راهکارهایی که در آئین نامه های اجرائی مشخص خواهد کرد، اعمال نماید و هرشش ماه یکبار گزارش پیشرفت کار را به کمیسیون عمران مجلس شورای اسلامی ارائه کند.

ماده ۴- توزیع کمکها، یارانه ها، تسهیلات و اعتبارات موضوع این قانون و تعیین دستگاه مجری با توجه به شرح وظایف قانونی به عهده دولت است. دولت موظف است به نحوی اقدام کند که ضمن صرفه جویی، سرعت و کیفیت نیز لحاظ گردد.

ماده ۵- شرکتهای بیمه گر موظفند متناسب با ارزیابی دولت از عملکرد دستگاه های مؤثر در کاهش حوادث و تلفات حمل و نقل درون شهری و برون شهری، معادل پنجاه درصد (۵۰٪) صرفه جویی حاصل از عدم پرداخت خسارات بیمه بدنه و شخص ثالث را برای آموزش و فرهنگ سازی ایمنی تردد، تأمین تجهیزات، اصلاح فیزیکی نقاط و مقاطع حادثه خیز و کمک به پرداخت هزینه های جاری (با تصویب طرح ها و اعتبارات پیشنهادی از سوی شهرداری ها در

شورای هماهنگی ترافیک استان و از سوی وزارت راه و ترابری و پلیس راهور، در کمیسیون ایمنی راه های وزارت راه و ترابری) به دستگاه های مذکور اختصاص دهند.

ماده ۶- دولت موظف است با اولویت حمل و نقل ریلی به گونه ای اقدام نماید که سهم حمل و نقل ریلی در جابه جایی بار و مسافر و مصرف سوخت در حمل و نقل برون شهری بر مقادیر جدول شماره (۱) این قانون منطبق شود.

ماده ۷- دولت موظف است سیاست های بخش حمل و نقل همگانی شهری را به گونه ای تنظیم نماید که از ابتداء سال ۱۳۹۱ هجری شمسی در مجموع هفتاد و پنج درصد (۷۵٪) سفرهای درون شهری پوشش داده شده و سهم هریک از بخشهای حمل و نقل همگانی و مصرف سرانه بنزین در روز براساس جدول شماره (۲) باشد.

تبصره - در شهر تهران نسبت تسهیم حمل و نقل عمومی از کل سفرهای درون شهری برای اتوبوسرانی، تاکسیرانی و حمل و نقل ریلی به ترتیب تا حداکثر بیست و پنج درصد (۲۵٪)، بیست درصد (۲۰٪) و سی درصد (۳۰٪) می باشد.

ماده ۸- در صورتی که شهرداری شهرهای دارای شهرک اقماری، شرکت های شهرک های جدید، شرکتها و کارخانه ها، هزینه تأمین زیرساخت و ابنیه خطوط ریلی به شهرک های اقماری، شهرهای جدید یا محل شرکت یا کارخانه را تأمین نمایند، دولت هزینه روسازی، علائم، تأسیسات و ناوگان اجراء پروژه های مربوطه را تأمین خواهد کرد. تبصره - اعتبارات مورد نیاز این بند از محل اعتبارات پیش بینی شده در ماده (۱۰) این قانون تأمین خواهد شد.

ماده ۹- مدیریت حمل و نقل بار و مسافر در محدوده شهر و حومه آن به عهده شهرداری است.

ماده ۱۰- اعتبارات مورد نیاز موضوع این قانون به میزان چهل هزار میلیارد (۴۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال در بخش درون شهری و شصت هزار میلیارد (۶۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال در بخش برون شهری در هر سال تعیین می گردد. دولت مجاز است این اعتبارات را در دو ردیف متمرکز درون شهری و برون شهری از محل درآمد عمومی، صرفه جویی حاصل از اجراء این قانون و حساب ذخیره ارزی تأمین و در بودجه سنواتی منظور نماید. این اعتبارات در حساب مخصوص نزد خزانه داری کل کشور به صورت صد درصد (۱۰۰٪) تخصیص یافته تلقی می گردد.

ماده ۱۱- وصولی های موضوع بندهای (۶) و (۷) ماده (۲) و ماده (۵) بین شهرداری ها و وزارت راه و ترابری جهت انجام تکالیف این قانون به نسبت شصت درصد (۶۰٪) و چهل درصد (۴۰٪) در قالب بودجه های سنواتی توزیع می گردد. کمک به شهرهای فاقد سامانه ریلی شهری مصوب برای ساماندهی حمل و نقل همگانی و بهبود عبور و مرور دارای اولویت است.

ماده ۱۲- آئین نامه اجرائی این قانون حداکثر دوماه پس از ابلاغ این قانون با پیشنهاد مشترک نماینده ویژه

ریاست جمهوری، وزارت راه و ترابری، وزارت کشور و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۱۳- اجراء کلیه قوانین مغایر با این قانون به جز قانون توسعه ملغی الاثر می گردد.

جدول ۱- برون شهری

شرح	انتهای سال	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹	۱۳۹۰
سهم حمل و نقل ریلی در حمل کالا (درصد)	۷/۱	۱۲	۱۷	۲۳	۳۰	
سهم حمل و نقل ریلی در حمل مسافر (درصد)	۴	۶	۹	۱۳	۱۸	
سهم جابه جایی مسافر با حمل و نقل همگانی (درصد)	۵۳	۵۴	۵۵	۵۶	۵۷	
نسبت کشته به ۱۰۰,۰۰۰ نفر جمعیت در تصادفات	۴۰	۳۴	۲۷	۲۰	۱۵	
کشته به ۱۰,۰۰۰ وسیله نقلیه در تصادفات	۲۲	۲۰	۱۷	۱۳	۱۰	
سهم سوخت گازوئیل در حمل کالا (لیتر بر تن)	۰/۱۶	۰/۱۵	۰/۱۴	۰/۱۳	۰/۱۲	

جدول ۲- درون شهری

شرح	انتهای سال	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹	۱۳۹۰
سهم حمل و نقل همگانی از سفرهای شهری (درصد)	۴۱	۴۷	۵۵	۶۴	۷۵	
متوسط سهم در کشور	سهم اتوبوس، مدی بوس، مینی بوس (درصد)	۲۴	۲۷	۳۱	۳۵	۴۰
	سهم تاکسی و ون (درصد)	۱۶	۱۸	۲۰	۲۲	۲۵
	سهم قطار شهری و حومه ای (درصد)	۱	۲	۴	۷	۱۰
مصرف سرانه روزانه بنزین حاصل از نفت (لیتر در روز بر نفر)	۱/۱	۱	۰/۹	۰/۸	۰/۷	

ماده ۸ الی ۱۵ قانون مدیریت خدمات کشوری

سال تصویب: ۱۳۸۶ مجلس شورای اسلامی

ماده ۸- امور حاکمیتی: آن دسته از اموری است که تحقق آن موجب اقتدار و حاکمیت کشور است و منافع آن بدون محدودیت شامل همه اقشار جامعه گردیده و بهره‌مندی از این نوع خدمات موجب محدودیت برای استفاده دیگران نمی‌شود.
از قبیل:

- الف- سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و نظارت در بخشهای اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی.
- ب- برقراری عدالت و تأمین اجتماعی و باز توزیع درآمد.
- ج- ایجاد فضای سالم برای رقابت و جلوگیری از انحصار و تضییع حقوق مردم.
- د- فراهم نمودن زمینه‌ها و مزایای لازم برای رشد و توسعه کشور و رفع فقر و بیکاری.
- ه- قانونگذاری، امور ثبتی، استقرار نظم و امنیت و اداره امور قضائی.
- و- حفظ تمامیت ارضی کشور و ایجاد آمادگی دفاعی و دفاع ملی.
- ز- ترویج اخلاق، فرهنگ و مبانی اسلامی و صیانت از هویت ایرانی، اسلامی.
- ح- اداره امور داخلی، مالیه عمومی، تنظیم روابط کار و روابط خارجی.
- ط- حفظ محیط زیست و حفاظت از منابع طبیعی و میراث فرهنگی.
- ی- تحقیقات بنیادی، آمار و اطلاعات ملی و مدیریت فضای فرکانس کشور.
- ک- ارتقاء بهداشت و آموزش عمومی، کنترل و پیشگیری از بیماری‌ها و آفت‌های واگیر، مقابله و کاهش اثرات حوادث طبیعی و بحرانهای عمومی.
- ل- بخشی از امور مندرج در مواد (۹)، (۱۰) و (۱۱) این قانون نظیر موارد مذکور در اصول بیست و نهم (۲۹) و سی‌ام (۳۰) قانون اساسی که انجام آن توسط بخش خصوصی و تعاونی و نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی با تأیید هیأت وزیران امکان پذیر نمی‌باشد.
- م- سایر مواردی که با رعایت سیاست‌های کلی مصوب مقام معظم رهبری به موجب قانون اساسی در قوانین عادی جزء این امور قرار می‌گیرد.

ماده ۹- امور اجتماعی، فرهنگی و خدماتی: آن دسته از وظایفی است که منافع اجتماعی حاصل از آنها نسبت به منافع فردی برتری دارد و موجب بهبود وضعیت زندگی افراد می‌گردد، از قبیل: آموزش و پرورش عمومی و فنی و حرفه‌ای، علوم و تحقیقات، درمان، توانبخشی، تربیت بدنی و ورزش، اطلاعات و ارتباطات عمومی و امور فرهنگی، هنری و تبلیغات اسلامی.

ماده ۱۰ - امور زیربنایی: آن دسته از طرح های تملک دارایی های سرمایه ای است که موجب تقویت زیرساخت های اقتصادی و تولیدی کشور می گردد، از قبیل: طرح های آب و خاک و شبکه های انرژی، ارتباطات و راه.

ماده ۱۱ - امور اقتصادی: آن دسته از اموری است که دولت، متصدی اداره و بهره برداری از اموال جامعه است و مانند اشخاص حقیقی و حقوقی در حقوق خصوصی عمل می کند، از قبیل: تصدی در امور صنعتی، کشاورزی، حمل و نقل، بازرگانی، مسکن و بهره برداری از طرح های مندرج در ماده (۱۰) این قانون.

ماده ۱۳ - امور تصدی های اجتماعی، فرهنگی و خدماتی با رعایت اصول بیست و نهم و سی قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران از طریق توسعه بخش تعاونی و خصوصی و نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی تعیین صلاحیت شده و با نظارت و حمایت دولت و با استفاده از شیوه های ذیل انجام می گردد:

۱- اعمال حمایت های لازم از بخش تعاونی و خصوصی و نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی مجری این وظایف.

۲- خرید خدمات از بخش تعاونی و خصوصی و نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی.

- مشارکت با بخش تعاونی و خصوصی و نهادها و مؤسسات عمومی غیر دولتی از طریق اجاره، واگذاری امکانات و تجهیزات و منابع فیزیکی.

۴- واگذاری مدیریت واحدهای دولتی به بخش تعاونی و خصوصی و نهادها و مؤسسات عمومی غیر دولتی با پرداخت تمام و یا بخشی از هزینه سرانه خدمات.

۵- ایجاد و اداره واحدهای دولتی موضوع این ماده توسط دستگاه های اجرایی.

تبصره ۱- اگر انجام امور موضوع این ماده به یکی از طرق چهارگانه فوق الذکر (۱ لغایت ۴) مقدور نباشد ایجاد و اداره واحدهای دولتی وظیفه دولت است.

تبصره ۲- تایید صلاحیت علمی و اخلاقی کلیه افراد موضوع این قانون که به موجب این ماده در بخشهای آموزشی، بهداشتی و فرهنگی اشتغال خواهند داشت مطابق ضوابط فصل ششم این قانون و تایید استانداردهای مربوط و کیفیت و قیمت خدمات نیز مطابق قوانین و مقررات مربوط است.

ماده ۱۴ - امور زیربنایی با مدیریت، حمایت و نظارت دستگاه های اجرایی توسط بخش غیر دولتی، (تعاونی و خصوصی و نهادها و مؤسسات عمومی غیر دولتی) انجام خواهد شد و در موارد استثنایی با تصویب هیات وزیران توسط بخش دولتی انجام خواهد شد.

ماده ۱۵- امور تصدی های اقتصادی با رعایت اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی جمهوری اسلامی ایران و سیاستهای ابلاغی مقام معظم رهبری به بخش غیر دولتی واگذار می گردد. دولت مکلف است با رعایت قوانین و مقررات مربوط از ایجاد انحصار، تضییع حقوق تولیدکنندگان و مصرف کنندگان جلوگیری و فضای رقابت سالم و رشد و توسعه و امنیت سرمایه گذاری و برقراری عدالت و تامین اجتماعی و باز توزیع درآمد و فراهم کردن زمینه ها و مزیت لازم و رفع بیکاری را فراهم نماید.

قانون حمایت از سامانه های حمل و نقل ریلی شهری تهران و حومه **سال تصویب: ۱۳۸۵ مجلس شورای اسلامی**

ماده ۱ - سامانه های حمل و نقل ریلی شهری شامل: سامانه های نقل و انتقال جمعی مسافر در زمان و مسیر مشخص است که عبارتند از انواع قطار شهری (تراموا، قطار سبک شهری، منوریل، مترو) و سامانه های مشابه.

ماده ۲- شهرداری های شهرهای بالای پانصد هزار نفر جمعیت با مشارکت دولت موظفند نسبت به تهیه طرح جامع حمل و نقل و ترافیک اقدام نمایند. در شهرهای بالای یک میلیون نفر جمعیت، انجام مطالعات امکان سنجی سامانه حمل و نقل ریلی شهری و حومه بر مبنای مطالعات طرح جامع حمل و نقل و ترافیک مصوب، الزامی است. مرجع تصویب مطالعات یادشده شورای عالی هماهنگی ترافیک شهرهای کشور است. تبصره- اتخاذ تدابیر خاص به منظور حمل و نقل آسان افراد ناتوان و معلول در معابر، شبکه حمل و نقل و محیط های شهری در شهرهای بالای پانصد هزار نفر جمعیت در چارچوب این طرح ها منظور می گردد.

ماده ۳- دستگاه اجرایی احداث سامانه حمل و نقل ریلی شهری و حومه و بهره برداری از آن، شهرداری های ذی ربط می باشند.

ماده ۴- شهرداری های شهرهای بالای پانصد هزار نفر جمعیت موظفند حداکثر تا یک سال پس از تصویب این قانون سامانه یکپارچه مدیریت هماهنگی حمل و نقل عمومی شهری و حومه را در ساختار تشکیلات خود ایجاد نمایند.

تبصره ۱- کلیه دستورالعمل ها و راهکارهای لازم برای اصلاح ساختار مدیریت حمل و نقل عمومی، متناسب با ویژگی های خاص شهرها به پیشنهاد سازمان شهرداری های کشور و تأیید سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور

می باشد.

تبصره ۲- کلیه سازمان ها و شرکت های مرتبط با حمل و نقل عمومی شهری از زمان تشکیل سامانه مورد اشاره و ابلاغ مصوبات مربوط به اصلاح ساختار مدیریت حمل و نقل عمومی شهری مکلفند ظرف مدت سه ماه نسبت به تطبیق اساسنامه خود با رعایت موازین قانونی در این خصوص با مصوبات یادشده اقدام نمایند.

ماده ۵- به دولت اجازه داده می شود حداکثر تا سقف پنجاه درصد (۵۰٪) از هزینه مطالعات و سرمایه گذاری ایجاد سامانه های حمل و نقل ریلی درون شهری، با اولویت تأمین لوازم و تجهیزات از محل منابع درآمد عمومی را در لوایح بودجه سنواتی کل کشور پیشنهاد نماید. مابقی اعتبار مورد نیاز طرح، توسط شهرداری ذیربط از محل منابع داخلی و یا مشارکت با بخش خصوصی تأمین می شود که پس از مبادله موافقتنامه با سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور مصرف خواهد شد.

تبصره - وزارت کشور موظف است ضوابط اجرایی استفاده از ظرفیت های بخش خصوصی، با اولویت سرمایه گذاری در ایستگاه ها و مراحل مختلف بهره برداری را تدوین نماید. این ضوابط پس از تصویب هیأت وزیران لازم الاجرا است.

ماده ۶ - شهرداری های موضوع این قانون مجازند با رعایت سقف تعهدات ارزی موضوع ماده (۱۳) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۳ و موارد مشابه در قوانین بعدی برای احداث سامانه حمل و نقل ریلی شهری و حومه، با همکاری بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران نسبت به استفاده از بازارهای سرمایه خارجی در محدوده اعتبارات ماده (۵) این قانون به صورت غیر ربوی اقدام نمایند.

تبصره - به وزارت امور اقتصادی و دارایی اجازه داده می شود با تصویب هیأت وزیران بازپرداخت تأمین مالی خارجی (فاینانس) طرح های قطار شهری را تا سقف مشخص شده در ماده (۵) این قانون با تأکید بر غیر ربوی بودن آن تضمین نماید. شهرداری ذی ربط با اخذ مصوبه شورای اسلامی شهر موظف است نسبت به تضمین بازپرداخت مابقی تسهیلات (فاینانس) دریافتی اقدام نماید.

ماده ۷- شهرداری های مشمول می توانند از طریق سرمایه گذاری داخلی و خارجی به **روش ساخت، بهره برداری و واگذاری (BOT) برای سامانه های حمل و نقل ریلی شهری و حومه** استفاده نمایند.

تبصره - وزارتخانه های کشور و امور اقتصادی و دارایی موظفند دستورالعمل اجرایی استفاده از روش **ساخت، بهره برداری و واگذاری (BOT)** را به استناد قانون تشویق و حمایت سرمایه گذاری خارجی - مصوب ۱۳۸۱ - و قانون حداکثر استفاده از توان فنی و مهندسی تولیدی و صنعتی و اجرایی کشور در اجرای پروژه ها و ایجاد تسهیلات به منظور صدور خدمات - مصوب ۱۳۷۵ - را ظرف مدت شش ماه تدوین و به شهرداری های مشمول ابلاغ نمایند.

ماده ۸- وزارت کشور موظف است پس از مشورت با اتحادیه شرکت های قطار شهری کشور نسبت به تدوین اصول کلی و راهبردهای حاکم بر تأمین و ساخت تأسیسات، تجهیزات، ماشین آلات و طراحی و بهره‌برداری سامانه‌های حمل و نقل ریلی شهری و حومه اقدام و به تصویب شورای عالی هماهنگی ترافیک شهرهای کشور برساند.

ماده ۹- شهرداری های شهرهای بالای پانصد هزار نفر جمعیت دارای طرح مصوب، نسب به أخذ عوارض ویژه به منظور احداث و بهره‌برداری سیستم حمل و نقل عمومی شهری و حومه، پس از تصویب مراجع ذی صلاح قانونی اقدام خواهند نمود.

ماده ۱۰- کمیسیون های ماده (۵) قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران- مصوب ۱۳۵۱- مکلفند خارج از نوبت نسبت به بررسی موضوع تغییر کاربری در محدوده مسیر و اطراف ایستگاه ها حسب درخواست شهرداری ذی ربط اقدام نمایند.

ماده ۱۱- مقررات تبصره‌های (۱) و (۲) ماده (۱) لایحه قانونی اصلاح قانون تأسیس شرکت راه آهن شهری تهران و حومه -مصوب ۱۳۵۹- شورای انقلاب اسلامی به کلیه سامانه‌های حمل و نقل ریلی شهری و حومه موضوع این قانون تسری پیدا می‌کند.

ماده ۱۲- مقررات مندرج در مواد (۷)، (۹) و (۱۰) قانون ایمنی راه ها و راه آهن -مصوب ۱۳۴۹- با اصلاحات و الحاقات بعدی، در محدوده مسیرهای قطار شهری مجزا از معابر شهری اعم از مسیرهای زیرزمینی، هم سطح و در ارتفاع لازم الاجرا می‌باشد. در مسیرهای هم سطح غیرمجزا، قوانین راهنمایی و رانندگی لازم‌الرعایه است.

تبصره - کلیه وظایف پلیس راه آهن موضوع قانون ایمنی راه ها و راه آهن -مصوب ۱۳۴۹- برای سامانه‌های حمل و نقل ریلی شهری و حومه، برعهده نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران خواهد بود.

ماده ۱۳- تعرفه مصارف برق اتوبوسرانی و قطارهای شهری و حومه، براساس کمترین تعرفه تعیین شده می‌باشد.

ماده ۱۴- در واگذاری اماکن تجاری موضوع این قانون، قید شرایط مندرج در مواد (۷) و (۸) قانون روابط موجر و مستأجر ممنوع است.

ماده ۱۵- برای مجموعه‌های شهری مصوب شورای عالی شهرسازی و معماری ایران، شهرهای هم جوار (شهرهای اقماری) طرح حمل و نقل ریلی پس از تصویب شورای عالی هماهنگی ترافیک شهرهای کشور براساس مفاد این قانون توسط دستگاه اجرایی ذی ربط اجرا خواهد شد.

ماده ۱۶- مسئولیت حسن اجرای این قانون برعهده وزارت کشور است.

ماده ۱۷- آئین‌نامه اجرایی این قانون به پیشنهاد مشترک وزارت کشور و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، ظرف مدت سه ماه از تاریخ تصویب، تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

قانون دسترسی آزاد به شبکه حمل و نقل ریلی

سال تصویب: ۱۳۸۴ مجلس شورای اسلامی

ماده ۱- به منظور افزایش سهم حمل و نقل ریلی از طریق جذب و گسترش سرمایه گذاری های مورد نیاز و ارتقاء بهره‌وری و ارائه خدمات مطلوب به مشتریان با حفظ مالکیت دولت بر شبکه ریلی به شرکتهای حمل و نقل ریلی خصوصی و تعاونی و شرکتها و مؤسسات معتبر در ارائه خدمات وابسته به آن اجازه داده میشود تا از شبکه حمل و نقل ریلی و تأسیسات و امکانات مربوطه با رعایت این قانون و مقررات و ضوابط مربوطه بهره برداری کنند. **تبصره ۱-** شرکت حمل و نقل ریلی شخصیت حقوقی است که توسط اشخاص حقیقی و حقوقی با اخذ مجوز از شرکت راه آهن جمهوری اسلامی ایران که در این قانون راه آهن نامیده میشود و با تأمین ناوگان (لکوموتیو و واگن) مورد نیاز به منظور جابجایی (کالا، مسافر) تأسیس میگردد.

آئین نامه تأسیس و فعالیت شرکتهای حمل و نقل ریلی و همچنین مشخصات فنی ناوگان مجاز به سیر در شبکه حد اکثر ظرف مدت دو ماه به تصویب وزیر راه و ترابری میرسد.

تبصره ۲- شرایط و نحوه بهره برداری شرکتها و مؤسسات معتبر در امر خدمات وابسته به حمل و نقل ریلی در چارچوب قوانین موجود و این قانون خواهد بود و آئین نامه اجرایی آن به تصویب وزیر راه و ترابری میرسد.

تبصره ۳- خدمات وابسته به حمل و نقل ریلی شامل سرویسهای مرتبط با امر ناوگان و شبکه، امور پایانه‌های تعمیرات، امور بهره برداری از ناوگان و پشتیبانی‌های فنی و مهندسی و سیستم‌های کنترل و ناوبری قطار و کلیه تجهیزات و سرویسهای فنی تعمیر و نگهداری خطوط و شبکه ریلی و سرویسهای ارتباطی (مخابراتی) و علائم باشد.

تبصره ۴ - شرکت حمل و نقل ریلی میتواند با اخذ مجوز از مراجع ذی ربط در دیگر شقوق حمل و نقل نیز فعالیت نماید.

ماده ۲ - به منظور حفظ ایمنی تردد **ناوگان ریلی**، شرایط و دستورالعمل‌های فنی و ایمنی مرتبط با سیر و حرکت وسایل نقلیه ریلی توسط هیأت مدیره راه آهن تهیه و ابلاغ میگردد و شرکتهای بهره بردار خطوط مکلف به رعایت آنها میباشند. راه آهن موظف به نظارت بر اجرای کامل ضوابط و مقررات و دستورالعملهای فنی و ایمنی حرکت خواهد بود.

تبصره ۱ - آئین نامه تعیین انواع تخلفات و جرایم مربوط به سیر و حرکت ناوگان در **شبکه حمل و نقل ریلی** و نحوه رسیدگی به آنها توسط هیأت مدیره راه آهن تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید. میزان جرائم مربوط به این تخلفات از یک میلیون (۱ ۰۰۰ ۰۰۰) ریال تا بیست میلیون (۲۰ ۰۰۰ ۰۰۰) ریال تعیین میگردد.

تبصره ۲ - تعیین میزان مسؤولیتهای کیفری و مدنی سوانح ریلی ناشی از اجرای این قانون و سوانح ریلی ناشی از فعالیتهای راه آهن توسط کمیسیونهای جلوگیری از سوانح راه آهن مستقر در نواحی صورت میپذیرد. در صورت اعتراض اصحاب دعوی به نظریه کمیسیونهای فوق موضوع به کمیسیون عالی رسیدگی به سوانح راه آهن با عضویت نماینده انجمن صنفی شرکتهای حمل و نقل ریلی ارجاع و نظریه این کمیسیون غیر قابل اعتراض میباشد که در صدور آرای قضایی به عنوان نظر کارشناسی ملاک عمل قرار میگیرد.

راه آهن و شرکتهای موضوع این قانون حسب مورد در صورت بروز سوانح ریلی مطابق قانون مسؤولیت مدنی مسؤول جبران خسارت و پرداخت دیه به افراد سانحه دیده میباشند.

تبصره ۳ - آئین نامه اجرایی کمیسیونهای جلوگیری از سوانح نواحی راه آهن و کمیسیون عالی جلوگیری از سوانح راه آهن با پیشنهاد وزارت راه و ترابری به تصویب هیأت وزیران میرسد.

ماده ۳ - راه آهن موظف است تا تردد ریلی را به گونه‌ای برنامه ریزی، هدایت و کنترل کند که سیر و حرکت ناوگان متعلق به کلیه **شرکتهای حمل و نقل ریلی** (اعم از دولتی و غیر دولتی) در شرایط یکسان از نظر تعرفه دسترسی و استفاده از شبکه امکانپذیر گردد.

ایجاد محدودیت عبور واگن هر یک از شرکت ها توسط راه آهن بجز موارد تعیین شده در مقررات ایمنی حرکت و ظرفیت خطوط، تخلف محسوب میشود و در صورت بروز هرگونه خسارت ناشی از این محدودیت برای **شرکتهای حمل و نقل ریلی** و تأیید آن توسط مراجع ذیصلاح، راه آهن مکلف به جبران آن است.

ماده ۴ - تعیین مقررات و استانداردهای مربوط به تولید، واردات و تعمیر و نگهداری ناوگان ریلی بر عهده راه آهن میباشد و دستگاه های نظارت کننده و کلیه تولید کنندگان و وارد کنندگان مربوطه مکلف به رعایت آن هستند.

ماده ۵ - راه آهن موظف است به منظور استفاده از ظرفیت مازاد ارتباطی موجود از شبکه ارتباطی اختصاصی خود نسبت به ارائه سرویسهای ارتباطی باسیم و بی سیم، انتقال داده ها به شرکتهای خصوصی اقدام نماید. آئین نامه مربوطه، حد اکثر ظرف دو ماه به تصویب وزیر راه و ترابری میرسد.

ماده ۶ - تعرفه بهره برداری از شبکه ریلی کشور به منظور عبور یک یا چند واگن و یا یک قطار کامل (باری یا مسافری) بصورت باردار یا خالی از روی شبکه ریلی بر حسب وزن، ظرفیت و طول واگن، طول و ابعاد کالای بارگیری شده در واگنهای ویژه، مسیر حرکت، شرایط مسیر و دیگر عوامل مؤثر در این راستا و همچنین سرویسهای ارتباطی، به موجب آئین نامه ای خواهد بود که توسط هیأت مدیره راه آهن تهیه و با تصویب وزیر راه و ترابری لازم الاجراء است.

تبصره ۱ - نرخ بهره برداری از شبکه ریلی بایستی به گونه ای تعیین شود که ضمن تأمین هزینه های بهره برداری از شبکه در **بخش ریلی** برای صاحبان کالا و سرمایه گذاران نسبت به دیگر شقوق حمل و نقل دارای مزیت باشد.

تبصره ۲ - با توجه به مزیت های حمل و نقل ریلی و در صورت عدم تکافوی نرخ بهره برداری برای تأمین هزینه های نگهداری شبکه، دولت میتواند از سال ۱۳۸۵ اعتبارات مورد نیاز این شیوه از حمل و نقل را همانند هزینه های نگهداری تأسیسات زیربنایی سایر شقوق حمل و نقل، در بودجه های سنواتی از محل صرفه جویی مصرف سوخت منظور نماید.

ماده ۷ - راه آهن مکلف است با برنامه ریزی و رعایت مقررات مالی **واگنهای حمل و نقل بار و مسافر** خود را با زمانبندی مناسب به گونه ای که در امر حمل و نقل ریلی کالا و مسافر خللی ایجاد نشود به شرکتهای حمل و نقل ریلی واگذار نماید.

تبصره - اجاره دادن نیروی کشش بوسیله راه آهن با رعایت مقررات و شرایط یکسان به **شرکتهای حمل و نقل ریلی** با اخذ هزینه های عملیاتی بلامانع است.

ماده ۸ - شرکتهای حمل و نقل ریلی بار با انعقاد قرارداد حمل و صدور بارنامه و شرکتهای حمل و نقل ریلی مسافر با صدور بلیط توسط شرکت و یا نمایندگی مجاز طرف قرارداد آنان در مقابل صاحبان کالا و یا مسافران مسؤولیت دارند.

تبصره ۱ - حدود مسؤولیت **شرکتهای حمل و نقل** در مقابل صاحبان کالا و یا مسافران و نحوه ایفای آن در چارچوب قوانین موجود و این قانون است که آئین نامه اجرایی آن به تصویب وزیر راه و ترابری میرسد.

تبصره ۲ - برای هر واگن یک بارنامه و برای هر مسافر یک بلیط جداگانه صادر میشود.

تبصره ۳ - راه آهن با پذیرش ناوگان **شرکتهای حمل و نقل ریلی** مسؤول حفظ و نگهداری ناوگان و تأمین سلامت سیر آنان میباشد.

تبصره ۴ - بارنامه و بلیط مسافری بصورت متحدالشکل توسط هیأت مدیره راه آهن تهیه میشود و چگونگی تنظیم و صدور بارنامه و بلیط بموجب دستورالعمل مصوب هیأت مدیره راه آهن خواهد بود.

ماده ۹ - نرخ **حمل و نقل ریلی** بار متناسب با حمل و نقل جاده‌ای بصورت توافقی فی‌مابین صاحبان کالا و شرکتهای حمل و نقل ریلی تعیین و اجرا خواهد شد. بهای بلیط مسافری توسط شرکتهای حمل و نقل ریلی در هر مسیر و بر حسب نوع و درجه واگن، قطار و خدماتی که ارائه میشود تعیین و پس از تأیید هیأت مدیره راه آهن به مرحله اجرا در می‌آید.

ماده ۱۰ - **شرکتهای حمل و نقل ریلی** مکلف به رعایت کلیه مقررات، ضوابط و دستورالعملهایی هستند که در چارچوب قوانین کشور توسط هیأت مدیره راه آهن تهیه و ابلاغ میگردد.

ماده ۱۱ - هر واگن و لکوموتیو موضوع ماده (۱) دارای یک سند رسمی و دارای شماره مخصوص خواهد بود که توسط هیأت مدیره راه آهن بنام مالک صادر خواهد شد. این سند قابل ترهین میباشد بطوریکه با اعلام ذی‌نفع، اسناد واگن و لکوموتیو توسط هیأت مدیره راه آهن بنام ذی‌نفع و یا فردی که او تعیین خواهد کرد، تغییر خواهد یافت.

قانون تشویق و حمایت سرمایه گذاری خارجی

سال تصویب: ۱۳۸۰ مجلس شورای اسلامی

فصل اول - تعاریف

ماده ۱ - اصطلاحات و عبارات بکاربرده شده در این قانون دارای معانی زیر می‌باشد:

قانون - قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی.

سرمایه‌گذار خارجی - اشخاص حقیقی یا حقوقی غیرایرانی و یا ایرانی با استفاده از سرمایه با منشاء خارجی که مجوز سرمایه‌گذاری موضوع ماده (۶) را اخذ نموده باشند.

سرمایه خارجی - انواع سرمایه اعم از نقدی و یا غیر نقدی که توسط سرمایه‌گذار خارجی به کشور وارد می‌شود و شامل موارد زیر می‌گردد:

- الف - وجوه نقدی که به صورت ارز قابل تبدیل، از طریق نظام بانکی یا دیگر طرق انتقال وجوه که مورد تأیید بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران باشد، به کشور وارد شود،
- ب - ماشین آلات و تجهیزات،
- ج - ابزار و قطعات یدکی، قطعات منفصله و مواد اولیه، افزودنی و کمکی،
- د - حق اختراع، دانش فنی، اسامی و علائم تجاری و خدمات تخصصی،
- هـ - سود سهام قابل انتقال سرمایه گذار خارجی،
- و - سایر موارد مجاز با تصویب هیأت دولت.
- سرمایه گذاری خارجی - بکارگیری سرمایه خارجی در یک بنگاه اقتصادی جدید یا موجود پس از اخذ مجوز سرمایه گذاری.
- مجوز سرمایه گذاری - مجوزی که برطبق ماده (۶) این قانون برای هر مورد سرمایه گذاری خارجی صادر می شود.
- سازمان - سازمان سرمایه گذاری و کمکهای اقتصادی و فنی ایران موضوع ماده (۵) قانون تشکیل وزارت امور اقتصادی و دارائی مصوب ۱۳۵۳/۴/۲۴.
- هیأت - هیأت سرمایه گذاری خارجی موضوع ماده (۶) این قانون.

فصل دوم - شرایط عمومی پذیرش سرمایه خارجی

- ماده ۲ -** پذیرش سرمایه گذاری خارجی براساس این قانون و با رعایت سایر قوانین و مقررات جاری کشور میبایست به منظور عمران و آبادی و فعالیت تولیدی اعم از صنعتی، معدنی، کشاورزی و خدمات براساس ضوابط زیر صورت پذیرد:
- الف - موجب رشد اقتصادی، ارتقاء فن آوری، ارتقاء کیفیت تولیدات، افزایش فرصتهای شغلی و افزایش صادرات شود.
- ب - موجب تهدید امنیت ملی و منافع عمومی، تخریب محیط زیست، اخلاف در اقتصاد کشور و تضییع تولیدات مبتنی بر سرمایه گذاری های داخلی نشود.
- ج - متضمن اعطای امتیاز توسط دولت به سرمایه گذاران خارجی نباشد منظور از امتیاز، حقوق ویژه ای است که سرمایه گذاران خارجی را در موقعیت انحصاری قرار دهد.
- د - سهم ارزش کالا و خدمات تولیدی حاصل از سرمایه گذاری خارجی موضوع این قانون نسبت به ارزش کالا و خدمات عرضه شده در بازار داخلی در زمان صدور مجوز، در هر بخش اقتصادی از بیست و پنج درصد (۲۵٪) و در هر رشته، از سی و پنج درصد (۳۵٪) بیشتر نخواهد بود. تعیین رشته ها و میزان سرمایه گذاری در هر یک از آنها طبق

آیین نامه‌ای خواهد بود که به تصویب هیأت وزیران برسد.
سرمایه‌گذاری خارجی جهت تولید کالا و خدمات برای صدور به خارج از کشور به جز نفت خام از این نسبت‌ها معاف است.

تبصره - قانون مربوط به تملک اموال غیرمنقول اتباع خارجی مصوب ۱۳۱۰/۳/۱۶ کماکان به قوت خود باقی می‌باشد. تملک هر نوع زمین به هر میزان به نام سرمایه‌گذار خارجی در چارچوب این قانون مجاز نمی‌باشد.

ماده ۳ - سرمایه‌گذاری‌های خارجی که براساس مفاد این قانون پذیرفته می‌شوند از تسهیلات و حمایت‌های این قانون برخوردارند. این سرمایه‌گذاری‌ها به دو طریق زیر قابل پذیرش هستند :

الف - سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در زمینه‌هایی که فعالیت بخش خصوصی در آن مجاز می‌باشد.
ب - سرمایه‌گذاری‌های خارجی در کلیه بخش‌ها در چارچوب روشهای «مشارکت مدنی»، «بیع متقابل» و «ساخت، بهره‌برداری و واگذاری» که برگشت سرمایه و منافع حاصله صرفاً از عملکرد اقتصادی طرح مورد سرمایه‌گذاری ناشی شود و متکی به تضمین دولت یا بانکها و یا شرکت های دولتی نباشد.
تبصره - مادام که سرمایه خارجی موضوع روشهای «ساخت، بهره‌برداری و واگذاری» مندرج در بند (ب) این ماده و سود مترتب بر آن مستهلک نشده‌است، اعمال حق مالکانه نسبت به سهم سرمایه باقی مانده در بنگاه اقتصادی سرمایه پذیر توسط سرمایه‌گذار خارجی مجاز می‌باشد.

ماده ۴ - سرمایه‌گذاری دولت یا دولتهای خارجی در جمهوری اسلامی ایران حسب مورد منوط به تصویب مجلس شورای اسلامی می‌باشد. سرمایه‌گذاری‌های شرکت های دولتی خارجی، خصوصی تلقی می‌گردد.

فصل سوم - مراجع ذیصلاح

ماده ۵ - سازمان، تنها نهاد رسمی تشویق سرمایه‌گذاری‌های خارجی در کشور و رسیدگی به کلیه امور مربوط به سرمایه‌گذاری‌های خارجی می‌باشد و درخواست‌های سرمایه‌گذاران خارجی در خصوص امور مربوطه از جمله پذیرش، ورود، بکارگیری و خروج سرمایه می‌باید به آن سازمان تسلیم گردد.

ماده ۶ - به منظور رسیدگی و اخذ تصمیم در خصوص درخواست‌های موضوع ماده (۵)، هیأتی با نام هیأت سرمایه‌گذاری خارجی به ریاست معاون وزیر امور اقتصادی و دارائی به عنوان رئیس کل سازمان و مرکب از معاون وزیر امور خارجه، معاون رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، معاون رئیس کل بانک مرکزی جمهوری

اسلامی ایران و حسب مورد، معاونین وزارتخانه‌های ذی ربط تشکیل می‌گردد. در ارتباط با درخواست پذیرش، مجوز سرمایه‌گذاری پس از تصویب هیأت با تأیید و امضای وزیر امور اقتصادی و دارائی صادر می‌گردد.

به هنگام پذیرش سرمایه‌گذاری خارجی، هیأت موظف به رعایت ضوابط مندرج در ماده (۲) این قانون می‌باشد. تبصره - سازمان مکلف است درخواست‌های سرمایه‌گذاری را پس از بررسی مقدماتی حداکثر ظرف پانزده روز از تاریخ دریافت آنها همراه با نظر خود در هیأت مطرح نماید. هیأت موظف است حداکثر ظرف مدت یک ماه از تاریخ مطرح شدن درخواست‌های مذکور به موضوع رسیدگی و تصمیم نهایی خود را کتباً اعلام نماید.

ماده ۷ - به منظور تسهیل و تسریع امور مربوط به پذیرش و فعالیت سرمایه‌گذاری‌های خارجی در کشور، کلیه دستگاه‌های ذی ربط از جمله وزارت امور اقتصادی و دارائی، وزارت امور خارجه، وزارت بازرگانی، وزارت کار و امور اجتماعی، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، گمرک جمهوری اسلامی ایران، اداره کل ثبت شرکت‌ها و مالکیت صنعتی و سازمان حفاظت محیط زیست مکلفند نسبت به معرفی یک نماینده تام‌الاختیار با امضای بالاترین مقام دستگاه به سازمان اقدام نمایند. نمایندگان معرفی شده به عنوان رابط و هماهنگ‌کننده کلیه امور مربوطه در آن دستگاه با سازمان شناخته می‌شوند.

فصل چهارم - تضمین و انتقال سرمایه خارجی

ماده ۸ - سرمایه‌گذاری‌های خارجی مشمول این قانون از کلیه حقوق، حمایتها و تسهیلاتی که برای سرمایه‌گذاری‌های داخلی موجود است به‌طوریکسان برخوردار می‌باشند.

ماده ۹ - سرمایه‌گذاری خارجی مورد سلب مالکیت و ملی‌شدن قرار نخواهد گرفت مگر برای منافع عمومی، به‌موجب فرآیند قانونی، به روش غیرتبعیض‌آمیز و درمقابل پرداخت مناسب غرامت به مأخذ ارزش واقعی آن سرمایه‌گذاری بلافاصله قبل از سلب مالکیت.

تبصره ۱ - تقاضای جبران خسارت وارده باید حداکثر در مدت یک سال پس از سلب مالکیت یا ملی شدن به هیأت تسلیم شود.

تبصره ۲ - اختلاف ناشی از سلب مالکیت یا ملی شدن براساس ماده (۱۹) این قانون حل و فصل خواهد شد.

ماده ۱۰ - واگذاری تمام یا بخشی از سرمایه خارجی به سرمایه‌گذار داخلی و یا با موافقت هیأت و تأیید وزیر

امور اقتصادی و دارائی به سرمایه‌گذار خارجی دیگر مجاز می‌باشد. در صورت انتقال به سرمایه‌گذار خارجی دیگر، انتقال گیرنده که باید حداقل دارای شرایط سرمایه‌گذار اولیه باشد، از نظر مقررات این قانون جایگزین و یا شریک سرمایه‌گذار قبلی خواهد بود.

فصل پنجم - مقررات پذیرش، ورود و خروج سرمایه خارجی

ماده ۱۱ - سرمایه خارجی می‌تواند به یک یا ترکیبی از صور زیر به کشور وارد و تحت پوشش این قانون قرار گیرد:

الف - وجوه نقدی که به ریال تبدیل می‌شود.

ب - وجوه نقدی که به ریال تبدیل نمی‌شود و مستقیماً برای خریدها و سفارشات مربوط به سرمایه‌گذاری خارجی مورد استفاده قرار گیرد.

ج - اقالام غیر نقدی پس از طی مراحل ارزیابی توسط مراجع ذی صلاح.

تبصره - ترتیبات مربوط به نحوه ارزیابی و ثبت سرمایه خارجی در آیین نامه اجرائی این قانون تعیین خواهد شد.

ماده ۱۲ - نرخ ارز مورد عمل به هنگام ورود یا خروج سرمایه خارجی و همچنین کلیه انتقالات ارزی در صورت تک نرخی بودن ارز همان نرخ رایج در شبکه رسمی کشور و در غیر این صورت نرخ آزاد روز به تشخیص بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ملاک خواهد بود.

ماده ۱۳ - اصل سرمایه خارجی و منافع آن یا آنچه که از اصل سرمایه در کشور باقی مانده باشد با دادن پیش آگهی سه ماهه به هیأت و بعد از انجام کلیه تعهدات و پرداخت کسورات قانونی و تصویب هیأت و تأیید وزیر امور اقتصادی و دارائی قابل انتقال به خارج خواهد بود.

ماده ۱۴ - سود سرمایه‌گذاری خارجی پس از کسر مالیات و عوارض و اندوخته‌های قانونی با تصویب هیأت و تأیید وزیر امور اقتصادی و دارائی قابل انتقال به خارج است.

ماده ۱۵ - پرداخت‌های مربوط به اقساط اصل تسهیلات مالی سرمایه‌گذاران خارجی و هزینه‌های مربوطه، قراردادهای حق اختراع، دانش فنی، کمک‌های فنی و مهندسی، اسامی و علائم تجاری، مدیریت و قراردادهای مشابه در چارچوب سرمایه‌گذاری خارجی براساس مصوبات هیأت و تأیید وزیر امور اقتصادی و دارائی، قابل انتقال به خارج می‌باشد.

ماده ۱۶ - انتقالات موضوع مواد (۱۳)، (۱۴) و (۱۵) با رعایت مفاد بند (ب) ماده (۳) این قانون قابل انجام است.

ماده ۱۷ - تأمین ارز برای انتقالات موضوع مواد (۱۳)، (۱۴) و (۱۵) به روش‌های زیر میسر است :

الف - خرید ارز از نظام بانکی.

ب - از محل ارز حاصل از صدور محصولات تولیدی و یا ارز حاصل از ارائه خدمات بنگاه اقتصادی که سرمایه خارجی در آن به کار گرفته شده است.

ج - صادرات کالاهای مجاز طبق فهرستی که در اجرای این بند به تصویب هیأت وزیران با رعایت قوانین و مقررات مربوطه می‌رسد.

تبصره ۱ - بکارگیری یک یا ترکیبی از روش‌های فوق در مجوز سرمایه‌گذاری درج می‌گردد.

تبصره ۲ - در مورد سرمایه‌گذاری‌های موضوع بند (ب) ماده (۳) چنانچه وضع قوانین یا مصوبات دولت، موجب ممنوعیت یا توقف اجرای موافقتنامه‌های مالی، پذیرفته شده در چارچوب این قانون شود، زیان حاصل حداکثر تا سقف اقساط سررسید شده توسط دولت تأمین و پرداخت می‌گردد. حدود تعهدات قابل پذیرش، توسط هیأت وزیران در چارچوب این قانون به تصویب می‌رسد.

تبصره ۳ - بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است معادل ارزی وجوه قابل انتقال موضوع بند (الف) این ماده را با موافقت سازمان و تأیید وزیر امور اقتصادی و دارائی تأمین و در اختیار سرمایه‌گذار خارجی قرار دهد.

تبصره ۴ - چنانچه مجوز سرمایه‌گذاری معطوف به بند (ب) و یا (ج) این ماده گردد، مجوز مذکور به منزله مجوز صادرات تلقی می‌گردد.

ماده ۱۸ - خروج آن بخش از سرمایه خارجی که در چارچوب مجوز سرمایه‌گذاری به کشور وارد شده اما به کار گرفته نشده باشد، از شمول کلیه قوانین و مقررات ارزی و صادرات و واردات مستثنی می‌باشد.

فصل ششم - حل و فصل اختلافات

ماده ۱۹ - اختلافات بین دولت و سرمایه‌گذاران خارجی در خصوص سرمایه‌گذاری‌های موضوع این قانون چنانچه از طریق مذاکره حل و فصل نگردد در دادگاه‌های داخلی مورد رسیدگی قرار می‌گیرد، مگر آن که در قانون موافقتنامه دو جانبه سرمایه‌گذاری با دولت متبوع سرمایه‌گذار خارجی، در مورد شیوه دیگری از حل و فصل اختلافات توافق شده باشد.

فصل هفتم - مقررات نهایی

ماده ۲۰ - دستگاه های اجرایی ذی ربط مکلفند در خصوص تعهدات متقابل در چارچوب صدور روادید، اجازه اقامت، صدور پروانه کار و اشتغال حسب مورد برای سرمایه گذاران، مدیران و کارشناسان خارجی برای بخش خصوصی مرتبط با سرمایه گذاری های خارجی مشمول این قانون و بستگان درجه یک آن ها براساس درخواست سازمان اقدام نمایند.

تبصره - موارد اختلاف بین سازمان و دستگاه های اجرائی با نظر وزیر امور اقتصادی و دارائی حل و فصل می شود.

ماده ۲۱ - سازمان مکلف است امکان دسترسی همگانی را به کلیه اطلاعات مربوط به سرمایه گذاری و سرمایه گذاران خارجی، فرصت های سرمایه گذاری، شرکای ایرانی موضوع فعالیت و سایر اطلاعاتی که در اختیار آن سازمان قرار دارد فراهم نماید.

ماده ۲۲ - کلیه وزارتخانه ها و شرکت ها و سازمان های دولتی و مؤسسات عمومی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است مکلفند کلیه اطلاعات مورد نیاز سرمایه گذاری خارجی و گزارش سرمایه گذاری های خارجی انجام شده را در اختیار سازمان قرار دهند تا این سازمان براساس ماده فوق عمل نماید.

ماده ۲۳ - وزیر امور اقتصادی و دارایی مکلف است هر شش ماه یک بار گزارش عملکرد سازمان در خصوص سرمایه گذاری خارجی موضوع این قانون را به کمیسیون های ذی ربط مجلس شورای اسلامی ارسال نماید.

ماده ۲۴ - از تاریخ تصویب این قانون و آیین نامه اجرائی آن، قانون جلب و حمایت سرمایه های خارجی - مصوب ۱۳۴۳/۹/۷ - و آیین نامه اجرائی آن لغو می گردد. سرمایه های خارجی که قبلاً براساس قانون مزبور مورد پذیرش قرار گرفته اند تحت شمول این قانون قرار می گیرند. مفاد این قانون توسط قوانین و مقررات آتی در صورتی لغو یا تغییر می یابد که لغو یا تغییر این قانون در قوانین و مقررات مذکور تصریح شده باشد.

ماده ۲۵ - آیین نامه اجرائی این قانون ظرف مدت دو ماه توسط وزارت امور اقتصادی و دارائی تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

قانون احداث پروژه های عمرانی بخش راه و ترابری از طریق مشارکت بانک ها و سایر منابع مالی و پولی کشور سال تصویب: ۱۳۶۶ مجلس شورای اسلامی (به همراه الحاقیه)

ماده واحده - به وزارت راه و ترابری اجازه داده می شود تأمین منابع مالی و اجرای طرح ها و پروژه های عمرانی بخش راه و ترابری را به شرکت و یا شرکت هایی که به همین منظور با مشارکت بانک های کشور و شرکت ها و مؤسسات و اشخاص حقیقی و که طبق اساسنامه و قوانین مربوط مجاز به سرمایه گذاری و مشارکت می باشند و سایر منابع پولی و مالی کشور تأسیس می شوند، واگذار نماید.

وزارت راه و ترابری مکلف است در قبال سرمایه گذاری پروژه ها و طرح های موضوع این قانون منافع بهره برداری از آنها را تا استهلاك هزینه های طرح با حفظ مالکیت دولت برای مدت معینی که به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید، به شرکت مربوط واگذار نماید.

تبصره ۱ - احداث، نگهداری و بهره برداری از پروژه ها و طرح های موضوع این قانون منحصراً مطابق ضوابط و مشخصاتی خواهد بود که توسط وزارت راه و ترابری تعیین می گردد. وزارت مذکور به طور مستمر بر اجرای ضوابط و مشخصات یاد شده نظارت خواهد نمود.

تبصره ۲ - چگونگی نظارت اجرای پروژه ها و طرح ها و بهره برداری و نرخ اجاره مستحدثات و همچنین نرخ گذاری خدمات بهره برداری و نیز ترتیب وصول و نظارت بر نحوه بهره برداری برابر مقررات آیین نامه ای خواهد بود که ظرف دو ماه از تاریخ لازم الاجرا شدن این قانون به پیشنهاد وزارتخانه های راه و ترابری، برنامه و بودجه، امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

تبصره ۳ - هزینه های تمام شده (اعم از هزینه های مستقیم و بالاسری) اجرا و نگهداری پروژه ها و طرح های موضوع این قانون به میزانی که مورد تأیید حسابرس منتخب وزارت امور اقتصادی و دارایی قرار می گیرد حداکثر ظرف مدت واگذاری منافع بهره برداری مستهلك و هزینه استهلاك مربوط جزء هزینه های قابل قبول مالیاتی شرکت مربوط از نقطه نظر مالیاتی محسوب خواهد شد، چنانچه به دلایل قهریه عملیات احداث پروژه ها و طرح های واگذار شده متوقف گردد، منابع مالی هزینه شده توسط دولت جبران می گردد.

تبصره ۴ - اجرای طرح ها و پروژه های فوق نافی وظایف دولت در اجرای طرح ها و پروژه های عمرانی مورد نیاز عامه نبوده و مفاد این قانون در مواردی قابل اجرا است که محور دیگری به موازات وجود داشته یا ساخته شود که استفاده کنندگان برای استفاده و پرداخت عوارض حق انتخاب داشته باشند.

تبصره ۵ - در دوران بهره برداری از آزادراه ها، چنانچه نسبت درآمد سالانه حاصل از خدمات بهره برداری به درآمدهای سالانه پیش بینی شده در گزارش هزینه - درآمد منضم به قرارداد کمتر از هشتاد و پنج درصد (۸۵٪) باشد، ما به التفاوت تا رقم هشتاد و پنج درصد (۸۵٪)، حداکثر به میزان بیست و پنج درصد (۲۵٪) درآمد مورد انتظار از محل درآمد حاصله از آزاد راه ها به سرمایه گذار پرداخت می شود.

بند (ص) ماده ۲۲۴ قانون برنامه پنجم توسعه**سال تصویب: ۱۳۸۹ مجلس شورای اسلامی**

ماده ۲۲۴- قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب سال ۱۳۸۰ و اصلاحات و الحاقات بعدی آن با اصلاحات و الحاقات زیر برای دوره برنامه پنجم تنفیذ می شود:

ص - به دستگاه های اجرایی کشور اجازه داده می شود اعتبارات **کمک های فنی و اعتباری** و همچنین اعتباراتی که در پیوست قوانین بودجه سنواتی به منظور تحقق اهداف سرمایه گذاری و توسعه فعالیت بخشهای خصوصی و تعاونی پیش بینی شده است را در قالب **وجوه اداره شده** و بر اساس قراردادهای منعقد شده در اختیار بانکها، مؤسسات مالی و اعتباری، صندوقهای قرض الحسنه و صندوقهای توسعه ای دارای مجوز از بانک مرکزی برای پرداخت کمک، تسهیلات تلفیقی و یا یارانه سود و کارمزد تسهیلات قرار دهند. این اعتبارات پس از پرداخت توسط دستگاه اجرایی و اگذارنده اعتبار به هزینه قطعی منظور می شود. آئین نامه اجرایی این بند به پیشنهاد معاونت و با همکاری بانک مرکزی و وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیأت وزیران می رسد.

بند (ب) ماده ۲۱۴ قانون برنامه پنجم توسعه**سال تصویب: ۱۳۸۹ مجلس شورای اسلامی**

ماده ۲۱۴- دولت موظف است به منظور افزایش کارآمدی و اثربخشی طرح های تملک دارایی های سرمایه ای با رعایت قانون نحوه اجرای اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی اقدامات زیر را به اجرا در آورد:

ب - روشهای اجرایی مناسب از قبیل «**تأمین منابع مالی، ساخت، بهره برداری و واگذاری**»، «**تأمین منابع مالی، ساخت و بهره برداری**»، «**طرح و ساخت کلید در دست**»، «**مشارکت بخش عمومی - خصوصی**» و یا «**ساخت، بهره برداری و مالکیت**» را با پیش بینی تضمین های کافی به کارگیرد.

ماده (۱۶۴) قانون برنامه پنجم توسعه **سال تصویب: ۱۳۸۹ مجلس شورای اسلامی**

به دولت اجازه داده می شود بمنظور ایجاد رویکرد توسعه ای در شبکه حمل و نقل ریلی و افزایش سهم بار و مسافر توسط بخشهای خصوصی و تعاونی و با هدف تفکیک وظایف حاکمیتی و تصدی گری در حمل و نقل نسبت به اصلاح ساختار و تغییر اساسنامه راه آهن جمهوری اسلامی ایران و واگذاری بخشهای غیرحاکمیتی آن به بخشهای خصوصی و تعاونی و ایجاد ظرفیتهای جدید توسط بخشهای خصوصی و تعاونی اقدام قانونی معمول و زمینه استفاده از منابع داخلی و خارجی را برای رشد و توسعه فعالیتهای ریلی فراهم نماید.

دولت می تواند به منظور تقویت حمل و نقل بار و مسافر ریلی، بخشی از پروژه های تجهیز، بهبود و افزایش ظرفیت زیرساخت از جمله دو خطه کردن، برقی نمودن، تراک بندی و تطویل ایستگاه ها را در قالب روشهایی نظیر مشارکت، ساخت، بهره برداری و انتقال (BOT) و طراحی، تدارک و تأمین (EPCF) با واگذاری امتیازاتی نظیر استفاده از زیربنای حمل و نقل ریلی و انتقال حق دسترسی آن تا استهلاك کامل سرمایه و سود مورد توافق به بخش خصوصی و تعاونی واگذار نماید.

جزء (۱) و جزء (۲) بند (ز) ماده ۱۶۳ قانون برنامه پنجم توسعه **سال تصویب: ۱۳۸۹ مجلس شورای اسلامی**

ز - به منظور تسهیل تجارت، رقابت پذیر کردن فعالیت های حمل و نقل با توجه به مزیت های نسبی در زنجیره عرضه و خدمات ترابری منطقه ای و بین المللی، دولت مجاز است:

- ۱- از ایجاد پارک های پشتیبانی (لجستیک)، احداث پایانه ها، شهرک های حمل و نقل ترکیبی مسافری و باری و گسترش بنادر خشک توسط بخش خصوصی و تعاونی حمایت نماید.
- ۲- نسبت به تهیه طرح مکان یابی پایانه های بارگنج (کانتینری) و حمل و نقل ترکیبی در شبکه اصلی و عبوری (ترانزیتی) کشور اعم از شمالی - جنوبی، شرقی - غربی و نیز شبکه آسیایی تا پایان سال دوم برنامه و اجرای آن از طریق بخش خصوصی و تعاونی اقدام نماید.

ماده (۱۶۲) قانون برنامه پنجم توسعه

سال تصویب: ۱۳۸۹ مجلس شورای اسلامی

اجرای قانون توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت سوخت مصوب ۱۳۸۶/۹/۱۸ تا پایان برنامه تمدید می‌شود.

ماده (۲۹) قانون برنامه چهارم توسعه

سال تصویب: ۱۳۸۳ مجلس شورای اسلامی

مواد (۱۲۷)، (۱۲۸)، (۱۲۹)، (۱۳۱) و (۱۳۲) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷ و اصلاحیه‌های آن برای دوره برنامه چهارم (۱۳۸۴-۱۳۸۸) تنفیذ می‌گردد.

بند (ب) ماده (۳) قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و اجراء سیاستهای کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی

سال تصویب: ۱۳۸۷ مجلس شورای اسلامی

ماده ۳- قلمرو فعالیتهای اقتصادی دولت

ب - دولت مکلف است هشتاد درصد (۸۰٪) از ارزش مجموع سهام بنگاههای دولتی در هر فعالیت مشمول گروه دو ماده (۲) این قانون به استثناء راه و راه‌آهن را به بخش‌های خصوصی، تعاونی و عمومی غیردولتی واگذار نماید.
تبصره ۱- دولت مجاز است به منظور حفظ سهم بهینه بخش دولتی در فعالیتهای گروه دو ماده (۲) این قانون با توجه به حفظ حاکمیت دولت، استقلال کشور، عدالت اجتماعی و رشد و توسعه اقتصادی به میزانی سرمایه‌گذاری نماید که سهم دولت از بیست درصد (۲۰٪) ارزش این فعالیت‌ها در بازار بیشتر نباشد.

تبصره ۲- بخشهای غیردولتی مجاز به فعالیت در زمینه راه و راه‌آهن هستند. سهم بهینه بخشهای دولتی و غیردولتی در فعالیتهای راه و راه‌آهن مطابق آئین‌نامه‌ای خواهد بود که به پیشنهاد مشترک وزارت راه‌ونترابری و وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب شورای عالی اجراء سیاستهای کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی خواهد رسید.

ماده (۳۰) قانون برنامه سوم توسعه**سال تصویب: ۱۳۷۹ مجلس شورای اسلامی**

به دولت اجازه داده می شود براساس پیشنهاد وزارت راه و ترابری آیین نامه اجرائی اشتغال اشخاص حقیقی و حقوقی بخش تعاونی و خصوصی داخلی در زمینه امور حمل و نقل بار و مسافر توسط راه آهن و امور مربوط از قبیل ایجاد، تجهیز، توسعه، نگهداری خطوط و تأسیسات راه آهن و بهره برداری از آنان، مطالعات و تحقیقات و آموزش نیروی انسانی را با رعایت مفاد ماده (۱۲۸) این قانون تصویب و اجراء کند.

ماده (۱۲۶) قانون برنامه سوم توسعه**سال تصویب: ۱۳۷۹ مجلس شورای اسلامی**

ماده ۱۲۶ - به شرکت سهامی راه آهن جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می شود به منظور ارائه خدمات حمل و نقل منطقه ای، ترانزیتی و چندوجهی با مشارکت کشورهای عضو اکو نسبت به ایجاد شرکت های حمل و نقل بین المللی اقدام کند.

ماده (۱۲۸) قانون برنامه سوم توسعه**سال تصویب: ۱۳۷۹ مجلس شورای اسلامی**

به وزارت راه و ترابری اجازه داده می شود با حفظ مالکیت دولت بر خطوط ریلی و اعمال سیاست جامع و هماهنگ حمل و نقل ریلی کشور و جلوگیری از ایجاد انحصار در بخش غیردولتی و تضمین استمرار ارائه خدمات، بخشی از فعالیتهای مربوط به حمل و نقل بار و مسافر، تعمیر، نگهداری و بازسازی شبکه و ناوگان حمل و نقل ریلی را به اشخاص حقیقی و حقوقی بخش غیردولتی داخلی واگذار کند و در صورت لزوم با ایجاد شرکت های مشترک بین بخش غیردولتی داخلی و راه آهن جمهوری اسلامی ایران از آنها حمایت و تسهیلات لازم در این زمینه را فراهم سازد. ضوابط و مقررات این ماده به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی در تأمین نیازهای کشور و تقویت آنها در امر صادرات و اصلاح ماده (۱۰۴) قانون مالیاتهای مستقیم

سال تصویب: ۱۳۹۱ مجلس شورای اسلامی

ماده ۱- عبارات و اصطلاحات این قانون در معانی مشروحه زیر به کار می رود:

۱- طرح (پروژه): عبارت از مجموعه فعالیت های هدفدار مهندسی، طراحی پایه، مفهومی، تفصیلی، پژوهشی، خرید ماشین آلات، تجهیزات و لوازم، پیمانکاری عملیات عمرانی، اجراء، آزمایش، راه اندازی و یا بخشی از انجام مراحل فوق است که به احداث یک واحد جدید منجر شود و یا توسعه، بهبود، افزایش ظرفیت تولید یا بهره برداری یک واحد را موجب گردد.

۲- ارجاع کار: عبارت از واگذاری مسؤولیت انجام طرح (پروژه) است.

۳- شرکت ایرانی: عبارت از شرکت ثبت شده در مراجع قانونی داخل کشور که صد در صد (۱۰۰٪) سهام آن متعلق به اشخاص حقیقی یا حقوقی ایرانی است.

۴- شرکت خارجی: عبارت از شرکت های خارجی که صد در صد (۱۰۰٪) سهام آنها متعلق به اشخاص حقیقی یا حقوقی غیرایرانی است و براساس قوانین جمهوری اسلامی ایران در کشور فعالیت می کنند.

۵- شرکت خارجی - ایرانی: عبارت از شرکت ثبت شده در مراجع قانونی داخل کشور است که بیش از پنجاه و یک درصد (۵۱٪) سهام آن متعلق به شرکت های خارجی مورد قبول جمهوری اسلامی ایران و بقیه سهام آن متعلق به اشخاص حقیقی یا حقوقی ایرانی است.

۶- شرکت ایرانی - خارجی: عبارت از شرکت ثبت شده در ایران است که بیش از پنجاه و یک درصد (۵۱٪) سهام آن متعلق به اشخاص حقیقی و حقوقی ایرانی و بقیه سهام آن متعلق به اشخاص حقیقی و حقوقی خارجی است.

۷- کار در داخل کشور: سهم ارزش فعالیت های مختلف اقتصادی به جز ارزش زمین، ساختمان و تأسیسات آن است که توسط طرف قرارداد به طور مستقیم یا از طریق شرکت اشخاص ثالث اعم از ایرانی یا خارجی در داخل کشور تولید یا اجراء می شود.

۸- تولید داخلی: عبارت از تولید کالا، تجهیزات، خدمات یا محصولاتی اعم از سخت افزار، نرم افزار، فناوری و نشان «برند» است که صد در صد (۱۰۰٪) آن با طراحی متخصصین ایرانی یا به طریق مهندسی معکوس یا انتقال دانش فنی و فناوری انجام می شود.

۹- لوازم: عبارت از دستگاه ها و ابزاری است که در انجام خدمات مختلف مورد استفاده قرار می گیرد.

۱۰- تجهیزات: به لوازم و ماشین آلات دارای ویژگی های فناورانه اعم از نرم افزار و سخت افزار اطلاق می شود.

۱۱- کالا: عبارت از هر گونه مواد نیمه ساخته یا ساخته شده و اجناسی است که در ساخت و تکمیل پروژه به مصرف می رسد.

۱۲- محصولات کشاورزی: به تولیدات دامی، طیور، شیلات، زنبورداری و محصولات زراعی و باغی و وابسته به آنها اطلاق می شود.

۱۳- فرآورده: عبارت از هر گونه تولید صنعتی از مواد خام یا مواد اولیه فرآوری شده است.

ماده ۲- به منظور حداکثر استفاده از توان پژوهشی، طراحی، فنی، مهندسی، تولیدی، صنعتی، خدماتی و اجرائی کشور کلیه وزارتخانه ها، سازمان ها، مؤسسات، شرکت های دولتی یا وابسته به دولت موضوع ماده (۴) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱ و اصلاحات و الحاقات بعدی آن، بانکها، مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی موضوع ماده (۵) قانون موصوف، مؤسسات عمومی یا عام المنفعه، بنیادها و نهادهای انقلاب اسلامی، سازمان ها، بنگاه ها، صنایع، کارخانجات و همچنین کلیه سازمان ها، شرکت ها و مؤسسات، دستگاه ها و واحدهایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است از قبیل وزارت نفت و شرکت های تابعه، شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده های نفتی، سازمان هواپیمایی کشوری، سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران، شرکت ملی فولاد و شرکت ملی صنایع مس ایران، اعم از این که قانون خاص خود را داشته و یا از قوانین و مقررات عام تبعیت نمایند و شرکت های تابعه و وابسته به آنها، موظفند در تأمین کالاهای مصرفی و سرمایه ای امور خدمات مهندسی مشاور، پیمانکاری ساختمانی و تأسیساتی، تأمین تجهیزات کلیه پروژه های کشور اعم از این که از بودجه عمومی دولت و یا از درآمدهای خود و یا از اعتبارات و تسهیلات ارزی و ریالی دستگاه های مزبور یا زمینهای منابع طبیعی و سایر امکانات دولتی استفاده می کنند براساس این قانون اقدام نمایند.

تبصره - شرکت ها، صنایع، کارخانجات، مؤسسات بخش خصوصی و تعاونی و شرکت های مندرج در بندهای (۳)، (۴)، (۵) و (۶) ماده (۱) این قانون که در اجرای پروژه ها یا طرح هایی از تسهیلات ارزی یا ریالی دولت استفاده می کنند به میزان تسهیلات و امکانات دولتی مورد استفاده مشمول این قانون می شوند.

ماده ۳- دستگاه های موضوع ماده (۲) این قانون موظفند در صورت نیاز به تولیدات غیرداخلی، فهرست کالاها، تجهیزات، لوازم و فرآورده ها را به طور رسمی به وزارت صنعت، معدن و تجارت اعلام نمایند تا در صورت صرفه و صلاح برای تولید آنها برنامه ریزی شود.

وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است با همکاری سازمان ها، انجمن ها، اتحادیه (سندیکا) های تولیدی و خدماتی مرتبط، هر شش ماه یک بار فهرست کالاها، تجهیزات، لوازم و فرآورده های ساخت داخل و ظرفیت تولیدی آنها را استخراج کند و به طور رسمی در دسترس دستگاه های ذی نفع موضوع ماده (۲) این قانون و عموم مردم قرار دهد.

ماده ۴- دستگاه های موضوع ماده (۲) این قانون موظفند در اجرای کلیه طرح ها و پروژه های خدماتی، ساخت، نصب و تأمین کالاها، تجهیزات، لوازم و فرآورده ها به گونه ای برنامه ریزی کنند که حداقل پنجاه و یک درصد (۵۱٪) هزینه هر طرح و پروژه آنها به صورت کار در داخل کشور باشد. با توجه به فهرست تولیدات داخلی موضوع ماده (۳) این قانون اگر استفاده از تولیدات و خدمات داخل کشور ممکن نباشد، با توافق بالاترین مقام اجرائی دستگاه های موضوع ماده (۲) این قانون حسب مورد و وزیر صنعت، معدن و تجارت دستگاه های مزبور می توانند نیاز طرح یا پروژه خود را از خدمات یا محصولات خارجی تأمین کنند.

تبصره - اختیارات وزیر جهاد کشاورزی مندرج در قوانین مربوط به این وزارتخانه از شمول این قانون مستثنی است.

ماده ۵- دستگاه های موضوع ماده (۲) این قانون موظفند کلیه فعالیت های خدماتی، ساخت، نصب و تأمین کالا، تجهیزات، لوازم و فرآورده های مورد نیاز طرح ها و پروژه های خود را فقط به شرکت های ایرانی ذی صلاح ارجاع دهند. در صورت عدم ارائه خدمات توسط شرکت های ایرانی فعالیت های مورد نظر را با رعایت ماده (۴) این قانون می توان با تأیید بالاترین مقام اجرائی دستگاه به مشارکت ایرانی - خارجی یا خارجی واگذار کرد.

تبصره - صلاحیت شرکت های ایرانی با توجه به رتبه بندی اعلام شده از سوی اتاق بازرگانی، صنایع و معادن ایران توسط دستگاه های ذی ربط تعیین می شود.

ماده ۶- وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است از ثبت سفارش کالاها، تجهیزات، لوازم و فرآورده هایی که احکام این قانون را رعایت نکرده اند جلوگیری کند.

ماده ۷- طرح ها و پروژه هایی که قبل از لازم الاجراء شدن این قانون، مناقصه آنها برگزار شده یا قرارداد آنها منعقد گردیده از شمول این قانون مستثنی است.

ماده ۸- در ماده (۱۰۴) قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۳ و اصلاحات و الحاقات بعدی آن، عبارت «پنج درصد (۵٪) آن به عنوان علی الحساب مالیات مؤدی (دریافت کنندگان وجوه) کسر و ظرف سی روز «حذف و عبارت» سه درصد (۳٪) آن به عنوان علی الحساب مالیات مؤدی (دریافت کنندگان وجوه) کسر و تا پایان ماه بعدی، جایگزین می گردد.

ماده ۹- کلیه دستگاه های اجرائی موضوع ماده (۲) این قانون که طرف قرارداد با پیمانکاران و مهندسین مشاور می باشند مکلفند مالیات و عوارض مربوط به هر صورت وضعیت را حداکثر دو ماه از دریافت صورت وضعیت

پرداخت نمایند در غیر این صورت دستگاه مذکور، مشمول پرداخت اصل مالیات و عوارض متعلق و جریمه های مربوط به آن می گردد.

ماده ۱۰- دولت مکلف است به منظور تسریع در پرداخت مطالبات پیمانکاران طرح های صنعتی و معدنی در چهارچوب بودجه سنواتی اوراق مشارکت منتشر نماید. این اوراق می تواند در بورس اوراق بهادار معامله شود و برای پرداخت مالیات و خرید شرکت های دولتی از سازمان خصوصی سازی مورد استفاده قرار گیرد.

ماده ۱۱- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است با اتخاذ تدابیر لازم، واریز و برداشت از حساب های ارزی را به نحوی تسهیل نماید تا واریزکنندگان وجوه نقد، مجاز به برداشت این وجوه به صورت نقدی باشند و واریزکنندگان حواله ارزی بتوانند موجودی خود را به حساب های خارج از کشور حواله کنند.

ماده ۱۲- کارگران ایرانی اعزامی موضوع قراردادهای صدور خدمات فنی به خارج از کشور به شرح داشتن گواهینامه شغلی از وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی از پرداخت هرگونه عوارض و مالیات معاف می باشند. تبصره ۱- وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی موظف است برای کلیه کارگران ایرانی که در ارتباط با صدور خدمات فنی اعزام می شوند گواهینامه شغلی صادر کند و جهت وصول حق بیمه و تحت پوشش قراردادن آنها در داخل و خارج کشور مراتب را به سازمان تأمین اجتماعی اطلاع دهد. تبصره ۲- سازمان تأمین اجتماعی مکلف است با دریافت حق بیمه افراد مذکور در این ماده مطابق قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴/۴/۳ و اصلاحیه های بعدی، آنها را بیمه نماید.

ماده ۱۳- تمام یا قسمتی از جریمه های مقرر در قانون تأمین اجتماعی بنا به درخواست کارفرما و با توجه به دلایل ابرازی مبنی بر خارج از اختیار بودن عدم انجام تکالیف مقرر و با در نظر گرفتن سوابق گذشته و خوش حسابی واحد تولیدی، صنعتی و معدنی و به تشخیص و موافقت سازمان تأمین اجتماعی براساس بندهای ذیل ماده (۲) قانون اصلاح قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۸۷/۴/۸ مجمع تشخیص مصلحت نظام، قابل بخشودگی است. آیین نامه اجرائی این ماده به وسیله وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی تهیه می شود و دو ماه پس از لازم الاجراء شدن این قانون به تصویب هیأت وزیران می رسد.

ماده ۱۴- سازمان تأمین اجتماعی موظف است حق بیمه کارکنان قراردادهای ارائه خدمات اجتماعی پیمانکاران طرح های عمرانی و غیرعمرانی با مصالح یا بدون مصالح را بر مبنای فهرست ارائه شده توسط پیمانکاران دریافت نماید. اعمال هرگونه روش دیگری غیر از روش مندرج در این ماده ممنوع است.

تبصره - در صورت عدم ارسال دقیق فهرست توسط پیمانکار و عدم انجام تعهدات، طبق ماده (۱۴۸) قانون کار مصوب ۱۳۶۹/۸/۲۹ مجمع تشخیص مصلحت نظام و مواد (۲۸) و (۲۹) قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴/۴/۳ و اصلاحیه های بعدی آن و شکایت نیروی کار، سازمان تأمین اجتماعی براساس قانون تأمین اجتماعی با پیمانکار برخورد می کند.

ماده ۱۵- وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است با همکاری دستگاه های ذی ربط برای خروج مصالح، لوازم و کالاهای مصرفی مورد نیاز اجرای قراردادهای خارجی تسهیلات لازم را فراهم نماید.

ماده ۱۶- «صندوق حمایت از تولیدات صنعتی» از تجميع صندوق های ضمانت سرمایه گذاری صنایع کوچک، حمایت از تحقیقات و توسعه صنایع الکترونیک، صنایع دریایی و بیمه سرمایه گذاری فعالیتهای معدنی تشکیل می شود. اساسنامه این صندوق به پیشنهاد وزارت صنعت، معدن و تجارت ظرف شش ماه به تصویب هیأت وزیران می رسد.

ماده ۱۷- افزایش سرمایه بنگاههای اقتصادی ناشی از تجدید ارزیابی دارایی های آنها، از تاریخ لازم الاجرا شدن این قانون به مدت پنج سال از شمول مالیات معاف است مشروط بر آن که متعاقب آن به نسبت استهلاك دارایی مربوطه و یا در زمان فروش، مبنای محاسبه مالیات اصلاح گردد و بنگاه یاد شده طی پنج سال اخیر تجدید ارزیابی نشده باشد.

آیین نامه اجرائی این ماده به وسیله معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور و وزارت امور اقتصادی و دارایی با همکاری وزارت صنعت، معدن و تجارت تهیه می شود و حداکثر ظرف شش ماه از تاریخ لازم الاجراء شدن این قانون به تصویب هیأت وزیران می رسد.

ماده ۱۸- دولت مجاز است به منظور تسهیل اجرای سیاست های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی مصوب ۱۳۸۸/۹/۲۵ ترتیبی اتخاذ نماید تا شرکت های صنعتی و معدنی با صدور اوراق مشارکت شرکتی رتبه بندی شده در چهارچوب قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید بخشی از نیازهای مالی خود را تأمین کنند. حجم اوراق نمی تواند از سرمایه پرداخت شده شرکت بیشتر باشد.

ماده ۱۹- دولت موظف است:

۱- برای هدایت بازار به بهره گیری از توان تولید و خدمات داخلی و حمایت از صادرات، با استفاده از ظرفیت صنعت بیمه کشور به طراحی و استقرار نظام بیمه حمایتی مصرف کنندگان تولیدات و خدمات داخلی اقدام کند.

۲- مشوقهای صادراتی کالا و خدمات را به نحوی طراحی کند که منجر به افزایش تولید صادرات گرا شود. اولویت استفاده از این مشوقها با آن دسته از تولیدکنندگانی در سرزمین اصلی یا مناطق آزاد می باشد که به تشخیص وزارت صنعت، معدن و تجارت تولیدات و خدمات آنها از مزیت برخوردارند.

ماده ۲۰- دولت موظف است به منظور حمایت از سازمان های توسعه ای ضمن پیش بینی منابع مالی لازم در بودجه سنواتی آنها، سود شرکت های تابعه را مطابق آنچه در بودجه سالانه مشخص می شود پس از کسر سهم دولت با رعایت سیاست های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی به همراه منابع حاصله از فروش اموال و دارایی های آنها با رعایت قانون اجرای سیاست های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی در اختیار سازمان های مذکور قرار دهد.

ماده ۲۱- به منظور سرمایه گذاری در صنایع اولویت دار و یا حل مشکل واحدهای صنعتی، معدنی موجود، منابع لازم براساس پیشنهاد وزارت صنعت، معدن و تجارت در قالب یارانه سود تسهیلات یا کمکهای فنی - اعتباری در بودجه های سنواتی پیش بینی می شود. وزارتخانه مذکور لیست اولویت های مشمول این ماده و منابع مورد نیاز را به طور سالانه ارائه می کند.

ماده ۲۲- قوه قضائیه در حدود اختیارات خود مکلف است شعبه یا شعباتی از دادگاههای عمومی را برای رسیدگی و صدور حکم تخلفات ناشی از عدم اجرای این قانون توسط بخشهای دولتی و غیردولتی اختصاص دهد.

ماده ۲۳- از تاریخ لازم الاجراء شدن این قانون، قانون حداکثر استفاده از توان فنی، مهندسی، تولیدی، صنعتی و اجرائی کشور در اجرای پروژه ها و ایجاد تسهیلات به منظور صدور خدمات مصوب ۱۳۷۵/۱۲/۱۲ لغو می گردد.

قانون احداث خطوط راه آهن صنعتی و تجاری

سال تصویب: ۱۳۴۳ مجلس وقت

ماده واحده - به وزارت راه اجازه داده می شود که بنا به تقاضای مؤسسات صنعتی و تجاری یا سازمان های دولتی از ایستگاه ها یا نیم ایستگاه های **راه آهن دولتی ایران** به محل مؤسسه متقاضی طبق آیین نامه ای که به تصویب کمیسیون راه مجلسین خواهد رسید در احداث خطوط فرعی راه آهن اقدام نماید.

آیین نامه احداث خطوط راه آهن صنعتی و تجاری

سال تصویب: ۱۳۴۳ مجلس وقت

ماده ۱ - منظور از خطوط صنعتی و تجاری خطوط و دوراهی ها و ساختمان های مربوط است که بنا به تقاضای مؤسسات خصوصی و یا دولتی (که در این آیین نامه متقاضی نامیده می شود) ایجاد می گردد.

ماده ۲ - احداث هر خط فرعی صنعتی و یا تجاری موکول به تصویب هیأت مدیره راه آهن و تأیید وزیر راه می باشد.

ماده ۳ - تهیه طرح ها و نقشه ها و دستورات فنی کلیه خطوط صنعتی و تجاری جدید و همچنین احداث ساختمان و ایجاد خطوط به موجب شرایط این آیین نامه به عهده راه آهن دولتی ایران می باشد.

ماده ۴ - آنچه زمین برای احداث خط و حریم آن و سایر تأسیسات مربوط به تشخیص راه آهن ضرورت دارد باید به یکی از دو طریق زیر توسط متقاضی تهیه مجاناً و بلاعوض به راه آهن واگذار گردد.
الف - راه آهن نقشه اراضی مورد نیاز را با ذکر حدود و مشخصات کامل تهیه و متقاضی باید زمین مزبور را خریداری و با سند رسمی بلاعوض به راه آهن واگذار نماید.

ب - در صورتی که متقاضی نتواند اراضی مورد احتیاج را طبق تشخیص راه آهن و بر اساس نقشه تنظیمی خریداری و به تصرف راه آهن دهد راه آهن پس از دریافت تضمین کافی بانکی از متقاضی در مورد پرداخت بهای زمین و مستحقات و خسارات ناشی از آن مجاز است رأساً اراضی مورد نیاز را تصرف و بهای زمین و مستحقات و خسارات وارده به نرخ عادلانه روز که به وسیله سه نفر کارشناس که یک نفر از طرف مالک و یک نفر از طرف راه آهن و یک نفر کارشناس مرضی الطرفین انتخاب می شود تعیین و چنانچه در انتخاب کارشناس مشترک طرفین توافق ننمایند در این صورت کارشناس سوم از طرف رییس ثبت محل از بین کارشناسان رسمی دادگستری به قید قرعه انتخاب و معرفی خواهد شد و بهایی که به این ترتیب تعیین می شود درباره طرفین قطعی بوده و متقاضی ملزم است بلافاصله بهای تعیین شده را در وجه راه آهن پرداخت نموده و راه آهن به نوبه خود به مالک پرداخت نماید و در صورتی که مالک حاضر به واگذاری نشود بهای تعیین شده در صندوق ثبت سپرده خواهد شد و رییس ثبت سند را به جای مالک امضاء و تسلیم راه آهن خواهد نمود و در هر دو صورت باید بهای تعیین شده منتهی ظرف شش ماه از تاریخ تصرف به مالک پرداخت شود و زائد بر این مدت مشمول خسارت تأخیر قانونی خواهد بود.

ماده ۵ - هزینه نقشه برداری و کلیه هزینه های ساختمان خط صنعتی و تجاری از اولین سوزن انشعاب خط مزبور اعم از قسمت های زیرسازی و روسازی و کلیه ساختمان های متعلقه و وسایل ارتباطی به عهده متقاضی می باشد که طبق برآورد راه آهن باید پرداخت نماید.

تبصره - متقاضی مجاز است که عملیات زیرسازی خط فرعی را با نظارت راه آهن طبق نقشه مصوبه رأساً انجام دهد.

ماده ۶ - کلیه زیرسازی خطوط فرعی و اراضی ملکی متصرفی مندرج در ماده ۴ و تأسیسات ارتباطی و ساختمان های احداث شده تا ابتدای محدوده مؤسسه صنعتی و همچنین روسازی آن از محل انشعاب تا انتهای محدوده مؤسسه صنعتی بلاعوض متعلق به راه آهن خواهد بود و راه آهن فقط بهای مصالح روسازی را به نحوی که در ماده ۷ ذکر شده به متقاضی خواهد پرداخت.

تبصره - منظور از قسمت روسازی ریل ها - دستگاه های دوراهه - آلات اتصال ریل - تراورس ها و پیچ و مهره های آن و متعلقات دیگر و بالاست مصرف شده می باشد.

ماده ۷ - راه آهن تا ده سال متوالی در آخر هر سال یک دهم بهای مصالح روسازی مصرف شده در خط فرعی را از محل وجوه وصولی بابت کرایه و عوارض حمل محمولات متقاضی از مبدأ حمل از هر یک از نقاط راه آهن به مقصد خط مزبور و بالعکس مستهلک و به متقاضی خواهد پرداخت مشروط به این که میزان حمل و نقل و درآمد سالانه محمولات مربوط به خط مزبور حداقل با بهای کل مصالح روسازی برابر باشد و چنانچه میزان درآمد سالانه کمتر از کل هزینه روسازی باشد بابت استهلاك سالانه به همان نسبت کمتر پرداخت خواهد شد و متقاضی نسبت به مابه التفاوت تا مأخذ یک دهم منظور در فوق حق نخواهد داشت ولو این که درآمد سالانه محمولات در سال های دیگر از میزان مخارج روسازی متجاوز باشد.

تبصره ۱ - چنانچه در سال اول محمولات متقاضی کمتر از میزان مذکور در ماده ۷ بشود استثنائاً در صورتی که در سال بعد کسری محمولات سال قبل را جبران نماید راه آهن بایستی باقیمانده یک دهم سال قبل را به متقاضی پرداخت نماید و ضمناً در صورتی که قبل از پایان هر سال مجموع کرایه محمولات سالانه خط صنعتی یا تجاری بالغ بر کل مصالح روسازی بشود بر حسب درخواست متقاضی راه آهن باید در استرداد قسط استهلاك سالانه اقدام نماید.

تبصره ۲ - چنانچه از تاریخ صدور آخرین بارنامه در مبدأ یا مقصد خط صنعتی یا تجاری لغایت مدت سه سال حمل و نقل انجام نشود راه آهن مختار است به جمع آوری خط و تأسیسات مزبور اقدام نماید و در این صورت راه آهن هیچگونه تعهدی نسبت به استهلاك باقیمانده وجه پرداختی متقاضی بابت مخارج روسازی نخواهد داشت.

تبصره ۳ - مبدأ سال عبارت از تاریخ آماده شدن خط برای بهره برداری است که به وسیله راه آهن کتباً به

متقاضی اعلام خواهد شد.

ماده ۸- در صورتی که احداث خط صنعتی یا تجاری مستلزم احداث ایستگاه فرعی باشد علاوه بر هزینه احداث ایستگاه فرعی که مشمول مواد مذکور در فوق می باشد هزینه پرسنلی مأمورین آن ایستگاه برای مدت ده سال به عهده متقاضی خواهد بود و در مواقع انعقاد پیمان راه آهن باید هزینه پرسنلی ایستگاه فرعی را تعیین و در متن پیمان ذکر نماید بدیهی است در تعیین هزینه پرسنلی نسبت مناسبی درصد برای تفاوت احتمالی و افزایش دستمزدهای سالانه از طرف راه آهن پیش بینی خواهد شد و چنانچه در ظرف مدت مقرر بالا خط فرعی دیگری از خط مزبور منشعب گردد هزینه پرسنلی مأمورین بنا به تشخیص راه آهن از استفاده کنندگان دریافت خواهد شد.

تبصره - چنانچه ایستگاه فرعی در زمین های متعلق به راه آهن یا در حریم خط راه آهن احداث شود بابت بهای این اراضی وجهی از متقاضی دریافت نخواهد شد.

ماده ۹- تعمیرات و نگهداری خطوط صنعتی و تجاری اعم از زیرسازی یا روسازی (به استثناء هزینه تعمیرات زیرسازی در محوطه بنگاه صنعتی) بر عهده راه آهن است متقاضی موظف است که تسهیل عبور و مرور کارکنان راه آهن را در محوطه به منظور نگهداری خط فراهم آورند.

ماده ۱۰- چنانچه بر اثر بی مبالاتی متصدیان بنگاه صنعتی و یا تجاری تعمیری در خطوط داخل محوطه صنعتی و تجاری لازم باشد یا خساراتی وارد شود پرداخت هزینه آن به عهده متقاضی خواهد بود تشخیص بی مبالاتی و تعیین میزان خسارات با هیأت مدیره راه آهن می باشد.

تبصره - هر گونه دخل و تصرفاتی در خطوط مزبور (از قبیل عبور لوله از زیر خط یا ایجاد گذرگاه و غیره) باید با موافقت و نظارت راه آهن انجام گیرد.

ماده ۱۱- چنانچه از طرف مؤسساتی که طبق آیین نامه سابق برای آنها خطوط صنعتی و تجاری احداث شده و مدت قرارداد مربوطه منقضی نشده باشد تقاضایی مبنی بر احداث انشعاب یا امتداد جدیدی گردد اگر احداث انشعاب یا امتداد مورد تقاضا تأثیر کلی در میزان حمل محمولات آن مؤسسه نداشته باشد اقدام به احداث آن به هزینه متقاضی و بدون تعهد استهلاک هزینه از طرف راه آهن به عمل خواهد آمد و در صورتی که انشعاب یا امتداد جدید تأثیر کلی در میزان حمل و نقل داشته باشد یا به منظور حمل و نقل از کارخانه و تأسیسات جدید باشد احداث آن بر طبق مفاد این آیین نامه و یا مبادله قرارداد جدید انجام خواهد شد البته در هر دو مورد مرجع تشخیص هیأت مدیره راه آهن خواهد بود.

اساسنامه شرکت راه آهن ج.ا.ا. بند (۱۲) ماده ۱۰ وظایف مجمع عمومی

سال تصویب: ۱۳۶۶ مجلس شورای اسلامی

ماده ۱۰ – وظایف مجمع عمومی

۱۲- اتخاذ تصمیم درباره سرمایه گذاری و مشارکت با بخش خصوصی یا دولتی.

اساسنامه شرکت راه آهن ج.ا.ا. بند (۳) و بند (۷) و بند (۱۲) ماده ۱۵ وظایف هیئت مدیره

سال تصویب: ۱۳۶۶ مجلس شورای اسلامی

ماده ۱۵ – وظایف و اختیارات هیأت مدیره

۳- بررسی و پیشنهاد برنامه توسعه خطوط و تأسیسات راه آهن به مجمع عمومی.

۷- بررسی و پیشنهاد لازم جهت تغییر در تعرفه های راه آهن (بار و مسافر) و آیین نامه های احداث خطوط صنعتی و تجاری به مجمع عمومی.

۱۲- اتخاذ تصمیم نسبت به خرید و فروش اموال غیر منقول و همچنین اجاره و استیجار ماشین آلات و اماکن و هر گونه وسائلی که مورد نیاز شرکت باشد در حدود آیین نامه های مالی و معاملاتی و سایر مقررات مربوطه و تخریب و نوسازی ساختمان ها و تأسیسات شرکت با رعایت ضوابط مربوطه.

ماده ۶۲ قانون محاسبات عمومی کشور

سال تصویب: ۱۳۶۶ مجلس شورای اسلامی

ماده ۶۲:

۱- وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی و شرکتهای دولتی در صورتی می توانند برای خدمات و کالاهای وارداتی

مورد نیاز خود اقدام به افتتاح اعتباراسنادی نمایند که معادل کل مبلغ آن و حقوق و عوارض گمرکی و سود بازرگانی و سایر هزینه‌های ذیربط، اعتبار تأمین کرده باشند.

۲- در مورد آن قسمت از کالاها و خدمات موضوع این ماده که به موجب قراردادهای منعقدۀ بهای آنها باید تدریجاً و یا به طور یکجا در سالهای بعد به فروشندۀ پرداخت شود افتتاح اعتبار اسنادی توسط بانک مرکزی ایران بدون پیش دریافت بهای کالاها و خدمات مزبور با تعهد وزارت برنامه و بودجه مشعر بر پیش‌بینی اعتبار لازم در بودجه سالهای مربوط مجاز خواهد بود.

۳- آیین‌نامه اجرایی این ماده شامل مبالغی که از بابت افتتاح اعتبار اسنادی قبل از حصول تعهد به عنوان پیش پرداخت قابل تأدیه می‌باشد از طرف وزارت امور اقتصادی و دارایی و وزارت برنامه و بودجه و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

بخش دوم مصوبات هیئت وزیران

(و مصوبات شورای اقتصاد، هیئت امنای صندوق توسعه ملی، شورای عالی هماهنگی ترابری کشور)

آیین نامه اجرایی سهم بهینه بخشهای دولتی و غیردولتی در فعالیت های راه و راه آهن سال تصویب: ۱۳۸۸ هیئت وزیران

فصل اول: بخش راه

ماده ۱- مالکیت راه های عمومی کشور متعلق به دولت است.

ماده ۲- وزارت راه و ترابری مکلف است در چارچوب برنامه های توسعه ای کشور نسبت به احداث راه های عمومی کشور از طریق بخش غیردولتی اقدام نماید.

تبصره ۱- احداث راه های عمومی با مجوز وزارت راه و ترابری با هدف بهره برداری انتفاعی برای مدت معین توسط بخش غیردولتی و یا با مشارکت وزارت یادشده مجاز است.

تبصره ۲- دستورالعمل نحوه اخذ مجوز و شرایط متقاضیان احداث راه های عمومی ظرف مدت سه ماه پس از ابلاغ این آیین نامه توسط وزارت راه و ترابری تهیه و به اطلاع عموم خواهد رسید.

ماده ۳- نگهداری، ایمن سازی و تعمیر، مرمت و بازسازی راه های عمومی کشور از وظایف دولت (وزارت راه و ترابری) است.

تبصره - دولت (وزارت راه و ترابری) مکلف است اقدامات موضوع این ماده را از طریق خرید خدمت از بخش غیردولتی انجام دهد.

ماده ۴- هرگونه فعالیت در زمینه حمل و نقل عمومی بار و مسافر توسط دستگاه های دولتی، نظامی و انتظامی ممنوع است.

تبصره ۱- در موارد اضطراری و وقوع حوادث غیرمترقبه، بنا به پیشنهاد سازمان مدیریت بحران کشور و تأیید کارگروهی مرکب از وزیران راه و ترابری، کشور و بازرگانی، انجام امور فوق به صورت موقت و حداکثر تا پایان وضعیت اضطراری توسط دستگاه های فوق بلامانع است.

تبصره ۲- چگونگی انجام عملیات جابجایی محموله های مرتبط با دستگاه های نظامی و انتظامی براساس دستورالعملی خواهد بود که ظرف مدت سه ماه بعد از تصویب این آیین نامه، بنا به پیشنهاد وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و وزارت راه و ترابری به تصویب فرماندهی کل نیروهای مسلح خواهد رسید.

ماده ۵- انجام هرگونه خدمات رفاهی جانبی نظیر احداث، بهره برداری و نگهداری از مجتمع های خدمات بین راه ها و پایانه های عمومی بار، مسافر و شهرک های حمل و نقلی و تیرپارک ها و باسکول ها توسط دولت از ابتدای سال ۱۳۸۹ ممنوع است.

تبصره ۱- احداث پایانه های مرزی، پاسگاه پلیس راه، قرارگاه و راهدارخانه ها از شمول این بند مستثنی است.
تبصره ۲- وزارت راه و ترابری (سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای) موظف است حداکثر تا پایان سال ۱۳۸۸ تمامی تأسیسات جانبی، رفاهی و پایانه های بار و مسافر که در مالکیت دولت هستند را به بخش غیردولتی واگذار نماید.

ماده ۶- نصب و بهره برداری از تابلوهای تبلیغاتی در حاشیه راه های عمومی فقط توسط بخش غیردولتی با اخذ مجوز از وزارت راه و ترابری (سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای) مجاز است.

تبصره - سازه های تابلوهای مزبور اعم از احداثی توسط سازمان یادشده یا بخش غیردولتی در مالکیت آن سازمان بوده ولی صددرصد امر بهره برداری و نگهداری آن ها می بایستی در قالب قرارداد اجاره و پرداخت هزینه اجاره آن از طریق بخش غیردولتی صورت گیرد.

ماده ۷- سیاستگذاری، برنامه ریزی و تنظیم مقررات مربوط به احداث و بهره برداری از راه های عمومی کشور بر عهده وزارت راه و ترابری است و بخش غیردولتی مکلف است کلیه استانداردها، ضوابط، مقررات و مشخصات فنی و ایمنی در این زمینه ها را رعایت نماید.

فصل دوم: بخش راه آهن

ماده ۸ - فهرست فعالیت های قابل واگذاری راه آهن به بخش غیردولتی متضمن سهم این بخش در هر فعالیت، مطابق جدول زیر تعیین می شود:

ردیف	نام فعالیت	سهم بخش غیردولتی (درصد)
۱	انواع واگن های مسافری و خدماتی مربوط و راهبری قطارهای مسافری	۱۰۰
۲	انواع واگن های باری و راهبری قطارهای باری	۱۰۰
۳	انواع لکوموتیو و خودکشنده ها و بهره برداری از آنها	۱۰۰
۴	نگهداری و تعمیرات ناوگان و تأمین قطعات مورد نیاز	۱۰۰
۵	مدیریت ترافیک و بهره برداری از شبکه خطوط ریلی	۱۰۰
۶	کارگاه و دپوهای نگهداری و تعمیرات ناوگان	۱۰۰
۷	کارخانه ها، کارگاه های تأمین و تولید مواد، قطعات، ماشین آلات و تجهیزات مربوط به بخش ریلی	۱۰۰
۸	کارگاه های نگهداری و بازسازی خطوط، ابنیه فنی و علایم و ارتباطات	۱۰۰
۹	ماشین آلات مکانیزه احداث، نگهداری و بازسازی خطوط و بهره برداری و نگهداری از آنها	۱۰۰
۱۰	ایستگاه های مسافری و باری	۲۰
۱۱	نگهداری و تعمیرات ارتباط و علایم الکتریکی	۱۰۰
۱۲	خدمات مهندسی و مشاوره تحقیقاتی و پژوهشی	۸۰
۱۳	تکنولوژی اطلاعات	۸۰
۱۴	تعمیرات و نگهداری خط و ابنیه فنی	۱۰۰
۱۵	تعمیرات و نگهداری ساختمان و تأسیسات (جاری و اساسی)	۱۰۰
۱۶	بهره برداری از کارهای مانوری	۱۰۰
۱۷	پایانه ها، باراندازها، انبارها، زمین، ساختمان و تأسیسات	۳۰
۱۸	مالکیت خطوط فرعی (صنعتی - تجاری)	۱۰۰

ماده ۹- صد در صد مالکیت خطوط اصلی راه آهن شامل خطوط موجود، در حال ساخت و آنچه که در آینده ساخته می شود و همچنین مالکیت ناوگان و ماشین آلات امداد ریلی در اختیار دولت بوده و قابل انتقال به بخش غیردولتی نیست. در عین حال امکان فعالیت، احداث و سرمایه گذاری بخش غیردولتی در خطوط اصلی راه آهن وجود دارد و این بخش می تواند با رعایت ضوابط مربوط از این خطوط بهره برداری نماید. هزینه فعالیت های مورد واگذاری در امور نگهداری و بازسازی زیرساخت ریلی توسط دولت تأمین می شود.

ماده ۱۰- صد در صد مالکیت خطوط فرعی (صنعتی - تجاری) راه آهن شامل خطوط موجود، در حال ساخت و آنچه که در آینده ساخته می شود، قابل انتقال به بخش غیردولتی است. مالکیت خطوط فرعی موجود با اولویت به ایجادکننده خط، قابل انتقال است.

ماده ۱۱- فعالیت ها و امور مربوط به مدیریت عالی ترافیک شبکه، ایمنی سیر و حرکت، اعطای مجوزهای احداث زیرساخت های ریلی، بهره برداری و سرمایه گذاری در زیربخش های ریلی و صدور اسناد ریلی و ابطال آنها و تغییر کاربری امور واگذار شده ریلی به بخش غیردولتی، در اختیار دولت است. اقدامات موضوع این ماده می تواند از طریق خرید خدمت از بخش غیردولتی صورت گیرد.

ماده ۱۲- سیاست گذاری، برنامه ریزی، هدایت و نظارت امور حمل و نقل ریلی و چگونگی تنظیم مقررات و توسعه فعالیت ها در این بخش بر عهده وزارت راه و ترابری است و بخش غیردولتی مکلف است کلیه استانداردها، ضوابط، مقررات و مشخصات فنی و ایمنی در این زمینه ها را رعایت نماید.

فصل سوم: سایر موارد

ماده ۱۳- وزارت راه و ترابری مکلف است هرگونه اقدامات لازم به منظور ایجاد مشوق های مناسب برای جلب و حضور مؤثر بخش غیردولتی را در فعالیت های راه و راه آهن به عمل آورد. وزارت مزبور مکلف است ترتیبی اتخاذ نماید تا نرخ بهره برداری از شبکه ریلی به گونه ای تعیین شود که ضمن تأمین هزینه های بهره برداری از شبکه در بخش ریلی، نرخ مذکور برای فعالان این بخش نسبت به سایر شیوه های حمل و نقل دارای مزیت باشد.

ماده ۱۴- چنانچه در خصوص کلیه فعالیت ها و امور مشمول واگذاری مرتبط با راه و راه آهن، بخش غیردولتی شرایط یا انگیزه اقتصادی لازم برای انجام آن ها را نداشته باشد و یا در موارد خاص با تصویب هیأت وزیران، وزارت راه و ترابری با اولویت ماده (۱۳) این آیین نامه، نسبت به انجام این فعالیت ها اقدام می نماید.

آیین نامه تأسیس و بهره برداری از بنادر خشک

سال تصویب ۱۳۹۳: شورای عالی هماهنگی ترابری کشور

با هدف بهره مندی از ظرفیت بند «ز» ماده ۱۶۳ قانون برنامه پنجم توسعه کشور، و با رویکرد روان سازی امور بازرگانی و ترانزیت، و بسترسازی برای مشارکت بخش غیردولتی در امور حمل و نقل و خدمات وابسته به آن، «آیین نامه تأسیس و بهره برداری از بنادر خشک» به شرح زیر مقرر می گردد:

ماده ۱- اهداف

- بهبود نظام حمل و نقل در کشور با تکیه بر حمل و نقل کالا در فواصل طولانی توسط **راه آهن** و فواصل کوتاه توسط کامیون و تسهیل تغییر وسایط حمل و نقل و در نهایت کاهش قیمت تمام شده کالا.
- تسهیل قوانین گمرکی و استفاده از مرز به عنوان نقطه عبور.
- تسهیل تجارت آزاد به منظور ایجاد ارزش افزوده و تنظیم اقتصادی بازار.

ماده ۲- کلیات و تعاریف

الف- بندر خشک (dry port) منطقه ای در داخل کشور با دسترسی به دستکم دو شبکه حمل و نقل، به ویژه راه آهن و در نزدیکی مراجع تجمع کالا و به منظور تجهیز آن ها (تولید یا مصرف) است و بمنظور دستیابی به اهداف ماده یک آیین نامه ایجاد می گردد.

ب- حوزه فعالیت بندر خشک: بندر خشک خدماتی برای تخلیه و بارگیری، تشریفات گمرکی، حمل مجدد و انبارسازی موقت کالاهای کانتینری و غیر کانتینری که از طریق هر نوع شیوه حمل و نقلی نظیر راه آهن، یا فرودگاه ها به بندر خشک وارد یا از آن خارج می شود فراهم می آورد. تمام خدمات مرتبط با امور گمرکی، بانکی، انتظامی و سایر خدماتی مثل بازرسی های لازم برای واردات، صادرات و ترانزیت بار در هر زمان ممکن، در بندر خشک فراهم می گردد. این بندر می تواند در برنامه ها به عنوان مبدأ یا مقصد کالا ذکر گردد.

پ- **ستاد مدیریت بندر خشک: به ریاست معاون وزیر راه و شهرسازی و مدیر عامل راه آهن جمهوری اسلامی ایران** و عضویت تام الاختیار و معرفی شده؛ اتاق ایران، گمرک ایران، سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای، سازمان بنادر و دریانوردی، سازمان هواپیمایی کشوری، سازمان مدیریت و برنامه ریزی، انجمن های مرتبط با حمل و نقل و حسب مورد سایر دستگاه های مرتبط تشکیل می شود (دبیرخانه ستاد توسط رییس ستاد اداره می شود) و از این پس ستاد نامیده می شود.

ت- متقاضی: شخص حقیقی یا حقوقی که درخواست خود را از طریق فراخوان برای سرمایه گذاری در اجزاء قابل واگذاری بندر خشک ارائه می نماید. متقاضی می بایست ضمن داشتن سرمایه لازم جهت احداث با سایر مراحل

فعالیت این حوزه آشنا بوده و توانمندی لازم جهت اجرای پروژه را داشته باشد.

د- مدیر بندر خشک: سازمان دولتی (حاکمیتی) که بندر خشک را در مالکیت خود دارد.

ه- موافقت اصولی: مجوزی است که توسط ستاد یا نماینده ای که ایشان مشخص می نماید برای متقاضی و به مدت معین بمنظور دریافت مجوزهای لازم از سایر وزارتخانه ها، سازمان های ذی ربط و انجام عملیات اجرایی احداث هریک از اجزاء قابل واگذاری بندر خشک، مطابق با شرایط و ضوابط مندرج در این آیین نامه و دستورالعمل های مرتبط صادر می شود.

و- فضا و محوطه مورد نیاز برای احداث بندر خشک: شامل فضاهای اداری، رفاهی، انبار، گمرک، قرنطینه، سوله ها، محوطه سازی و ساختمان تأسیسات و سایر فضاهای مورد نیاز، می بایست به نحوه کافی ایجاد، و امکان توسعه ی آن در فازهای بعدی نیز فراهم باشد. این فضاها با رعایت قوانین و مقررات توسط مجری مورد تملک و بهره برداری قرار می گیرد.

ز- قرارداد: نحوه تعامل بین سرمایه گذاران و دولت (وزارت راه و شهرسازی) را مشخص می کند.

ح- بهره بردار: اشخاص حقیقی یا حقوقی غیر دولتی که امکانات بندر خشک در قبال پرداخت حق بهره برداری طبق نمونه قرارداد مصوب ستاد، بهره برداری می نمایند.

ماده ۳- شرایط و نحوه احداث:

شرایط و نحوه احداث بندر خشک بر اساس دستورالعملی است که توسط ستاد تدوین می شود. سرمایه گذاران موظف به پیروی از دستورالعمل یاد شده می باشند.

ماده ۴- شرایط و نحوه سرمایه گذاری:

در صورت تهیه و تصویب طرح سرمایه گذاری، قرارداد لازم مبنی بر پرداخت بهای اجاره مستحقات از سوی سازمان مالک به سرمایه گذار بشرط تملیک مستحقات در پایان مدت قرارداد، طبق نمونه مصوب ستاد، منعقد می گردد.

ماده ۵- وظایف ستاد:

- تهیه دستورالعمل احداث بندر خشک حداکثر ۶ ماه پس از ابلاغ این آیین نامه.
- تهیه دستورالعمل انجام فراخوان برای متقاضیان سرمایه گذاری و بهره برداری هر یک از اجزاء قابل واگذاری بندر خشک.
- تهیه نمونه قرارداد بهره برداری و نحوه تعامل فی مابین سرمایه گذار و وزارت راه و شهرسازی.
- انجام مطالعات جامع و راهبردی در رابطه با بندر خشک.

- بررسی و تصویب طرح های توجیهی (فنی و اقتصادی) و نقشه های پیاده سازی.
- استقرار نظام نظارت بر اجرای پروژه های بندر خشک و فعالیت خدمات دهندگان.
- انجام استعلام های مورد نیاز (مالی، فنی و ...) از نهادهای مختلف بابت درخواست مجریان.
- تهیه دستورالعمل شرایط عمومی و اختصاصی مدیران بنادر خشک.
- بررسی اسناد مالکیت محوطه بندر خشک.
- تهیه نمونه قرارداد سرمایه گذاری با سرمایه گذاران.
- تصویب طرح های فاز صفر و یک مطالعات بندر خشک.
- تعیین زمان دوره احداث.
- آماده سازی چارچوب گزارش های آماری در حین احداث و بهره برداری بنادر.
- صدور موافقت اصولی و همچنین موافقت با انتصاب مدیر بندر.

ماده ۶- وظایف مدیر بندر خشک:

- ایجاد هماهنگی بین سازمان ها و شرکت های مستقر در بندر خشک.
- تهیه و ارائه گزارش ماهانه در دوره های احداث و نیز بهره برداری.
- تهیه و ارائه گزارش پیشرفت فیزیکی دوره احداث و گزارش های تحلیلی از ورود و خروج کالا.
- رسیدگی به درخواست خدمات دهندگان.

ماده ۷- مکانیابی محل استقرار بنادر خشک:

سرمایه گذار می تواند با رعایت شرایط و نحوه چگونگی احداث بندر خشک مندرج در این آیین نامه و سایر مصوبات مربوط به این موضوع نسبت به درخواست سرمایه گذاری در هریک از اجزاء قابل واگذاری بندر خشک با ارائه طرح توجیهی فنی، مالی و اقتصادی، توجیه ضرورت احداث آن، بررسی میزان بارهای عبوری و یا ورودی در مجاورت محل اجرای طرح و همچنین تشریح سایر موارد مورد لزوم مستندات مربوط به آن به دبیرخانه ستاد، اقدام نماید. جانمایی پیشنهادی سرمایه گذار مستلزم وجود شرایط و استدلال های منطقی و دلایل فنی می باشد. جانمایی احداث بندر خشک و کلیه موارد پیشنهادی سرمایه گذار با توجه به برنامه های توسعه ای در کشور و مزیت های زیر صورت خواهد گرفت.

۱- دسترسی به شبکه راه آهن کشور

۲- دسترسی آسان به شبکه راه های شریانی جاده ای کشور.

۳- قرار داشتن در مسیرهای بارهای ریلی، جاده ای و هوایی کشور.

۴- قرار داشتن در مسیرهای ارتباطی به بنادر دریایی کشور.

- ۵- نزدیکی به مراکز تولید انبوه کالا.
- ۶- نزدیکی به مراکز مصرف انبوه کالا.
- ۷- مناطق ویژه و آزاد اقتصادی کشور.
- ۸- برنامه های دولت در زمینه افزایش ترانزیت و صادرات و واردات کالا.

ماده ۸- الزامات و تهدات سرمایه گذار:

سرمایه گذار میبایست ضمن هماهنگی کامل با ستاد در طول اجرای پروژه به هنگام هرگونه فعالیت در حوزه احداث بندر خشک از قبیل: زیرساخت های ساختمانی، حمل و نقلی، مخابراتی و تأسیساتی، کلیه مقررات فنی و ایمنی مربوطه را رعایت نموده و از نیروی انسانی متخصص در این زمینه استفاده نماید.

تبصره: مجری حق واگذاری اراضی و تأسیسات بندر را به غیر، اعم از اشخاص حقیقی و حقوقی، به صورت اجاره یا صلح حقوق و غیره جزاً و کلاً ندارد، مگر آنکه در طرح سرمایه گذاری و گرفتن مجوز به صراحت آن را اعلام و یا موافقت کتبی ستاد را دریافت نماید، هرگونه تغییر کاربری های اصلی در بندر خشک نیز با تأیید ستاد صورت خواهد گرفت.

ماده ۹- قوانین و مقررات حاکم بر بندر خشک:

کلیه قوانین و مقررات حاکم بر بنادر ساحلی، بر بنادر خشک نیز ساری و جاری می باشد.

ماده ۱۰- تعلیق یا ابطال مجوز:

رسیدگی به تخلف از مفاد و مندرجات این آیین نامه و تصمیم گیری برای لغو یا تعلیق فعالیت مختلف، برابر دستورالعمل مربوطه بر عهده ستاد حمل و نقل چند وجهی است.

ماده ۱۱- الزامات دستگاه ها و نهاد های اجرایی کشور:

این آیین نامه در یازده ماده به استناد ماده ۷ قانون تغییر نام وزارت راه به وزارت راه و ترابری در نشست ۱۷۹ شورای عالی هماهنگی ترابری کشور مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۱۰ تصویب، و رعایت آن برای کلیه دستگاه های اجرایی مرتبط بخش حمل و نقل الزامی است.

بند ج پیوست شماره ۳ فعالیت های واجد اولویت پرداخت تسهیلات ارزی صندوق توسعه ملی **سال تصویب: ۹۳/۴/۱۷ هیات امنای صندوق توسعه ملی**

با توجه به هدف تشکیل صندوق توسعه ملی کلیه طرح ها و فعالیت هایی که از محل منابع این صندوق تأمین مالی می شود باید:

۱- در جهت تبدیل این منابع به ثروت های ماندگار، مولد و سرمایه های زاینده اقتصادی و حفظ سهم نسل های آینده از این منابع باشد.

۲- با اصول اساسنامه و مفاد و مندرجات آخرین نظام نامه های صندوق انطباق کامل داشته باشد.

۳- از توجیه فنی، اقتصادی، مالی برخوردار بوده و اهلیت متقاضی آن توسط بانک عامل احراز شده باشد. در اجرای جزء (۷) بند (ب) ماده (۸۴) قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران، فعالیت های مورد قبول و واجد اولویت به شرح زیر تعیین می گردد:

ج) حمل و نقل

• طرح های ایجاد، توسعه و تجهیز بنادر.

• خرید هواپیما.

• حمل و نقل ریلی (تولید و خرید لوکوموتیو، احداث خطوط، تولید و خرید واگن و تجهیزات مرتبط).

• حمل و نقل دریایی (تولید و خرید کشتی های تجاری، باری، شناورهای صیادی و تجهیزات مرتبط).

• حمل و نقل جاده ای با اولویت نوسازی ناوگان درون و برون شهری

بند ب پیوست شماره ۴ فعالیت های واجد اولویت پرداخت تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی **سال تصویب: ۹۳/۴/۱۷ هیات امنای صندوق توسعه ملی**

با توجه به هدف تشکیل صندوق توسعه ملی کلیه طرح ها و فعالیت هایی که از محل منابع این صندوق تأمین مالی می شود باید:

۱- در جهت تبدیل این منابع به ثروت های ماندگار، مولد و سرمایه های زاینده اقتصادی و حفظ سهم نسل های آینده از این منابع باشد.

۲- با اصول اساسنامه و مفاد و مندرجات آخرین نظام نامه های صندوق انطباق کامل داشته باشد.

۳- از توجیه فنی، اقتصادی، مالی برخوردار بوده و اهلیت متقاضی آن توسط بانک عامل احراز شده باشد. در اجرای جزء (۷) بند (ب) ماده (۸۴) قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران، فعالیت‌های مورد قبول و واجد اولویت به شرح زیر تعیین می‌گردد:

(ب) گردشگری

- احداث و تأمین تجهیزات هتل، مراکز اقامتی مراکز تفریحی و مجتمع‌های رفاهی بین راهی.

- نوسازی ناوگان حمل و نقل.

آیین نامه اجرایی بند (۱۲۶) قانون بودجه سال ۱۳۹۲

سال تصویب: ۱۳۹۲ هیئت وزیران

ماده ۱- اصطلاحات مورد استفاده در این آیین نامه در معانی مشروح زیر به کار می‌روند:

الف - قانون: قانون بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور

ب - بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

ج - **شرکت پروژه:** شرکت سهامی خاص با سرمایه حداقل یک چهارم مبلغ قرارداد و یا شرکت تضامنی که توسط مشارکت (کنسرسیوم) برای عقد قرارداد و انجام طرح (پروژه) تأسیس می‌شود.

د - مشارکت (کنسرسیوم): مشارکت (کنسرسیوم) یک یا چند مؤسسه و شرکت‌های سرمایه گذاری، مشاوره‌ای، پیمانکار و یا سازنده شرکت کننده در مناقصه موضوع این آیین نامه که دارای شرایط مالی طراحی، مهندسی و اجرایی هستند.

ه - **مشارکت عمومی - خصوصی:** مشارکت (کنسرسیوم) بخش‌های دولتی با غیردولتی.

و - دستگاه اجرایی سرمایه پذیر: دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۲۲۲) قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۸۹ - که به روش مشارکت (کنسرسیوم) عمومی - خصوصی نسبت به انعقاد قرارداد مشارکت (کنسرسیوم) اقدام می‌کنند.

ز - طرح (پروژه): طرح‌های (پروژه‌های) ملی، استانی و استانی ویژه که از محل منابع بودجه عمومی (از جمله هزینه‌ای، تملک دارایی سرمایه‌ای و درآمد اختصاصی) و یا سایر طرح‌های بزرگ مصوب مجمع عمومی و یا از محل منابع داخلی شرکت‌های دولتی سرمایه پذیر به روش مشارکت (کنسرسیوم) عمومی - خصوصی اجرا می‌شوند.

ح - قرارداد: موافقت نامه‌ای که در چارچوب روش‌های مندرج در جزء (۱-۱۲۶) بند (۱۲۶) قانون بین دستگاه اجرایی سرمایه پذیر و شرکت پروژه منعقد می‌شود.

ط - بانک عامل: بانک دولتی یا غیردولتی که به موجب قانون و یا با مجوز بانک مرکزی تأسیس شده و تحت نظارت آن بانک می باشد.

ماده ۲- دستگاه های اجرایی سرمایه پذیر موظفند برای اجرای طرح ها (پروژه ها)، مشارکت (کنسرسیوم) مؤسس شرکت پروژه را از طریق برگزاری مناقصه دو مرحله ای با پیشنهاد فنی بازرگانی و نمونه (مدل) مالی قابل قبول انتخاب نمایند.

ماده ۳- اجزای مشارکت (کنسرسیوم) باید هنگام شرکت در مناقصه دارای گواهینامه صلاحیت از معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور باشند.

ماده ۴- برنده مناقصه موظف است نسبت به تأسیس شرکت پروژه اقدام نماید و شرکت پروژه زمان انعقاد قرارداد توسط معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور تأیید صلاحیت می شود.

ماده ۵- پس از انتخاب برنده مناقصه، دستگاه اجرایی سرمایه پذیر نسبت به انعقاد قرارداد با شرکت پروژه تأسیس شده به همین منظور در چارچوب قوانین و مقررات اقدام می نماید.

ماده ۶- تعهدات مالی قرارداد دستگاه اجرایی سرمایه پذیر نسبت به شرکت پروژه در قالب اعتبار اسنادی حسب مورد به صورت ارزی - ریالی انجام می شود.

ماده ۷- بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است پس از ابلاغ این آیین نامه ، بیمه نامه های مناسب برای پوشش خطرپذیرهای (ریسک های) دستگاه های اجرایی سرمایه پذیر را طراحی و به شرکت های بیمه ابلاغ و دستگاه اجرایی سرمایه پذیر گشایش کننده اعتبار اسنادی نزد بانک عامل نیز می تواند از پوشش های بیمه ای مذکور استفاده نماید.

ماده ۸- شرکت پروژه برای اخذ تسهیلات از نظام بانکی و یا صندوق توسعه ملی می تواند قرارداد و اعتبار اسنادی گشایش شده را به عنوان یکی از وثائق ارائه دهد.

ماده ۹- قراردادی می تواند به عنوان بخشی از وثیقه اعطای تسهیلات توسط بانک عامل پذیرفته شود که دارای شرایط زیر باشد:

الف - برای تأمین مالی و اجرای طرح (پروژه) منعقد شده باشد.

ب - دارای امضای بالاترین مقام دستگاه اجرایی یا مقام مجاز از طرف وی باشد.

ج - موضوع آن، پیش خرید تأسیسات احداثی (نوع الف)، اجاره درازمدت تمام یا بخشی از تأسیسات (نوع ب)، خرید درازمدت و یا پیش خرید کالا و خدمات تولیدی آن طرح (نوع ج)، بهبود کارایی آب و انرژی (نوع د) و یا سایر انواع مشارکت (کنسرسیوم) بخش های عمومی با خصوصی برای ارائه خدمات عمومی (نوع ه) باشد.

د- عواید، تأسیسات و مستحقات حاصل از اجرای قرارداد که متعلق به شرکت پروژه است، قابلیت توثیق داشته باشد.

ه- در چارچوب ماده (۲۳) قانون برنامه و بودجه - مصوب ۱۳۵۱- و ماده (۱۰) قانون برگزاری مناقصات - مصوب ۱۳۸۳- منعقد شده باشد.

و- مشارکت (کنسرسیوم) صرفاً براساس مناقصه انتخاب شده باشد.

ز- سهامداران شرکت پروژه طرف قرارداد براساس استعمال از بانک مرکزی، بدهی غیرجاری به نظام بانکی یا سابقه چک برگشتی رفع سوء اثر نشده، نداشته و براساس استعمال از سازمان امور مالیاتی کشور نیز بدهی قطعی مالیاتی نداشته و یا ترتیب پرداخت مالیاتی سهامداران شرکت پروژه داده شده باشد.

ماده ۱۰- حسب درخواست شرکت پروژه پس از تصویب توجیه طرح (پروژه) توسط بانک عامل و تصویب هیأت امنای صندوق توسعه ملی به تناسب تسهیلات مورد نیاز آن طرح، معادل ده درصد تسهیلات مورد نظر بانک عامل، از منابع صندوق توسعه ملی نزد نظام بانکی (بانک مرکزی و یا بانک های عامل از جمله بانک صنعت و معدن) سپرده گذاری می شود تا در مورد تسهیلات پرداختی به آن طرح (پروژه)، مسدود شده و به منظور وجه الضمان (پشتیبان وثیقه) تعهدات شرکت پروژه در قبال اخذ تسهیلات قراردادهای موضوع بند (۱۲۶) قانون مورد استفاده قرار گیرد.

تبصره - وجه الضمان مسدود شده به تناسب انجام تعهدات شرکت پروژه آزاد و در اختیار سایر طرح ها (پروژه ها) قرار می گیرد.

ماده ۱۱- بانک عامل ظرف یک ماه پس از دریافت تقاضای شرکت پروژه برای توثیق قرارداد نسبت به بررسی مدارک و مستندات دریافتی و اعلام نتیجه و دلایل عدم پذیرش تقاضا، به صورت مکتوب و مستند به آن شرکت اقدام نماید.

ماده ۱۲- ذی حساب دستگاه اجرایی موظف است گواهی تعهد دستگاه اجرایی مبنی بر پرداخت مبالغ مشخص در سررسیدهای معین شده در قراردادهای موضوع بند (۱۲۶) قانون را برای ارائه به مؤسسات مالی و بانک ها به

عنوان وثیقه جهت دریافت تسهیلات توسط شرکت پروژه صادر نماید.

ماده ۱۳- بانک عامل موظف است اطلاعات مربوط به اعطای تسهیلات در هر قرارداد را به صورت جداگانه به بانک مرکزی، معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور و وزارت امور اقتصادی و دارایی و دستگاه اجرایی ذیربط ارائه نماید.

ماده ۱۴- بانک عامل مجاز است دارایی های طرح (پروژه) و عواید حاصل از آن را به عنوان بخشی از وثائق قابل قبول بابت اعطای تسهیلات بپذیرد.

ماده ۱۵- اعطای تسهیلات توسط بانک عامل بابت اجرای قرارداد به صورت مرحله ای و متناسب با گزارش پیشرفت اجرای طرح (پروژه) که به تأیید دستگاه اجرایی سرمایه پذیر ذی ربط رسیده باشد، انجام می شود.

ماده ۱۶- شرکت پروژه مجاز است در چارچوب بند (ط) ماده (۸۴) قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران و مقررات مربوط از منابع صندوق توسعه ملی استفاده نماید.

آیین نامه اجرایی قانون توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت **سال تصویب: ۱۳۸۷ هیئت وزیران**

ماده ۱- اصطلاحات ذکر شده در این آیین نامه در معانی مشروح زیر به کار می روند:
الف - هیئت: نمایندگان ویژه رئیس جمهور، موضوع تصویب نامه شماره ۱۳۹۴۳/ت/۳۹۶۱۴ هـ مورخ ۱۳۸۷/۲/۴

ب - ستاد: ستاد مدیریت حمل و نقل و سوخت موضوع ماده (۹) این آیین نامه.

ج - دستگاه اجرایی: کلیه دستگاه های اجرایی مشمول ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری - مصوب ۱۳۸۶ - از جمله وزارتخانه ها، مؤسسات دولتی، موسسات یا نهادهای عمومی غیردولتی، شرکت های دولتی و کلیه دستگاه هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر و یا تصریح نام است.

ماده ۲- مدیریت حمل و نقل بار و مسافر در محدوده شهر و حومه به عهده شهرداری می باشد. وزارت کشور موظف

است دستورالعمل اجرایی این ماده را تا تاریخ ۱۳۸۷/۷/۱ جهت تصویب به ستاد ارائه نماید.

ماده ۳- عملکرد شهرداری ها و شرکت های ارائه کننده خدمات حمل و نقل (درون شهری و برون شهری بار و مسافر) در مدیریت حمل و نقل، به طور سالانه ارزیابی و رتبه بندی شده و در هر سال به شهرداری ها و شرکت های برتر جایزه ویژه مدیریت حمل و نقل اعطا خواهد شد.

تبصره - نتایج ارزیابی مربوط به دوره یک ساله منتهی به پانزدهم مهر، در بیست و ششم آذر هر سال اعلام و جوایز اهدا خواهد شد.

ماده ۴- وزارت کشور موظف است دستورالعمل بهبود تردد در معابر شهری و حومه را تا تاریخ ۱۳۸۷/۸/۱ جهت تصویب به ستاد ارائه نماید و تا زمان تصویب و ابلاغ آن دستورالعمل اجرایی اصلاح ساختار سامانه های حمل و نقل عمومی و ساماندهی حمل و نقل درون شهری، موضوع جزء (۱) بند (ب) تبصره (۱۳) قانون بودجه سال ۱۳۸۵ کل کشور، موضوع تصمیم نامه شماره ۶۳۴۳۲/ت/۳۵۵۴۰ مورخ ۱۳۸۵/۶/۱ برای اجرا تنفیذ می شود.

ماده ۵- وزارت راه و ترابری موظف است بازدید ایمنی (شناسایی و حذف مشکلات و نواقص ایمنی شبکه راه در دوره بهره برداری) راه های شریانی و راه های اصلی غیرشریانی موجود را تا پایان سال ۱۳۸۹ انجام داده و اقدامات ایمن سازی را به طور همزمان آغاز و تا پایان سال ۱۳۹۰ به اتمام برساند.

تبصره ۱- تا زمان رفع مقاطع پر تصادف، اطلاع رسانی موقعیت نقاط یاد شده در راه ها الزامی می باشد.

تبصره ۲- بازرسی ایمنی راه در مطالعات طراحی اولیه و قطعی و پیش از گشایش جاده ها الزامی می باشد.

ماده ۶- به طرح های تحقیق و توسعه، ابداعات و اختراعاتی که منجر به بهبود ایمنی و مصرف وسایل نقلیه شود، از طریق دستگاه های ذی ربط کمک بلاعوض اعطا خواهد شد.

ماده ۷- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است با هماهنگی ستاد، اعتبار لازم را برای تأمین تسهیلات بانکی جهت اجرای طرح های قانون توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت (توسعه و نوسازی ناوگان، تأمین، تجهیزات و احداث جایگاه عرضه گاز طبیعی فشرده، احداث توقفگاه و غیره) به بانکهای عامل ابلاغ نماید.

ماده ۸- وزارتخانه های کشور و راه و ترابری موظفند دستورالعمل و برنامه عملیاتی اصلاح نحوه پرداخت یارانه به حمل و نقل عمومی مسافر درون و برون شهری با رویکردهای پرداخت یارانه بر مبنای جابجایی و استفاده از ظرفیت بخش خصوصی و تعاونی را تا ۱۳۸۷/۷/۱ جهت تصویب به ستاد ارائه نماید.

ماده ۹- وزارتخانه های کشور و راه و ترابری موظفند طرح توانمندسازی بنگاههای خصوصی و تعاونی حمل و نقل بار و مسافر درون شهری و برون شهری را تا تاریخ ۱۳۸۷/۸/۱ جهت تصویب به ستاد ارائه نمایند.

ماده ۱۰- وزارت راه و ترابری موظف است دستورالعمل حمل ترکیبی کالا از مبدأ تا مقصد نهایی با شبکه ریلی و شبکه مکمل جاده ای را تا تاریخ ۱۳۸۷/۷/۱ برای تصویب به ستاد ارائه نماید.

ماده ۱۱- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است دستورالعمل اجرایی مدیریت فوریتهای پزشکی در حوادث رانندگی (درون شهری و برون شهری) را تا تاریخ ۱۳۸۷/۷/۱ جهت تصویب به ستاد ارائه نماید.

ماده ۱۲- وزارت کشور موظف است برنامه بهره برداری از خطوط قطار شهری تا پایان سال ۱۳۹۰ را با اولویت بندی برآورد هزینه و زمان و نحوه تأمین مالی تا تاریخ ۱۳۸۷/۷/۱ جهت تصویب به ستاد ارائه نماید.

ماده ۱۳- وزارت کشور موظف است دستورالعمل الزام به داشتن توقفگاه برای انواع کاربری ها را تا تاریخ ۱۳۸۷/۷/۱ جهت تصویب به ستاد ارائه نماید.

ماده ۱۴- وزارت راه و ترابری موظف است برنامه احداث راه های شریانی جاده ای و خطوط اصلی ریلی تا پایان سال ۱۳۹۰، افزایش سرعت در شبکه ریلی کشور، برقی کردن خطوط و اجرای علایم و تأسیسات و ارتباطات را به همراه اولویت بندی و برآورد هزینه و زمان اجرا و نحوه تأمین مالی حداکثر تا تاریخ ۱۳۸۷/۸/۱ جهت تصویب به ستاد ارائه نماید.

ماده ۱۵- وزارت راه و ترابری موظف است برنامه احداث و ارتقای مجتمع های خدماتی - رفاهی - جاده ای با امکانات کافی (شامل امکانات مناسب برای استراحت رانندگان) با رویکرد استفاده از ظرفیت بخش خصوصی و تعاونی را تا تاریخ ۱۳۸۷/۸/۱ برای تصویب به ستاد ارائه نماید.

ماده ۱۶- وزارتخانه های راه و ترابری و کشور موظفند، برنامه بهبود تردد و ارتقاء به حداقل سطح خدمت «ه» (وضعیت تردد در سطح ظرفیت یا کمتر) تا پایان سال ۱۳۹۰ در کلیه مسیرهای شریانی برون و درون شهری (با اولویت کلانشهرها) را تا پایان مهرماه ۱۳۸۷ به ستاد ارائه نمایند.

ماده ۱۷- وزارت صنایع و معادن موظف است طرح تولید وسایل نقلیه تا پایان سال ۱۳۹۰ را با محورهای ذیل

حداکثر تا تاریخ ۱۳۸۷/۸/۱ جهت تصویب به ستاد ارائه نماید.

الف - استاندارد سازی تولید وسایل نقلیه در مصرف سوخت، آلایندگی و ایمنی.

ب - تولید وسایل نقلیه سواری دوگانه سوز و پایه گازسوز (بنزین - گاز طبیعی)، سواری نفت گازسوز، سنگین دو سوخته (نفت گاز - گاز طبیعی)، بنزین سوز کم مصرف و برقی و دورگه (هیبریدی برقی)

ج - تولید ناوگان و تجهیزات حمل و نقل عمومی (اتوبوس، میدی بوس، مینی بوس، ون، لوکوموتیو، ریل، واگن معمولی و خودکشش، اتوبوس ریلی و ...)

ماده ۱۸- وزارت نفت موظف است برنامه بهینه سازی پالایشگاه ها در راستای افزایش تولید بنزین و نفت گاز را تا تاریخ ۱۳۸۷/۸/۱ جهت تصویب به ستاد ارائه نماید.

ماده ۱۹- وزارت نفت موظف است با همکاری وزارت صنایع و معادن، برنامه حمایت از تولید تجهیزات عرضه گاز طبیعی به ویژه جایگاه های متوسط (با سوختگیری سریع) و فشارسازهای خانگی را تا تاریخ ۱۳۸۷/۸/۱ جهت تصویب به ستاد ارائه نماید.

ماده ۲۰- وزارت نفت موظف است برنامه حمایت از تولید سوخت با منشاء غیرفسیلی برای وسایل نقلیه را تا تاریخ ۱۳۸۷/۸/۱ جهت تصویب به ستاد ارائه نماید.

ماده ۲۱- تمامی دستگاه های اجرایی، به ویژه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، وزارت آموزش و پرورش، سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران و نیروی انتظامی موظفند برنامه ها و گزارش اقدامات خود را از طرح های آموزشی فرهنگ سازی و تبلیغاتی در راستای مفاد قانون توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت به ستاد ارائه نمایند.

ماده ۲۲- نمایندگان ویژه رییس جمهور موظفند هر سه ماه یک بار گزارش عملکرد دستگاه های اجرایی را در راستای مفاد قانون توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت به رییس جمهور تقدیم نمایند.

ماده ۲۳- به منظور مدیریت یکپارچه اجرای قانون حمل و نقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت و استقرار دبیرخانه نمایندگان ویژه رییس جمهور، ستاد مدیریت حمل و نقل و سوخت با ریاست یکی از نمایندگان ویژه رییس جمهور به عنوان رییس ستاد با حکم رییس جمهور در نهاد ریاست جمهوری تشکیل می گردد.

ماده ۲۴- دستگاه های اجرایی موظفند برای انجام وظایف خود در اجرای این آیین نامه و مصوبات هیئت، مجری مشخص با حکم بالاترین مقام دستگاه منصوب نمایند.

آیین نامه اجرایی قانون احداث پروژه های عمرانی بخش راه و ترابری از طریق مشارکت بانکها و سایر منابع پولی و مالی کشور سال تصویب: ۱۳۹۴ هیئت وزیران

ماده ۱- در این آیین نامه، اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می روند:

الف - قانون: قانون احداث پروژه های عمرانی بخش راه و ترابری از طریق مشارکت بانک ها و سایر منابع مالی و پولی کشور - مصوب ۱۳۶۶ - و اصلاحات بعدی.

ب - وزارت: وزارت راه و شهرسازی

پ - طرح عمرانی: مجموعه عملیات و خدمات مشخصی که براساس مطالعات توجیهی فنی - اقتصادی طی مدت معین و با اعتبار معینی برای تحقق بخشیدن به هدف های برنامه های عمرانی کشور برای تمام شقوق حمل و نقل در حوزه های زیرساخت، ناوگان، نگهداری و بهره برداری به صورت سرمایه گذاری ثابت متضمن هزینه های غیرثابت وابسته در دوره مطالعه و اجرا انجام می شود. هر طرح عمرانی می تواند مشتمل بر چندین پروژه عمرانی باشد.

ت - شرکت طرف قرارداد: شرکتی که برای تأمین منابع مالی و اجرای طرح یا پروژه عمرانی برابر این آیین نامه (به صورت مشارکت یا واگذاری) تأسیس می شود.

ث - منابع مالی: وجوهی که به صورت آورده نقدی سهامداران شرکت، تسهیلات دریافتی یا تعهد شده از بانک ها یا مؤسسات سرمایه گذاری، وجوه ناشی از فروش سهام پروژه یا فروش صکوک و سایر ابزارهای مالی تأمین می شود.

ج - منافع بهره برداری: برداشت عواید ریالی از مجموعه امکانات و خدماتی است که به واسطه اجرای کامل طرح یا پروژه عمرانی حاصل می شود.

چ - دوران مشارکت یا واگذاری: حاصل جمع مدت زمان دوره ساخت طرح یا پروژه عمرانی و دوره بهره برداری. دوره ساخت: مدت زمان برنامه ریزی، طراحی، استملاک اراضی، اجرا، تحویل موقت، رفع نقص و شروع بهره برداری آزمایشی است.

خ - دوره بهره برداری: مدت زمان مشارکت یا واگذاری منافع بهره برداری از شروع بهره برداری تا استهلاك کامل هزینه های طرح یا تسویه با طرف مشارکت.

د - تفاهم نامه: سندی که بین وزارت و سرمایه گذاران شرکت قبل از تأسیس شرکت و انعقاد قرارداد، تنظیم می

شود.

ذ - قرارداد: قراردادی که بین وزارت و شرکت طرف قرارداد (مشارکت یا واگذاری) به منظور تأمین مالی و اجرای طرح یا پروژه عمرانی منعقد می گردد.

ر - **بسته مشارکت: مجموعه ای حاوی پروژه های بخش حمل و نقل**، تأسیسات جانبی و سایر طرح های سودآوری که در اراضی جانبی پروژه مورد نظر در خارج از حریم شهرها تعریف شده و جزو توافق سرمایه گذاری توسط طرفین قرارداد قرار می گیرد.

ماده ۲- وزارت در اعمال اختیارات حاصل از قانون در واگذاری طرح یا پروژه به شرح زیر عمل می کند:

الف - روش اول: تأمین مالی، اجرا، بهره برداری و انتقال

ب - روش دوم: تأمین مالی، اجرا، اجاره و انتقال

تبصره - در قرارداد به روش (ب)، طرح عمرانی یا پروژه پس از احداث به صورت اجاره به شرط تملیک در اختیار وزارت قرار می گیرد.

ماده ۳- در قرارداد، وظایف و اختیارات مجری طرح و بهره بردار حسب مورد تا انجام کامل آنها در عهده و مسئولیت طرف قرارداد است.

ماده ۴- وظایف و اختیارات مجری پروژه مذکور در مواد (۲) و (۳) عیناً مطابق وظایف و اختیاراتی که در پروژه های عمرانی از محل اعتبارات منابع بودجه عمرانی اجرا می گردند، توسط دستگاه اجرایی تصدی و اعمال می گردد.

ماده ۵- در مورد هر یک از طرح ها و پروژه های منظور شده در برنامه مشارکت یا واگذاری فارغ از این که مطالعات توسط وزارت یا طرف قرارداد انجام شود، عناوین مطالعاتی زیر باید انجام شده و اسناد و مدارک فنی به تصویب وزارت یا نماینده وی برسد:

الف - مطالعات مرحله پیدایش

ب - مطالعات امکان سنجی

پ - مطالعات خطرپذیری

ت - مطالعات زیست محیطی

ث - مطالعات توجیه اقتصادی

ج - مطالعات فنی مرحله اول

چ - مطالعات فنی مرحله دوم

ح - برنامه زمانی سطح صفر

خ - برنامه تملک اراضی

د - برنامه تأمین ماشین آلات و تجهیزات و مصالح خاص

ذ - برنامه مالی شامل تراز درآمد و هزینه، استهلاک سرمایه و سود سرمایه گذاری، جریان نقدینگی ساخت و بهره برداری

ر - ساختار اجرایی

ز - نظام بهره برداری و تعیین سطح سرویس و نگهداری

ژ - ساختار بهره برداری

تبصره - شرح خدمات و چارچوب ارائه مطالعات مذکور در این ماده براساس دستورالعمل مصوب وزیر راه و شهرسازی ابلاغ می شود.

ماده ۶- برآورد درآمد مورد انتظار از مشارکت باید حداقل حاوی اطلاعات مربوط به برآورد ریالی کمیته های مربوط به موارد زیر در مدت مشارکت یا واگذاری منافع بهره برداری براساس نرخ رشد متناسب با هر عنوان و مبتنی بر نتایج مطالعات توجیه اقتصادی طرح یا پروژه باشد:

الف - درآمد ناشی از فروش خدمات

ب - درآمد ناشی از عوارض دریافتی در محل

پ - درآمد ناشی از استفاده از اراضی واقع در حریم طرح یا پروژه

ت - درآمد ناشی از تأسیسات جانبی در خارج از حریم طرح یا پروژه

ث - درآمد ناشی از اجاره بلندمدت طرح یا پروژه به وزارت

ج - درآمد ناشی از تبلیغات از جمله نصب تابلوهای تبلیغاتی

چ - درآمد ناشی از سرمایه گذاری در اراضی مجاور طرح یا پروژه که در بسته مشارکت یا واگذاری با رعایت مقررات مربوط پیش بینی شده باشد.

ماده ۷- عوامل درآمدزا، قیمت پایه و نرخ رشد هر یک از عوامل باید در سند مطالعات توجیه اقتصادی و برنامه مالی ارائه شده و با رعایت قوانین مربوط، توسط وزارت به تصویب برسد.

- ماده ۸-** قرارداد شامل موافقتنامه و ضmann مربوط که حداقل شامل موارد زیر می باشد به عنوان مجموعه ای واحد باید تهیه شود که پس از امضای صاحبان امضای مجاز از طرفین مشارکت معتبر و ملاک عمل خواهد بود:
- الف - موافقتنامه براساس قالب (فرمت) مصوب
 - ب - شرایط عمومی
 - پ - شرایط خصوصی
 - ت - خلاصه مطالعات فنی و مهندسی انجام شده تا زمان عقد قرارداد مشارکت یا واگذاری
 - ث - نقشه جانمایی اجرایی طرح یا پروژه
 - ج - گواهی تأیید مطالعات ارزیابی زیست محیطی در خصوص پروژه هایی که برابر مقررات مربوط مشمول ارزیابی مذکور می باشند از سوی سازمان حفاظت محیط زیست
 - چ - سند نهایی مطالعات خطرپذیری
 - ح - فهرست بیمه نامه های مورد نیاز با تعیین ذینفع و معرفی مسئول أخذ آنها
 - خ - تراز مالی درآمد و هزینه
 - د - برآورد هزینه به شرح مندرج در ماده (۵)
 - ذ - برآورد درآمد به شرح مندرج در مواد (۶) و (۷)
 - ر - سازمان اجرایی طراحی و ساخت
 - ز - سازمان اجرایی بهره برداری
 - ژ - فهرست بخشنامه های لازم الاجرا در بخش طراحی، ساخت، بهره برداری، اجاره و انتقال
 - س - سایر مجوزها و تأییدیه های لازم به تشخیص وزارت

- ماده ۹-** متقاضی یا متقاضیان مشارکت یا واگذاری به دو صورت پیشنهاد خود را ارائه می کنند:
- الف - در صورت وجود اسناد و مدارک موضوع ماده (۸) با مطالعه آنها کاربرگ (فرم) پیشنهاد تکمیل و ارائه می شود.
 - ب - اسناد و مدارک موضوع ماده (۷) توسط متقاضی یا متقاضیان تهیه و پس از تأیید وزارت، پیشنهاد با تکمیل کاربرگ (فرم) ارائه می شود.
 - تبصره - در حالت (ب) و در صورت مبادله قرارداد مشارکت یا واگذاری، هزینه های انجام شده توسط طرف مشارکت برای تهیه اسناد و مدارک مذکور به عنوان هزینه های قابل قبول ثبت می گردد.

ماده ۱۰- وزارت پس از بررسی و حصول اطمینان از توانایی بالقوه متقاضی یا متقاضیان مشارکت یا واگذاری در طرح یا پروژه عمرانی مورد تقاضا کتباً تمایل اصولی خود را جهت انعقاد قرارداد مشارکت یا واگذاری با آنان اعلام خواهد نمود.

ماده ۱۱- متقاضی یا متقاضیان مشارکت یا واگذاری برای انعقاد قرارداد مشارکت یا واگذاری و در تحصیل مجوز واگذاری منافع بهره بردار از طرح یا پروژه عمرانی مورد تقاضا، باید پس از دریافت تمایل اصولی از وزارت ظرف دو ماه نسبت به تأسیس شرکت اقدام نمایند.

ماده ۱۲- شرکت هایی که در اجرای ماده (۱۱) تشکیل خواهند شد از نوع سهامی است.

ماده ۱۳- موضوع شرکت های طرف قرارداد حسب مورد محدود به موارد زیر است:

الف - تأمین مالی، اجرا، بهره برداری و انتقال.

ب - تأمین مالی، اجرا، اجاره و انتقال یک طرح یا یک پروژه.

ماده ۱۴- مدت شرکت های طرف قرارداد محدود بوده و تابعی است از دوره ساخت و دوره بهره برداری تا استهلاك کامل هزینه های طرح یا پروژه عمرانی مورد مشارکت یا واگذاری.

ماده ۱۵- آورده شرکت های طرف قرارداد باید حداقل معادل سی درصد کل برآورد مندرج در مطالعات فنی مصوب طرح یا پروژه عمرانی باشد.

ماده ۱۶- شرکت طرف قرارداد می تواند ضمن تأمین مالی، طرح یا پروژه مورد قرارداد را با رعایت قوانین و مقررات مربوط رأساً اجرا نموده یا به شرکت های سازنده ذی صلاح واگذار کند.

ماده ۱۷- شرکت های عهده دار خدمات برنامه ریزی، طراحی، نظارت، ساخت، مدیریت کیفیت و مانند آنها که طبق مفاد ماده (۱۶) توسط طرف مشارکت به کار گرفته می شوند باید دارای گواهی صلاحیت معتبر از مراجع ذی ربط مورد قبول وزارت باشند.

ماده ۱۸- هر گونه نقل و انتقال در سهام شرکت های طرف قرارداد باید با اخذ موافقت و تأییدیه کتبی از وزارت

صورت گیرد.

ماده ۱۹- حسابرسی شرکت های طرف قرارداد در دوران مشارکت یا واگذاری برعهده حسابرس منتخب و مورد تأیید وزارت امور اقتصادی و دارایی خواهد بود.

ماده ۲۰- پس از ارائه گواهی ثبت شرکت (طرف قرارداد) و اخذ مصوبه هیأت وزیران، وزارت می تواند قرارداد منعقد نماید.

ماده ۲۱- در کلیه پیمان های کارهای ساختمانی و تأسیساتی طرح ها و پروژه های عمرانی موضوع قانون، مقررات پیمان و شرایط عمومی پیمان مصوب هیأت عامل برنامه در برنامه عمرانی دوم کشور و اصلاحات و تغییراتی که پس از آن به تصویب رسیده است و بخش نامه ها و دستورالعمل های صادره در دوره برنامه عمرانی پنجم به موجب ماده (۲۳) قانون برنامه و بودجه کشور و اصلاحات و تغییرات بعدی آن و مصوبات وزیر راه و شهرسازی مورد استفاده قرار می گیرد.

ماده ۲۲- استفاده و عمل مذکور در فوق اعم است از قرارداد بین وزارت و شرکت طرف قرارداد و یا قراردادهایی که در اجرای قرارداد مشارکت یا واگذاری جهت احداث، نگهداری و بهسازی طرح یا پروژه مورد مشارکت یا واگذاری توسط طرف مشارکت با سازنده منعقد می گردد.

ماده ۲۳- در انعقاد قرارداد کلیه اختیارات:

الف - مذکور در ماده (۶) پیمان تحت عنوان نظارت در اجرا.

ب - مذکور در ماده (۴) و ماده (۵) شرایط عمومی پیمان تحت عناوین دستگاه نظارت و نظار مقیم.

ج - مذکور در سایر مواد پیمان و شرایط عمومی پیمان و ملحقات بعدی آن به شرح مندرج در ماده (۲۲) این آیین نامه مربوط به نظارت فنی، دستگاه نظارت و نظار مقیم به جانشینی و نمایندگی قانونی طرف مشارکت منحصرأ توسط و از طریق وزارت باید سازماندهی و اعمال گردد.

ماده ۲۴- در اعمال قانون اختیارات مربوط به انتخاب مهندسین مشاور و کنترل پرسنل نظارت، تصویب نقشه ها و تغییرات در مشخصات فنی در چارچوب قوانین و مقررات مربوط منحصرأ در عهده و مسئولیت وزارت است. تبصره - هزینه مربوط به انتخاب مهندس مشاور و کنترل کارکنان نظارت، تصویب نقشه و تعمیرات در مشخصات

فنی از محل اعتبارات عمرانی مربوط به وزارت تأمین خواهد شد.

ماده ۲۵- در اعمال قانون کلیه تعهدات و اختیارات کارفرما موضوع بند (الف) و تبصره آن مندرج در ماده (۲۸) شرایط عمومی پیمان برعهده و مسئولیت وزارت است.

ماده ۲۶- در مورد طرح ها یا پروژه های عمرانی که در برنامه های عمرانی مصوب قرار دارند وزارت موظف است قبل از انعقاد قرارداد و در تحقق مالکیت، ترتیبات ذکر شده در بند (الف) و تبصره آن مندرج در ماده (۲۸) شرایط عمومی پیمان از محل اعتبارات بودجه عمرانی را کاملاً فراهم و تدارک نموده باشد به نحوی که در دوره احداث برای شرکت طرف قرارداد مطلقاً جهات مذکور موجبات تأخیر و رکود عملیات اجرایی در دوره احداث حاصل نگردد.

ماده ۲۷- در مورد طرح ها و پروژه های عمرانی موضوع بند (ب) ماده (۱۳) ترتیبات ذکر شده در بند (الف) و تبصره آن، مندرج در ماده (۲۸) شرایط عمومی پیمان به هزینه شرکت طرف قرارداد و از طریق وزارت انجام خواهد شد. این هزینه جزو هزینه های طرح یا پروژه مورد مشارکت یا واگذاری منظور می گردد.

ماده ۲۸- تحویل موقت و تحویل قطعی طرح ها یا پروژه های موضوع قانون به کمیسیون مرکب از نماینده واحد امضاکننده قرارداد مشارکت از سوی وزارت، نماینده شرکت طرف قرارداد، نماینده دستگاه نظارت، نماینده پیمانکار (اگر از نظر حقوقی مستقل از شرکت طرف قرارداد باشد) و نماینده دستگاه بهره بردار (حسب مورد سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای یا شرکت راه آهن جمهوری اسلامی ایران یا سازمان بنادر و دریانوردی یا شرکت فرودگاه های کشور یا معاونت راه روستایی) محول می گردد. این کمیسیون جانشین کمیسیون موضوع ماده (۳۹) شرایط عمومی پیمان است.

ماده ۲۹- در دوره بهره برداری امور مربوط به انجام و تدارک خدماتی که لازم است انجام پذیرد تا کلیه مستحدثات طبق نقشه ها و مشخصات طرح یا پروژه عمرانی که در صورت مجلس تحویل موقت و اسناد اجرایی (ساخت) از آنها نامبرده می شود در حالت اولیه حفظ گردد، تحت عنوان نگهداری طرح یا پروژه عمرانی طبقه بندی شده و انجام آن در عهده و مسئولیت شرکت طرف قرارداد قرار دارد و هزینه انجام این امور جزو هزینه های طرح یا پروژه عمرانی مورد مشارکت یا واگذاری منظور می گردد.

ماده ۳۰- در دوره بهره برداری امور مربوط به تجدید ساختمان هر یک از عملیات دوره ساخت که در برنامه احداث طرح یا پروژه عمرانی پیش بینی شده است تحت عنوان بهسازی طبقه بندی شده و انجام آن در عهده و مسئولیت شرکت طرف قرارداد، قرار دارد و هزینه انجام این امور جزو هزینه های طرح یا پروژه عمرانی مورد مشارکت یا واگذاری منظور می گردد.

تبصره - با توجه به احتمال تفاوت هزینه واقعی بهسازی با مبالغ پیش بینی شده در تراز مالی اولیه (پیوست قرارداد) لازم است تراز مالی با مبالغ واقعی هزینه بهسازی مجدداً تراز شده و گزارش تغییرات به امضای طرفین قرارداد برسد.

ماده ۳۱- در دوره بهره برداری امور مربوط به سازماندهی اداری - تشکیلاتی جهت برداشت منافع بهره برداری از طرح یا پروژه عمرانی مورد مشارکت یا واگذاری در عهده و مسئولیت شرکت طرف قرارداد، قرار دارد و هزینه انجام این امور جزو هزینه های طرح یا پروژه عمرانی مورد مشارکت یا واگذاری منظور می گردد.

ماده ۳۲- پس از تصویب گزارش رفع نقص و انجام کامل تشریفات تحویل موقت و صدور مجوز بهره برداری آزمایشی، شرکت طرف قرارداد می تواند برداشت منافع بهره برداری از طرح یا پروژه موضوع مشارکت یا واگذاری را آغاز کند.

تبصره - صدور مجوز بهره برداری آزمایشی برعهده کمیسیون موضوع ماده (۲۸) است.

ماده ۳۳- در مورد اجاره مستحدثات جانبی طرح یا پروژه عمرانی به ثالث، نرخ اجاره نباید از نرخ اجاره ای که توسط وزارت تعیین می گردد کمتر باشد. در اجرای این حکم، وزارت موظف است یک ماه قبل از شروع هر مقطع سه ساله در دوره بهره برداری از طریق استعلام، نرخ اجاره مستحدثات مشابه را ملاحظه و با اعمال ضریب کاهشی بیست درصد، جدول حداقل نرخ اجاره مستحدثات طرح یا پروژه عمرانی را تهیه و به شرکت طرف قرارداد ابلاغ نماید.

ماده ۳۴- نرخ خدمات بهره برداری حاصل از اجرای طرح یا پروژه عمرانی که براساس مواد (۶) و (۷) تعیین و مبنای برآورد درآمد مورد انتظار از مشارکت در مطالعه درآمد - هزینه طرح یا پروژه عمرانی واقع گردید. و همچنین مدت واگذاری منافع و هر گونه تغییر در آن توسط وزارت مشخص خواهد شد.

تبصره - عوارض تردد انواع وسیله نقلیه از آزادراه ها و سایر عوارض قابل دریافت از طرح ها و پروژه های موضوع

مشارکت یا واگذاری موضوع قانون و این آیین نامه براساس مفاد مواد (۷) و (۸) با تصویب وزیر راه و شهرسازی و ابلاغ وزارت با رعایت قوانین و مقررات مربوط قابل اجرا و وصول خواهد بود.

ماده ۳۵- شرکت طرف قرارداد در برداشت عواید ریالی حاصل از خدمات اجرای طرح یا پروژه عمرانی ملزم است نرخ هایی را که به شرح ماده (۳۴) تعیین خواهد شد دقیقاً به مورد اجرا گذارد.

ماده ۳۶- پس از انعقاد قرارداد و تا شش ماه قبل از آغاز دوره بهره برداری، شرکت طرف قرارداد موظف است روش ترتیب وصول عواید ریالی از خدمات حاصل از اجرای طرح یا پروژه عمرانی را تهیه و به وزارت پیشنهاد نماید.

ماده ۳۷- بررسی، تعدیل، تدوین نهایی و تصویب روش ترتیب وصول در صلاحیت کمیسیونی است که با عضویت نمایندگان وزارتخانه های راه و شهرسازی، امور اقتصادی و دارایی و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور حسب مورد، به دعوت وزارت تشکیل خواهد شد.

ماده ۳۸- کمیسیون مذکور در ماده (۳۷) پس از تشکیل موظف است ظرف سه ماه روش اجرایی ترتیب وصول عواید ریالی از خدمات حاصل از اجرای طرح یا پروژه عمرانی موضوع رسیدگی را تعیین و تصویب نماید.

ماده ۳۹- روش اجرایی ترتیب وصول مصوب کمیسیون ماده (۳۷) برای طرفین قرارداد لازم الاجرا بوده و باید عیناً در برداشت عواید ریالی از خدمات حاصل از اجرای طرح یا پروژه عمرانی مورد عمل و اقدام و نظارت قرار گیرد.

ماده ۴۰- انجام هر گونه تغییر و اصلاح روش اجرایی وصول عواید ریالی منحصرأ در صلاحیت کمیسیون موضوع ماده (۳۷) است.

ماده ۴۱- در بهره برداری از طرح یا پروژه عمرانی، شرکت طرف قرارداد موظف است استانداردها، دستورالعمل ها و مقررات بهره برداری از طرح یا پروژه را که از طرف وزارت انتشار یافته و یا به طور مستقیم به شرکت طرف قرارداد ابلاغ می گردد دقیقاً به مورد اجرا گذارد.

تبصره ۱- شرکت طرف قرارداد باید موازین فنی و مفاد دستورالعمل ها و مقررات صادره از سوی وزارت را رعایت کند به نحوی که سطح خدمات (سرویس) راه براساس پیوست قرارداد حفظ گردد.

تبصره ۲- در صورت واگذاری طرح یا پروژه براساس بند (الف) و (ب) ماده (۲)، جبران خسارت وارده احتمالی به اشخاص حقیقی یا حقوقی که به دلیل عدم رعایت مفاد تبصره (۱) این ماده حادث شده باشد برعهده شرکت طرف قرارداد است.

ماده ۴۲- در سوانح حین بهره برداری شرکت طرف قرارداد موظف است خدمات مربوط به کمک های اولیه و انتقال مجروحین و مصدومین را تا اولین درمانگاه متناسب با احتیاجات طرح یا پروژه عمرانی تدارک نموده و این خدمات را در سوانح حین بهره برداری به صورت رایگان به استفاده کنندگان از خدمات طرح یا پروژه عمرانی مورد مشارکت یا واگذاری (مشتریان) عرضه نماید.

ماده ۴۳- در تسهیل اعمال نظارت در دوران بهره برداری، وزارت موظف است حداقل برنامه نظارت جاری و برنامه ای از نحوه بهره برداری را حسب مورد برای هر طرح یا پروژه عمرانی تهیه و یک ماه قبل از شروع بهره برداری به شرکت طرف قرارداد ابلاغ نماید.

ماده ۴۴- شرکت طرف قرارداد موظف است تسهیلات لازم جهت حسن انجام برنامه های نظارت جاری و برنامه ای وزارت از نحوه بهره بردار را تدارک نماید.

ماده ۴۵- شرکت طرف قرارداد موظف است پنج درصد از منافع بهره برداری حاصل از اجرای طرح یا پروژه عمرانی (درآمد ناخالص) را در پایان هر سال به عنوان تضمین حسن انجام تعهدات بهره برداری برای سال بعد به حساب خاصی که به همین منظور وزارت در نزد خزانه مفتوح خواهد کرد، تودیع نماید.

ماده ۴۶- شرکت طرف قرارداد موظف است تضمین حسن انجام تعهدات بهره برداری برای سال اول بهره برداری را با ضریب پنج درصد براساس درآمد اولین سال مندرج در مطالعه درآمد هزینه یا طرح یا پروژه عمرانی محاسبه و همزمان با امضای صورت مجلس تحویل موقت به حساب مذکور در ماده (۴۵) واریز نماید. رسید بانکی ضمیمه صورتمجلس تحویل موقت می شود.

ماده ۴۷- در صورتی که شرکت طرف قرارداد نسبت به انجام تعهداتی که مطابق قرارداد برای دوران بهره برداری برعهده گرفته است تعلل نماید و یا به نحوی عمل نماید که باعث ورود و یا احتمال ورود صدمات به طرح

یا پروژه عمرانی مورد مشارکت یا واگذاری گردیده و یا امر بهره برداری را مختل و با مشکلات ایمنی مواجه نماید، وزارت پس از یک نوبت اخطار و یا انقضای پانزده روز از آن، این امور را رأساً و یا به هر ترتیبی که مقتضی بداند انجام و هزینه آن را به اضافه پانزده درصد خسارت از محل تضمین حسن انجام تعهدات بهره برداری موضوع ماده (۴۵) برداشت کرده و موظف است صورتحساب هزینه های انجام شده را ظرف یک ماه پس از انجام هزینه به طرف قرارداد ابلاغ نماید.

ماده ۴۸- چنانچه دوره احداث، بر اثر تعلل طرف قرارداد بیش از مدت تعیین شده در قرارداد به طول انجامد، در دوره تأخیر نه تنها هیچ گونه سودی برای آورده طرف قرارداد منظور نخواهد شد، بلکه نسبت به محاسبه سود برای آورده وزارت (معادل نرخ سود مصوب طرف قرارداد) اقدام و عیناً به عنوان خسارت دولت از سود طرف قرارداد کسر خواهد شد و چنانچه به دلیل تأخیرهای فوق و یا انصراف طرف قرارداد، پروژه متوقف گردد، از تاریخ توقف، سودی برای طرف قرارداد محاسبه نشده و وزارت مجاز است ضمن محدود نمودن قرارداد، تکمیل پروژه را به سایر متقاضیان سرمایه گذاری واگذار نماید. در این صورت پروژه پس از تکمیل، ابتدا برای بازگشت اصل و سود در اختیار سرمایه گذار جدید قرار داده شده و پس از بازگشت کامل آن، پروژه برای بهره برداری به سرمایه گذار اولیه تحویل خواهد شد.

ماده ۴۹- در انقضای مدت واگذاری منافع بهره برداری چنانچه هزینه های طرح مستهلک نشده باشد به مدت واگذاری منافع بهره برداری تا استهلاك کامل هزینه های طرح افزوده خواهد شد. تبصره - در صورت درخواست شرکت طرف قرارداد و موافقت وزیر راه و شهرسازی بهره برداری از پروژه مانند وضعیتی که هزینه ها مستهلک نشده باشد برعهده وزارت قرار می گیرد و معادل هزینه های مستهلک نشده از محل درآمدهای طرح یا پروژه ها و یا سایر منابع مربوط توسط وزارت راه و شهرسازی براساس تنظیم و مبادله الحاقیه قرارداد به طرف قرارداد پرداخت می گردد.

ماده ۵۰- مرجع تشخیص استهلاك کامل هزینه های طرح یا پروژه عمرانی مورد مشارکت یا واگذاری حسابرس منتخب وزارت امور اقتصادی و دارایی است.

ماده ۵۱- پس از استهلاك کامل هزینه های طرح یا پروژه عمرانی مورد مشارکت یا واگذاری، موضوع قرارداد خاتمه یافته و وزارت موظف است بهره برداری از خدمات حاصل از اجرای طرح یا پروژه عمرانی مورد مشارکت یا واگذاری را رأساً عهده دار گردد.

ماده ۵۲- در سازماندهی طرف مشارکت، وزارت می تواند تمهیدات و تعهدات تشکیل شرکت های سهامی عام مشارکت، توسط متقاضیان را بعد از اخذ مجوز از هیأت وزیران در هر مورد به عمل آورد.

ماده ۵۳- به منظور کاهش خطرپذیری (ریسک) سرمایه گذاری و تشویق سرمایه گذاران به مشارکت، وزارت می تواند در صورت عدم بازگشت سرمایه براساس مفاد قرارداد اقدامات جبرانی را حین و یا پس از پایان دوره مشارکت یا واگذاری مندرج در قرارداد انجام دهد.

ماده ۵۴- وزارت برای هر یک از شقوق حمل و نقل اقدام به افتتاح حساب متمرکزی نزد خزانه خواهد نمود تا نسبت به دریافت حق دسترسی اقدام و از آن محل مطابق نرخ های تعیین شده در قرارداد با ترتیب اولویت اقدام به پرداخت اقساط استهلاك اصل و سود آورده شرکت های طرف قرارداد، هزینه های بهره برداری، نگهداری و توسعه و اقدامات جبرانی و احتمالی مذکور در ماده (۵۳) نماید و یا آنکه شرکت های طرف قرارداد را موظف سازد تا طبق استانداردهای حسابداری و براساس دستورالعمل متحدالشکلی که از طرف وزارت در اختیار آنان قرار می گیرد، حساب های دوره احداث و بهره برداری را نگهداری و صورت های مالی و حسابرسی شده میان دوره ای شش ماهه و سالیانه خود را ظرف دو ماه از تاریخ پایان دوره مالی در اختیار وزارت قرار دهند.

ماده ۵۵- شرکت های طرف قرارداد در طول دوره قرارداد مجاز به انجام معاملات و ثبت اقلام غیرمرتبط با محدوده موضوع شرکت (احداث و بهره برداری از طرح یا پروژه موضوع قرارداد مشارکت یا واگذاری) نبوده و استفاده از وجوه و اعتبارات شرکت برای مصارف غیر از احداث و نگهداری و بهره برداری از طرح یا پروژه مربوط ممنوع می باشد.

ماده ۵۶- به منظور مدیریت صحیح تغییرات مفاد قرارداد و حل اختلافات احتمالی در تفسیر مفاد قرارداد (توافقنامه و همه پیوست ها) موضوع داوری و نحوه انجام آن در قرارداد منظور می گردد.

ماده ۵۷- برای آگاهی ذی نفعان از روند انجام قرارداد، وزارت موظف است سالانه گزارش عملکرد طرح یا پروژه را تهیه و منتشر کند.

ماده ۵۸- قرارداد مجموعه ای یکپارچه از بخش های مستقل از یکدیگر است و ورود به هر مرحله موکول به اطمینان و مستندسازی انجام کامل مرحله قبل است. به منظور کسب ضمانت اجرایی توافق ها، لازم است برای هر بخش و برای هر یک از طرفین قرارداد، متناسب با مسئولیت آنها خسارت مشخص تعریف و نحوه وصول آن در قرارداد تصریح گردد.

ماده ۵۹- این آیین نامه جایگزین آیین نامه اجرایی قانون احداث پروژه های عمرانی بخش راه و ترابری از طریق مشارکت بانک ها و سایر منابع پولی و مالی کشور موضوع تصویب نامه شماره ۴۵۰۶/ت/۹۲ هـ مورخ ۱۳۶۷/۲/۲۴ و اصلاحات بعدی می شود.

آیین نامه اجرایی قانون حمایت از سامانه های حمل و نقل ریلی شهری و حومه

سال تصویب: ۱۳۹۲ هیئت وزیران

ماده ۱- در این آیین نامه، اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می روند:

الف- قانون: قانون حمایت از سامانه های حمل و نقل ریلی شهری و حومه - مصوب ۱۳۸۵ -.

ب- شهرهای بالای پانصد هزار نفر جمعیت: شهرهایی که طبق اعلام مرکز آمار ایران جمعیت ساکن در محدوده و حریم آنها براساس آخرین سرشماری رسمی پانصد هزار نفر تا یک میلیون نفر باشد.

ج- شهرهای بالای یک میلیون نفر جمعیت: شهرهایی که طبق اعلام مرکز آمار ایران جمعیت ساکن در محدوده و حریم آنها براساس آخرین سرشماری رسمی بالای یک میلیون نفر باشد.

د- شورای عالی: شورای عالی هماهنگی ترافیک شهرهای کشور.

هـ- طرح مصوب: طرح جامع حمل و نقل و ترافیک هر شهر که به تصویب شورای عالی رسیده باشد.

ماده ۲- شهرداری های شهرهای با جمعیت بالای یک میلیون نفر و اراک که در طرح مصوب آنها لزوم استفاده از سامانه های حمل و نقل ریلی پیش بینی شده باشد، موظفند نسبت به انجام مطالعات امکان سنجی سامانه های حمل و نقل ریلی شهری و حومه بر مبنای مطالعات جامع حمل و نقل ترافیک مصوب اقدام نمایند. نحوه اتصال خطوط ریلی درون شهری و حومه ای به شبکه ریلی کشور (راه آهن) با هماهنگی وزارت راه و شهرسازی در

مطالعات مزبور مشخص خواهد شد.

ماده ۳- کمک های دولت در خصوص مدیریت حمل و نقل ریلی شهرهای بالای یک میلیون نفر جمعیت و اراک با رعایت ماده (۵) قانون صرفاً براساس مطالعات امکان سنجی سامانه حمل و نقل ریلی شهری و حومه مصوب شورای عالی قابل پرداخت می باشد.

تبصره ۱- شهرداری شهرهای بالای یک میلیون نفر جمعیت و اراک دارای طرح مصوب موظفند یک سال قبل از پایان مطالعات امکان سنجی سامانه حمل و نقل ریلی شهری و حومه نسبت به به روزرسانی و تصویب مطالعات مذکور در شورای عالی اقدام نمایند.

تبصره ۲- شهرداری شهرهای بالای پانصد هزار نفر جمعیت دارای طرح مصوب موظفند یک سال قبل از پایان طرح های مذکور نسبت به به روزرسانی و تصویب آن با رعایت قوانین و مقررات مربوط اقدام نمایند.

ماده ۴- فهرست شهرهای مشمول دریافت کمک موضوع ماده (۵) قانون و میزان آن با رویکرد حداکثر اثربخشی و افزایش کارایی در وضعیت ترافیک شهرهای کشور به صورت سالانه توسط وزارت کشور تهیه و پس از تصویب شورای عالی جهت درج در لایحه بودجه سنواتی به معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور ارایه می شود.

تبصره ۱- منابع موضوع این ماده در قالب یک ردیف بودجه مستقل در قانون بودجه سالانه کل کشور به وزارت کشور اختصاص می یابد تا حسب مورد اعتبار آن در مطالعات و سرمایه گذاری ایجاد سامانه های حمل و نقل ریلی درون شهری و حومه، با اولویت تأمین تجهیزات استاندارد مطابق با مشخصات فنی مطالعات مصوب و رعایت قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی در تأمین نیازهای کشور و تقویت آنها در امر صادرات و اصلاح ماده (۱۰۴) قانون مالیاتهای مستقیم - مصوب ۱۳۹۱ - براساس فهرست مصوب شهرهای موضوع این ماده هزینه شود.

تبصره ۲- مبنای محاسبه حداکثر سهم دولت در ایجاد سامانه های ریلی موضوع این آیین نامه، پنجاه درصد میزان هزینه کل تهیه و اجرای طرح مصوب آن شهر می باشد که به تأیید معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور می رسد.

تبصره ۳- تخصیص کمک موضوع این ماده منوط به امکان تأمین مابقی هزینه مطالعات و سرمایه گذاری متناسب با برنامه زمان بندی اجرای طرح و تضمین هزینه آن برای احداث یا تکمیل پروژه حمل و نقل ریلی هر شهر بدون تأخیر در زمان بهره برداری مقرر توسط شهرداری های ذی ربط و تأیید معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور می باشد.

تبصره ۴- کمک موضوع این ماده در خصوص خطوط جدید ریلی، نباید موجب تأخیر زمان بهره برداری خطوط قبلی شود. تشخیص این موضوع بر عهده وزارت کشور می باشد.

ماده ۵- دستگاه اجرایی و بهره بردار اتصال شهر مادر به شهرهای جدید و شهرهای اقماری، شهرداری شهر مادر می باشد.

تبصره ۱- هزینه های تأمین زیرساخت و ابنیه خطوط ریلی به عهده شهرداری هر شهر مبدأ تا مقصد و به میزان سهم مرتبط از کل خط اتصالی شهر مادر به حومه خواهد بود.

تبصره ۲- تأمین هزینه های روسازی، علایم، تأسیسات و تهیه ناوگان به عهده دولت (معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور) می باشد.

ماده ۶- وزارت کشور موظف است پس از مشورت با اتحادیه شرکتهای قطار شهری کشور و با همکاری وزارتخانه های راه و شهرسازی و صنعت، معدن و تجارت ظرف شش ماه پس از ابلاغ این آیین نامه، نسبت به همسان سازی مشخصات فنی بخش عمرانی اعم از مسیر، ایستگاه، توقفگاه و تعمیرگاه و تجهیزات ثابت و متحرک سامانه های ریلی درون شهری و تدوین اصول کلی، راهبردها و ضوابط اجرایی حاکم بر تأمین و ساخت تأسیسات، تجهیزات، ماشین آلات و طراحی و بهره برداری سامانه های حمل و نقل ریلی شهری و حومه اقدام و نتیجه را جهت رعایت کارفرمایان و مجریان مربوط اعلام نماید.

تبصره- مطالعات طراحی و اجرای سامانه های حمل و نقل ریلی شهری و حومه علاوه بر رعایت قوانین و مقررات مربوط باید در چهارچوب ضوابط ابلاغی این ماده انجام شود.

مصوبه اجرای طرح توسعه حمل و نقل بار و مسافر توسط شرکت راه آهن ج.ا.ا.

سال تصویب: مصوبه جلسه مورخ ۹۳/۱۲/۴ شورای اقتصاد

شورای اقتصاد در جلسه مورخ ۹۳/۱۲/۴ درخواست شماره ۳۰۸۴۳۱ - ۱/۱۵ مورخ ۹۳/۷/۲ وزارت نفت درخصوص اجرای طرح توسعه حمل و نقل بار و مسافر توسط راه آهن را به استناد جزء (۱) بند «ق» تبصره (۲) ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۹۳ کل کشور، مورد بررسی قرار داد.

توجیه فنی - اقتصادی و زیست محیطی و همچنین سقف تعهدات دولت، زمانبندی اجرا و بازپرداخت انجام سرمایه گذاری برای اجرای طرح توسعه حمل و نقل بار و مسافر توسط راه آهن جمهوری اسلامی ایران در سقف هفت میلیارد و پانصد و سی و یک میلیون و نه صد هزار (۷/۵۳۱/۹۰۰/۰۰۰) دلار به شرح جدول پیوست که با مهر دبیرخانه شورای اقتصاد تأیید شده است را با رعایت موارد ذیل، تصویب نمود:

۱- با توجه به عملکرد سال های گذشته شرکت راه آهن جمهوری اسلامی ایران، رشد سالانه جابجایی کالا و مسافر تا میزان سه درصد در هر سال نسبت به سال قبل از آن ناشی از اجرای طرح های عمرانی فعلی در نظر گرفته می شود و رشد سالانه مازاد بر سه درصد مشمول مفاد این مصوبه خواهد بود.

۲- صرفه جویی حاصل به ازاء حمل هر تن - کیلومتر ۱/۳ سنت (معادل یارانه ۳۵ سی سی نفت گاز) و به ازاء حمل هر نفر - کیلومتر ۷۳/۰ سنت (معادل یارانه ۲۰ سی سی نفت گاز) نسبت به مازاد عملکرد سال مبنا (سال ۱۳۹۲) با رعایت مفاد بند (۱) برای پروژه های سرمایه گذاری جدید بخش غیردولتی که به بهره برداری می رسند، تعلق می گیرد.

۳- برای پروژه های سرمایه گذاری جدید بخش غیردولتی که به بهره برداری می رسند، سهم صرفه جویی هر پروژه توسط شرکت راه آهن جمهوری اسلامی ایران محاسبه و حداکثر تا سقف اصل سرمایه گذاری انجام شده منابع بند (ق) قابل پرداخت می باشد.

۴- مکانیزم پرداخت منابع حاصل از صرفه جویی سوخت:

- افزایش عملکرد کلی شبکه حمل کالا و مسافر ریلی در مقاطع زمانی سه ماهه توسط شرکت راه آهن جمهوری اسلامی ایران به سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و شرکت ملی نفت ایران اعلام می شود.

- تعهدات موضوع این مصوبه متناسب با افزایش حمل بار و مسافر، با اعلام سرمایه گذار طرح و تأیید شرکت راه آهن جمهوری اسلامی ایران و تأیید نهایی وزارت نفت (از طریق سامانه پایش و نظارت بر اجرای طرح) در سررسیدها از سوی شرکت ملی نفت ایران از محل منابع ناشی از صادرات سوخت صرفه جویی شده تا سقف ۷/۵ میلیارد دلار از طریق شرکت راه آهن جمهوری اسلامی ایران در وجه سرمایه گذاران طرف قرارداد واریز خواهد شد. شرکت ملی نفت ایران مبالغ پرداختی را به حساب بدهکار دولت (خزانه داری کل کشور) منظور و بر این اساس با خزانه داری کل کشور تسویه حساب می نماید.

- شرکت ملی نفت ایران مکلف است منابع حاصل از صرفه جویی نفت گاز این طرح را محاسبه و مبالغ بازپرداخت را هر ماهه به خزانه داری کل کشور و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور اعلام نماید.

- محاسبات برای میزان صرفه جویی براساس قیمت نفت خام ۶۰ دلار بوده و با تغییر در قیمت نفت خام، ارزش صرفه جویی انجام شده براساس قیمت متوسط نفت خام صادراتی در مقاطع زمانی سه ماهه توسط وزارت نفت

محاسبه و پرداخت می شود.

۵- آخرین سال پرداخت منابع بند (ق)، سال ۱۴۰۲ و میزان تجمعی این منابع طی سال های ۱۴۰۲ - ۱۳۹۴ حداکثر ۷/۵ میلیارد دلار در سقف تعهدات دولت و یا معادل ریالی آن به نرخ رسمی اعلامی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران خواهد بود.

۶- وزارت نفت و شرکت راه آهن جمهوری اسلامی ایران موظفند گزارش عملکرد طرح را در مقاطع زمانی سه ماهه به سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور ارسال نمایند.

۷- متن قرارداد مابین شرکت راه آهن و شرکت سرمایه گذار به تأیید وزارت نفت می رسد و از هر قرارداد منعقد شده یک نسخه باید به وزارت نفت و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور ارسال گردد.

۸- در اجرای این مصوبه رعایت قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی در تأمین نیازهای کشور مصوب ۱/۵/۱۳۹۱ مجلس شورای اسلامی الزامی است.

جدول سرمایه گذاری و بازپرداخت طرح توسعه حمل و نقل بار و مسافر توسط راه آهن

«دلار»

سال	سرمایه گذاری	پرداخت به طرف های موافقتنامه
۱۳۹۳	۱۱۱.۷۰۰.۰۰۰	-
۱۳۹۴	۲۲۵.۰۰۰.۰۰۰	۳۳۶.۷۰۰.۰۰۰
۱۳۹۵	۳۵۴.۶۰۰.۰۰۰	۳۵۴.۶۰۰.۰۰۰
۱۳۹۶	۵۰۷.۵۰۰.۰۰۰	۵۰۷.۵۰۰.۰۰۰
۱۳۹۷	۶۶۱.۴۰۰.۰۰۰	۶۶۱.۴۰۰.۰۰۰
۱۳۹۸	۸۳۶.۶۰۰.۰۰۰	۸۳۶.۶۰۰.۰۰۰
۱۳۹۹	۱.۰۳۷.۱۰۰.۰۰۰	۱.۰۳۷.۱۰۰.۰۰۰
۱۴۰۰	۱.۲۲۶.۰۰۰.۰۰۰	۱.۲۲۶.۰۰۰.۰۰۰
۱۴۰۱	۱.۲۲۶.۰۰۰.۰۰۰	۱.۲۲۶.۰۰۰.۰۰۰
۱۴۰۲	۱.۲۲۶.۰۰۰.۰۰۰	۱.۲۲۶.۰۰۰.۰۰۰
جمع	۷.۵۳۱.۹۰۰.۰۰۰	۷.۵۳۱.۹۰۰.۰۰۰

فصل ۸۶ کتاب مقررات صادرات و واردات مجموع حقوق گمرکی و سود بازرگانی واردات

وسائط نقلیه ریلی

سال تصویب: ۱۳۹۳ هیئت وزیران

شماره تعرفه	نوع کالا	مجموع حقوق گمرکی و سود بازرگانی	مالیات ارزش افزوده VAT	SUQ
۸۶۰۱	لکوموتیو و لکوتراکتورها با منبع برق خارجی یا با انباره های برقی			
۸۶۰۱۱۰۰۰	- با منبع برق خارجی	۴	۸	U
۸۶۰۱۲۰۰۰	- با انباره برقی	۴	۸	U
۸۶۰۲	سایر لکوموتیوها و لکوتراکتورها، تندرهای (Tenders) لکوموتیو			
۸۶۰۲۱۰۰۰	- لکوموتیوهای دیزلی - برقی	۴	۸	U
۸۶۰۲۲۰۰۰	- سایر	۴	۸	U
۸۶۰۳	واگن های خودروی راه آهن یا تراموای مسافری، باری سبک و باری سنگین، غیر از انهایی که مشمول شماره ۸۶۰۴ می شوند.			
۸۶۰۳۱۰۰۰	- با منبع برق خارجی	۸	۸	U
۸۶۰۳۲۰۰۰	- سایر	۸	۸	U
۸۶۰۴۰۰۰۰	وسایل نقلیه تعمیر و نگهداری با سرویس راه آهن یا تراموای، حتی خودرو (مثلاً واگن کارگاه، واگن جرثقیل، واگن زیرکوب بالاست، واگن ریل گذار، واگن تست و درزین (Dralsine))	۴	۸	U
۸۶۰۵۰۰۰۰	واگن مسافری راه آهن یا تراموای، غیرخودرو، واگن توشه، واگن پست و سایر واگن های راه آهن یا تراموای برای منظوره های خاص، غیر خودرو (باستثنای آن ها که مشمول شماره ۸۶۰۴ می شوند).	۸	۸	U
۸۶۰۶	واگن های باری سبک و سنگین برای راه آهن یا تراموای غیر خودرو			
۸۶۰۶۱۰۰۰	- واگن های مخزن و همانند	۸	۸	U
۸۶۰۶۳۰	- واگن های باری سبک و سنگین با سیستم تخلیه خودکار غیر از انهایی که مشمول شماره فرعی ۸۶۰۶۱۰ می شوند.	۸	۸	
۸۶۰۶۳۰۱۰	- - - واگن های باری سبک و سنگین غیر خودرو	۸	۸	U
۸۶۰۶۳۰۹۰	- - - سایر	۸	۸	U
	- سایر	۸	۸	
۸۶۰۶۹۱۰۰	- واگن های سرپوشیده و بسته	۸	۸	U
۸۶۰۶۹۲۰۰	- - واگن های روباز با دیواره های جداشدنی به ارتفاع بیش از ۶۰ سانتی متر (واگن های عقب بارشو (Tombereaux))	۸	۸	U
۸۶۰۶۹۹۰۰	- - سایر	۸	۸	U
۸۶۰۷	اجزاء و قطعات لکوموتیوهای راه آهن یا تراموای یا نواقل روی خط راه آهن			
	- بوزی، بوزی راهنما محور و چرخ، اجزاء و قطعات			
۸۶۰۷۱۱۰۰	- - بوزی محرک و بوزی راهنما	۴	۸	Kg
۸۶۰۷۱۲۰۰	- - سایر بوزی ها و بوزی های راهنما	۴	۸	Kg
۰۰ ۱۹ ۸۶۰۷	- - سایر، همچنین اجزاء و قطعات	۴	۸	Kg
	- ترمزها و اجزاء و قطعات آن ها			
۸۶۰۷۲۱۰۰	- - ترمزهای با هوای فشرده و اجزاء و قطعات آن ها	۴	۸	kg
۸۶۰۷۲۹۰۰	- - سایر	۴	۸	Kg
۸۶۰۷۳۰۰۰	- قلاب ها و سایر وسایل کوبینگ، ضربه گیر و اجزاء و قطعات آن ها	۴	۸	Kg
	- سایر			
۸۶۰۷۹۱۰۰	- - برای لکوموتیوها با لکوتراکتورها	۴	۸	Kg
۸۶۰۷۹۹۰۰	- - سایر	۴	۸	Kg
۸۶۰۸۰۰۰۰	ملحقات و مهارکننده های خط راه آهن یا تراموای، تجهیزات مکانیکی (از جمله الکترومکانیکی) علامت دادن، ایمنی یا کنترل ترایک برای راه آهن، تراموای، جاده، راه های آبی داخلی، تسهیلات پارکینگ، تأسیسات بندری یا باند فرودگاه ها، اجزاء و قطعات آن ها	۴	۸	Kg
۹۶۰۹۰۰۰۰	کانتینرها (از جمله کانتینرها برای ترابری سیالات) مخصوصاً طراحی شده و تجهیز شده برای هر نوع وسیله حمل و نقل.	۴	۸	U

آیین نامه افتتاح اعتبار اسنادی موضوع ماده ۶۲ قانون محاسبات عمومی کشور (به همراه اصلاحیه و الحاقیه)

سال تصویب: ۱۳۶۸ هیئت وزیران

ماده ۱- برای خرید خدمات و کالاهای وارداتی وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و شرکت‌های دولتی که در این آیین‌نامه دستگاه متقاضی نامیده می‌شوند در صورتی اعتبار اسنادی افتتاح خواهد شد که معادل کل مبلغ آن و هزینه‌های بانکی و حقوق و عوارض گمرکی و سود بازرگانی و سایر هزینه‌های ذیربط از محل اعتبار مصوب تخصیص یافته سال مالی مربوط تأمین و معادل ریالی هزینه‌های ارزی و هزینه‌های بانکی متعلقه به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران یا بانک عامل حسب مورد پرداخت شده باشد.

ماده ۲- در مواردی که دستگاه متقاضی بر اساس قوانین و مقررات مربوط مجاز به انعقاد قرارداد برای رفع احتیاجات سال‌های بعد بوده و بر طبق قرارداد منعقد بهای خدمات و کالاهای وارداتی باید تدریجاً و یا به طور یک جا در سال‌های بعد پرداخت شود، افتتاح اعتبار اسنادی توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران منوط به ارائه تعهد وزارت برنامه و بودجه توسط دستگاه ذیربط مبنی بر پیش‌بینی اعتبار لازم در بودجه سال‌های مربوط خواهد بود.

تبصره ۱ - ضرورت افتتاح اعتبار اسنادی برای خرید خدمات و کالاهای وارداتی موضوع این ماده باید به تأیید بالاترین مقام اجرایی دستگاه مربوط برسد.

تبصره ۲ - دستگاه متقاضی مکلف است به منور اخذ تعهد موضوع این ماده یک نسخه از قرارداد و مجوز قانونی مربوط و سایر مدارک مورد نیاز را به وزارت برنامه و بودجه ارائه نماید.

تبصره ۳ - متعهد اصلی بازپرداخت مطالبات بانک از این بابت دستگاه متقاضی خواهد بود و تعهد و تضمین وزارت برنامه و بودجه رافع مسئولیت دستگاه متقاضی در بازپرداخت این مطالبات نیست.

ماده ۳- دستگاه متقاضی مکلف است مجوز تخصیص سهمیه ارزی لازم برای تأدیه مبالغ قابل پرداخت در هر سال بابت اعتبار اسنادی مربوط را بر طبق مقررات مورد عمل در سال افتتاح اعتبار از مرجع صلاحیت دار ذیربط اخذ و به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ارائه نماید.

ماده ۴- دستگاه متقاضی موظف است اعتبارات لازم جهت پرداخت مبالغ تعهد شده بابت اعتبارات اسنادی افتتاح شده موضوع این آیین نامه را در بودجه پیشنهادی سال مربوط پیش‌بینی نماید. وزارت برنامه و بودجه مکلف است ضمن منظور نمودن اعتبارات مذکور در لایحه بودجه کل کشور، پس از تصویب و ابلاغ قانون بودجه کل کشور اعتبارات مصوب مربوط به مبالغ تعهد شده فوق را به طور مشخص به دستگاه مربوط و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اعلام نماید و دستگاه مربوط نیز ملزم خواهد بود وجوه تخصیص یافته از محل اعتبارات مذکور را صرفاً جهت ایفای تعهدات مربوط و حداکثر تا پایان فروردین ماه سال سررسید تعهدات به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران پرداخت نماید.

ماده ۵- تعهد سازمان برنامه و بودجه، موضوع ماده (۲) این آیین نامه، در مورد شرکت های دولتی صرفاً مربوط به اعتبارات عمرانی (سرمایه گذاری ثابت) آنها است و در مورد طرحهای سرمایه گذاری از محل منابع داخلی شرکت های دولتی با درخواست رییس مجمع عمومی شرکت یا وزیر دستگاه اجرایی مربوط و بر اساس بودجه مصوب شرکت و موافقتنامه متبادله با سازمان برنامه و بودجه مجاز است. وزیر مجمع عمومی شرکت و سازمان برنامه و بودجه مکلفند منابع مورد نیاز باز پرداخت در سالهای سر رسید را در بودجه شرکت مقدم بر سایر هزینه ها منظور نمایند.

ماده ۶- علاوه بر شرایطی مندرج در این آیین نامه افتتاح اعتبارات اسنادی مذکور تابع قوانین و مقررات ارزی و قانون مقررات صادرات و واردات و آیین نامه اجرای آن و سایر مقررات موضوعه خواهد بود.

ماده ۷- در مورد خرید خدمات و کالاهای وارداتی که بر اساس قوانین موضوعه مجاز به استفاده از تسهیلات اعتباری خارجی (مانند یوزانس و فاینانس) می باشند، تعهد سازمان برنامه و بودجه حداکثر تا سقف اعتبار سال های بعد طرح های ذیربط مندرج در آخرین پیوست طرح های عمرانی منضم به قانون بودجه کل کشور بدون الزام به رعایت سال خاتمه طرح یاد شده و تنها در چهارچوب زمان بندی بازپرداخت تسهیلات مندرج در قرارداد مربوط مجاز خواهد بود.

بخش سوم

مصوبات هیئت مدیره شرکت راه آهن ج.ا.ا.

دستورالعمل تعیین تعرفه نرخ حق دسترسی واگن های باری نو به همراه اصلاحیه

سال تصویب: ۱۳۹۳ هیئت مدیره شرکت راه آهن ج.ا.ا.

با توجه به برگزاری جلسه هیأت مدیره شرکت راه آهن ج.ا.ا در تاریخ ۱۳۹۳/۸/۱۰، بند (۹) تصمیمات متخذ به شرح زیر جهت اجرا، ابلاغ می شود:

درخواست شماره ۱۱۶۶۷۶/۵۰۰/ص مورخ ۱۳۹۳/۰۸/۰۷ معاون ناوگان در خصوص تعیین تعرفه دسترسی به شبکه ریلی راه آهن کشور برای واگن های نو موضوع مصوبه شماره ۱۱۱۲۰۴/ص مورخ ۱۳۹۳/۰۷/۲۸ شورای سرمایه گذاری راه آهن مطرح و به استناد ماده (۶) قانون دسترسی آزاد به شبکه ریلی و با لحاظ تبصره (۱) آن مبنی بر حفظ مزیت حمل و نقل ریلی نسبت به دیگر شقوق حمل و نقل، تعرفه واگن های نو با شرایط زیر به تصویب رسید. که با توجه به تصویب وزیر محترم راه و شهرسازی لازم الاجرا می باشد.

الف) از تاریخ تصویب این مصوبه (۹۳/۹/۲۵) نرخ تعرفه دسترسی به شبکه ریلی واگن های باری نو که توسط بخش غیردولتی وارد شبکه حمل و نقل ریلی می گردد برای واگن های چهارمحوره و واگن های شش محوره به ترتیب تا سقف چهار (۴) و شش (۶) میلیون تن کیلومتر بار خالص شده و یا در دوره حداکثر (۴۲) ماه (هرکدام که زودتر فرا برسد) از زمان شروع بهره برداری معادل یک (۱) ریال خواهد بود.

تبصره (۱): در صورت تأمین نیروی کشش مورد نیاز توسط و یا به واسطه راه آهن، سهم مالکانه لکوموتیو در

هر سال (که در سال ۱۳۹۳ برابر با (۱۹۸) ریال با لحاظ ضریب منطقه ای می باشد) به صورت جداگانه محاسبه و دریافت خواهد شد.

تبصره (۲): پس از پایان دوره فوق تعرفه واگن های مزبور مشابه سایر واگن ها خواهد بود.

تبصره (۳): این مصوبه مشمول واگن های نو می باشد که اولین بارنامه آن ها از تاریخ ۱۳۹۳/۰۱/۰۱ به بعد صادر شده است.

ب) با توجه به اینکه این مصوبه با لحاظ تبصره (۱) ماده (۶) قانون دسترسی آزاد به شبکه ریلی به تصویب رسیده است. لذا در این صورت بهره مندی سرمایه گذاران مشمول این مصوبه از مزایا و تسهیلات قانونی از محل منابع دولتی در صورت نیاز به تشخیص هیأت مدیره راه آهن متناسباً به تعرفه مذکور در بند (الف) اضافه خواهد شد. (اجرای بند (الف) این مصوبه منوط به امضاء توافق نامه با سرمایه گذاران در خصوص تعداد واگن ها و پذیرش بند (ب) می باشد).

دستورالعمل حدود مسئولیت شرکت های حمل و نقل ریلی در قبال صاحبان کالا و مسافران و نحوه ایفای آن

سال تصویب: ۱۳۹۲ هیئت مدیره شرکت راه آهن ج.ا.ا.

فصل اول - تعاریف و کلیات

ماده ۱- تعاریف:

تعاریف اصطلاحات به کار رفته در این آیین نامه به شرح زیر می باشد:

۱-۱- شرکت: شرکت حمل و نقل ریلی موضوع تبصره (۱) ماده (۱) قانون دسترسی آزاد به شبکه حمل و نقل ریلی و آییننامه اجرایی آن .

۱-۲- راه آهن: شرکت راه آهن جمهوری اسلامی ایران

۱-۳- بارنامه: سند کاشف از مالکیت است که به منزله قرارداد حمل و رسید کالا نقل بار میباشد و حاوی کلیه مشخصات کامل بار از حیث وزن، تعداد، علامت، مبدأ، مقصد، نام و نشان فرستنده و گیرنده بار، کرایه متعلقه و متصدی حمل بار است که توسط هیئت مدیره راه آهن به صورت متحد الشکل تهیه شده و توسط شرکت حمل

و نقل ریلی بار جهت حمل و نقل بار صادر می شود .

۴-۱- بلیت: سندی است که جهت حمل مسافر از مبدأ به مقصد توسط شرکت حمل و نقل ریلی مسافری و یا نمایندگی مجاز طرف قرار داد آن صادر می شود و به صورت متحد الشکل توسط هیئت مدیره راه آهن تهیه می شود.

۵-۱- قرارداد حمل: قراردادی است که براساس آن شرکت حمل و نقل ریلی باری تعهد میکند که بار معینی را با شرایط مورد توافق و در قبال دریافت مبلغی معین به مقصد حمل نموده و در آنجا تحویل دهد این قرارداد معمولاً برای حمل متناوب کالاهای عمده (بیش از یک قطار) منعقد می شود .

۶-۱- مشتری: حسب مورد صاحب کالا در بخش حمل و نقل بار و مسافر در بخش حمل و نقل مسافری.

۷-۱- نمایندگی مجاز: دفتر خدمات حمل و نقل مسافری است که با اخذ مجوز از راه آهن و انعقاد قرارداد با شرکت حمل و نقل ریلی مسافری، نمایندگی شرکت را در مورد صدور بلیط به عهده می گیرد.

ماده ۲: شرکت با انعقاد قرار داد حمل و صدور بارنامه برای حمل بار و یا صدور بلیت رأساً و یا توسط نمایندگی مجاز طرف قرارداد، در مقابل مشتری متعهد میگردد و مسئولیت خواهد داشت.

ماده ۳: شرکت و مشتری تابع مفاد این آییننامه و سایر قوانین و مقررات جاری میباشند. شرکت و مشتری می توانند نسبت به سایر شروط و خسارت، توافق و وجه الزام قرار دادی ناشی از تخلف طرف مقابل را در قرار داد منعقد فی مابین پیش بینی و درج نمایند این توافقات در صورتی که مغایر این آیین نامه و قوانین و مقررات مربوطه نباشد نافذ خواهد بود .

ماده ۴: مفاد این آییننامه و پیوست های آن، مبنای انعقاد قرارداد ها و پایه حقوقی نظارت حاکمیتی بر عملکرد و طرح دعاوی و حل و فصل اختلافات فی ما بین شرکت و مشتری در داوری های حقوقی و محاکم قضایی است .

ماده ۵: شرکت در چارچوب این آییننامه مسئول حوادث و تقصیراتی است که در مدت حمل و نقل واقع شده، اعم از اینکه خود مباشرت به حمل و نقل کرده و یا حمل و نقل کننده دیگری (ثالثی) را مامور کرده باشد . بدیهی است که در صورت اخیر حق رجوع او به متصدی حمل و نقلی که از جانب او مامور شده ، محفوظ است .

فصل دوم- وظایف و حدود مسئولیت شرکت حمل و نقل ریلی باری در مقابل مشتری

بند اول - وظایف و اختیارات شرکت حمل و نقل ریلی باری

ماده ۶- شرکت مکلف به انعقاد قرارداد حمل با مشتری تحت شرایط زیر می باشد :

۱-۶- قرارداد حمل را می توان برای مقداری کالا با مبادی و مقاصد مختلف تنظیم و منعقد کرد .

۲-۶- قرار داد حمل حاوی موارد عمومی و اختصاصی است موارد اختصاصی باید به تفکیک هر مبدأ و مقصد در قرارداد حمل ذکر شود.

۳-۶- موارد عمومی قرارداد حمل شامل موارد زیر است:

الف) نام شرکت، نام صاحب یا صاحبان کالا، نشانی (اقامتگاه) و کد اقتصادی آنها.

ب) تعهدات و اختیارات و مسئولیت های طرفین.

ج) نوع ضمانت اجراهای فی مابین و تمامی اقدامات قابل اجرا توسط یک طرف قرارداد در صورت عدم انجام تمام یا بخشی از تعهدات و مسئولیت های مندرج در قرارداد توسط طرف دیگر.

د) نحوه تکمیل قرارداد، تعداد نسخ، تعداد مواد و تبصره های مندرج در قرارداد (شناسنامه قرارداد).

ه) تعریف شرایط اضطراری و حوادث قهری.

ز) نحوه حل و فصل اختلافات قرارداد.

۴-۶- موارد اختصاصی قرارداد حمل عبارتند از:

الف) نام و مشخصات و نشانی فرستنده و گیرنده کالا و مشخصات طول مسیر (در صورت نیاز).

ب) برنامه حمل (تعداد سفرهای حمل در روز، هفته، ماه و سال) زمان بندی حمل (زمانهای اعزام قطار از مبدأ و رسیدن به مقصد).

ج) نشانی مبدأ و مقصد کالا، نوع و مشخصات عمومی کالا.

د) زمان واگذاری واگن ها به طرف مقابل در محوطه های مورد توافق و مهلت توافق شده بابت بارگیری واگن ها در مبدأ و تخلیه در مقصد (در هر سفر).

ه) چگونگی تحویل دهی و یا تحویل گیری واگن ها در خطوط فرعی و یا محوطه های اختصاصی صاحب یا صاحبان کالا و یا فرستنده و گیرنده کالا.

و) نوع و ظرفیت امکانات تخلیه و بارگیری در اختیار صاحب یا صاحبان کالا در مبدأ و مقصد.

۵-۶- کلیه شروط خسارات توافقی و یا وجه الزام قراردادی قابل پیش بینی، به صورتی که مخالف قانون نباشد به عنوان خسارت مسلم و مستقیم متضرر (اعم از خسارت مادی و معنوی) ناشی از تخلف طرف مقابل (فصل یا فصل) می بایست در قرارداد های فی مابین شرکت و مشتری تعیین و تصریح شود. امکان مطالبه خسارت توسط متضرر باید جزو شروط توافق باشد.

تبصره: جبران خسارت توافقی می تواند به صورت مقطوع و حداکثر تا میزان ارزش بار و هزینه های انجام شده برای آن باشد.

ماده ۷- شرکت باید برای هر واگن به یک مقصد معین طبق دستورالعمل مصوب هیئت مدیره راه آهن موضوع تبصره (۴) ماده (۸) قانون دسترسی آزاد به شبکه حمل و نقل ریلی بارنامه تنظیم و صادر نماید.

ماده ۸- شرکت مکلف است کلیه مقررات راه آهن (از جمله مقررات عمومی سیر و حرکت)، کلیه استانداردهای مرتبط با هر مسیر حمل (نظیر اندازه گاباری، بار محوری، و وزن مجاز) و کلیه مقررات مربوط برای حمل نگله های ترافیکی، محمولات ویژه و خطرناک را رعایت نماید و برای حمل آنها با راه آهن توافق قبلی انجام دهد.

ماده ۹- شرکت مکلف است قبل از انعقاد هر گونه قرارداد حمل از اخذ مجوزهای خاص حمل از مراجع ذیصلاح برای برخی کالاهای ترافیکی، محمولات ویژه و خطرناک، اطمینان حاصل نماید.

ماده ۱۰- شرکت مکلف است از استحکام و مناسب بودن باربندی، بسته بندی، عدل بندی، لفاف بندی محمولات برای جلوگیری از صدمه به سایر محمولات، آلوده کردن آنها و یا آسیب رسانی به واگن و امکانات و تجهیزات زیر ساخت و همچنین از پلمپ دربها و دریچه های واگن یا کانتینر و سایر محل های مورد نیاز در مبدأ و درج شماره های مربوط در بارنامه و همچنین پلمپ مجدد پس از انجام بازرسی توسط مراجع قانونی و درج شماره جدید در بارنامه اطمینان حاصل نماید.

ماده ۱۱- شرکت مکلف است برای حمل کالاهای ویژه امکانات خاص نظیر واگن یخچالدار برای کالاهای سریع الفساد را تامین نماید.

ماده ۱۲- شرکت بارعایت نکات زیر، اجناس را در انبار، بارانداز و یا مستقیماً بروی واگن تحویل می گیرد:
الف) درج مشخصات کالا و ثبت اطلاعات مورد نیاز بر اساس اظهارنامه در بارنامه به صورت خوانا، کامل، دقیق

و در ستونها و ردیف های مربوط.

(ب) حصول اطمینان از صحت و سلامت اجناس.

(ج) مطابقت دادن اطلاعات اظهارنامه با اجناس در حال تحویل گیری (عمدتاً موارد قابل رویت و یا اندازه گیری و درج آنها در بارنامه).

(د) صدور مجوز بارگیری بدون هرگونه تاخیر (در صورت وجود شرایط لازم و آماده بودن واگن)، قید شماره واگن بر روی اظهارنامه، صدور بارنامه پس از بارگیری و تسلیم یک نسخه از آن به فرستنده کالا.

(ه) قید نگهداری محموله در بارانداز یا انبار در بارنامه صادره و تسلیم یک نسخه از آن به فرستنده (در صورت آماده نبودن واگن برای بارگیری).

ماده ۱۳- شرکت مکلف است از قطارهای مستقیم برای حمل حیوانات زنده، پرندگان و یا اجناس فاسد شدنی استفاده نماید و حیوانات زنده و اجناس فاسد شدنی را در صورت آماده بودن وسیله حمل در همان روز تحویل بگیرد.

ماده ۱۴- شرکت مکلف است از واگن های مخصوص برای مواد منفجره، شیمیایی، عفونت زا، رادیو اکتیو و زیان آور استفاده نماید و کالاهای خطرناک را با قطارهای مختلط و یا قطارهای حامل مواد سوختی حمل نکند.

ماده ۱۵- شرکت مکلف است در صورت درخواست فرستنده در اظهارنامه بر اساس تاییدیه راه آهن، بارنامه دارای مهر ویژه «حمل با قطار مستقیم» با تصریح روز و ساعت ورود به مقصد صادر نماید و اضافه کرایه مربوط به قطار مستقیم را در صورت نرسیدن واگنهای ذی ربط به مقصد در موعد مقرر استرداد کند.

ماده ۱۶- شرکت موظف است در صورت ارائه مدارک کافی دال بر احراز هویت و دریافت رسید و اخذ برگ سلب ادعای شخص ثالث، محمولات را به گیرنده تحویل دهد.

ماده ۱۷- شرکت مکلف است با رعایت نکات ذیل نسبت به توزین محمولات اقدام نماید:

(الف) انجام توزین محمولات به ترتیب توسط قپان سیار و یا الکترونیکی خطی.

(ب) توزین مجدد رایگان کالا در مقصد در صورتی که در وضع ظاهر و یا مقدار بسته ها تغییری حاصل شده باشد و سپس صورت مجلس آن در چند نسخه و تسلیم یک نسخه به گیرنده و استرداد مابه التفاوت کرایه حمل و همچنین تامین زیان وارده به صاحب کالا.

(ج) درخواست حضور نماینده راه آهن به عنوان داور در محل توزین و بازدید کالاهای خسارت دیده در صورت عدم

توافق گیرنده و شرکت در تنظیم صورت مجلس.

(د) عدم توزین محمولاتی که دارای وزن استاندارد و ذکر شده بر روی بسته بندی آنها بوده و یا وزن و مشخصات آنها در بارنامه وسیله نقلیه قبلی مشخص شده باشد.

ماده ۱۸- شرکت مکلف است برای کارکنان عملیاتی خود جهت تسهیل در مراجعه فرستندگان و گیرندگان کالا و دیگر نمایندگان معرفی شده توسط صاحب یا صاحبان کالا، پوشش متحدالشکل استفاده نماید.

ماده ۱۹- شرکت مکلف است « منشور حقوق صاحب یا صاحبان کالا از جمله در خصوص استرداد کالا، واگذاری کالا و دستور تغییر محل تحویل کالا و گیرنده» به شرح پیوست شماره (۱) این آیین نامه را به مشتری ابلاغ نموده و مفاد آن را رعایت نماید.

ماده ۲۰- شرکت از حقوق و اختیارات زیر برخوردار است که به همراه سایر نکات لازم طی «اعلامیه شرکت» مطابق پیوست شماره (۲) به اطلاع مشتری خواهد رساند:

- الف) حق اخذ انبارداری در صورت عدم تحویل دهی و تحویل گیری کالا توسط مشتری در موعد مقرر.
 - ب) اختیار به حراج گذاردن کالا پس از توقف طولانی مدت در انبار یا بارانداز مندرج در قرارداد فی مابین.
 - ج) حق اخذ بقیه وجه حاصل از حراج توسط شرکت (در صورت عدم مراجعه به موقع برای تحویل گیری).
 - د) حق انبارداری بابت عدم بارگیری به منظور بارنامه و در نتیجه توقف واگن خالی بیش از مهلت قانونی.
 - ه) حق توقف واگن خالی به خاطر عدم بارگیری آن توسط فرستنده.
 - و) حق توقف واگن خالی به خاطر عدم مجوز اعزام توسط فرستنده.
 - ز) حق توقف واگن خالی به خاطر عدم تخلیه واگن های باردار در مقصد.
- تبصره: اعلامیه شرکت می بایست به صورت دوره ای (حداقل در هر فصل سال) تدوین شده و پس از تایید هیئت مدیره راه آهن منتشر گردد.

بند دوم - حدود مسئولیت شرکت حمل و نقل ریلی بار

ماده ۲۱- شرکت مسئول حفاظت و مراقبت از کالاها از زمان تحویل گیری در مبدأ تا تحویل دهی در مقصد و تحویل سالم و به موقع آنها می باشد و در قبال تلف، تخریب، آسیب و فساد کالا در حمل و نقل و به طور کلی عدم

تحويل كل يا جز محموله و تأخير در تحويل آن مسئوليت دارد. مگر آنكه اعمال كليہ تدابير و احتياطات هاى معقولانه و لازم برای حمل کالا و همچنین موارد عدم مسئوليت خود (به شرح ماده آتی) را اثبات نماید.

ماده ۲۲- شرکت در موارد زیر در مقابل مشتری مسئولیتی ندارد:

- ۱- ۲۲- موارد مطرح در مفاد قرارداد منعقدہ فی مابین شرکت و مشتری که بر عهده صاحب یا صاحبان کالا و یا نماینده یا نمایندگان وی نظیر فرستنده و گیرنده (گان) نهاده شده است و از جمله شامل موارد زیر است:
 - الف) اعلام اطلاعات درست در اظهارنامه شامل: تاریخ تقاضا، نام و نشانی فرستنده و گیرنده و مبدأ و مقصد کالا، نوع، وزن حقیقی و مشخصات محموله، تعداد، حجم، وزن کل، علامت روی بسته ها، نوع بسته بندی و امضاء و تسلیم اظهارنامه به شرکت در مبدأ.
 - ب) درج نوع کالاهای ویژه (اندازه های بزرگ و سنگین، گرانبها، وسایط نقلیه موتوری، حیوانات و کالاهای سریع الفساد و ...) در اظهارنامه و تقبل انجام عملیات باربری و تخلیه و بارگیری آنها.
 - ج) قید کالاهای خطرناک با کد (شناسه) ذی ربط، نام دقیق، کلاس و زیر کلاس، شماره علائم خطر و برچسب مربوط، شماره کارت احتیاطی در کد (شناسه) اظهارنامه.
 - د) اخذ مجوزهای لازم از مراجع ذیصلاح برای کالاهای ویژه و خطرناک.
 - ه) اعلام دقیق مشخصات کالاهایی از نوع سمی، عفونت زا، رادیو اکتیو، زیان آور، منفجره، سریع الاشتعال و شیمیایی در اظهارنامه و انجام بسته بندی مناسب برای حمل آنها.
 - و) انجام هماهنگی های قبلی با شرکت برای در اختیار گرفتن برخی امکانات و تجهیزات مورد نیاز خاص در مبدأ و مقصد.
 - ز) درخواست الصاق برچسب لازم بر روی محمولاتی خاص در اظهارنامه که دارای کاربری در محوطه، نوع حمل، چیدمان، تخلیه و بارگیری خاص است.
 - ح) ذکر درخواست حمل از طریق قطارمستقیم در اظهارنامه و قبول اضافه کرایه حمل مربوطه.
 - ط) انجام باربندی، بسته بندی، لفاف بندی، عدل بندی مناسب برای کالاها (بوژه محمولاتی با آسیب پذیری بالا و یا آسیب رسانی زیاد به واگن و زیر ساخت و یا سایر کالاهای مجاور آن).
 - ی) انجام عملیات تخلیه و بارگیری در مهلت های تعیین شده و یا مورد توافق، انجام مراحل تشریفات قانونی (از جمله امور گمرکی و ترخیص کالا) و اخذ مجوزهای لازم حمل از سازمان ها و ارگان های مربوطه.
 - ک) انجام مقررات اداری، تحويل دهی، صدور اجازه حمل و تحويل گیری به موقع بار در مهلت های مقرر به ترتیب در مبدأ و مقصد توسط فرستنده و گیرنده.
 - ل) حضور به موقع نماینده یا نمایندگان مشتری در هر یک از مراحل قانونی (در صورت نیاز).

ه) حصول اطمینان از نگهداری و حفاظت از اشیاء گرانبها، وسایط نقلیه موتوری، حیوانات زنده تحویل گرفته شده از فرستنده در طول مسیر حمل و به کار گیری مراقب برای حمل اشیاء و اوراق گران قیمت، وسایط نقلیه موتوری و حیوانات زنده.

ن) امضاء و تایید نسخ بارنامه در هنگام تحویل توسط خود و یا نماینده وی.

تبصره: صاحب کالا مکلف به پرداخت به موقع و کامل مبلغ کرایه حمل مندرج در قرارداد و یا بارنامه می باشد و بایستی خسارات وارده به وسایط نقلیه و امکانات شرکت و اموال اشخاص ثالث ناشی از نوع محموله (از جمله کالاهای ویژه، خطرناک، حیوانات زنده و سریع الفساد) و یا به خاطر نقص در بسته بندی، لفاف بندی و عدل بندی آن و همچنین جبران خسارت وارده به وسایط نقلیه ریلی و امکانات شرکت و سایر محمولات که در اثر عدم مراقبت نماینده یا نمایندگان صاحب کالا در هنگام باربری، تخلیه و بارگیری وارد می شود را جبران نماید.

۲-۲۲- اطلاعات غیر قابل رویت و اندازه گیری کالا که صاحب کالا در اظهارنامه اعلام می کند.

۳-۲۲- روابط تجاری و مدنی بین صاحب یا صاحبان کالا، فرستنده و گیرنده.

۴-۲۲- اثبات رخ دادن یکی از موارد تاخیر، عدم تحویل، تلف، تخریب، آسیب و فساد کالا در جریان حمل توسط صاحب یا صاحبان کالا که فراتر از توان و کنترل مدیریت شرکت و یا بدون هر گونه غفلت، قصور و تخلف کارکنان آن باشد.

۵-۲۲- عوامل قهری، حوادث طبیعی و یا قضایای غیر قابل جلوگیری (بروز جنگ، عملیات خرابکارانه، دستگیری و حبس تحت فرآیند قانونی، دستورهای محدودیت های اعمال شده توسط حکومت و نمایندگان آن، آتش سوزی و یا هر مخاطره بزرگ غیر قابل پیش بینی) به شرطی که ناشی از عمل کارکنان و افراد تحت کنترل شرکت نباشد.

۶-۲۲- مشکلات ناشی از اجرای قوانین جاری کشور، تشریفات اداری و گمرکی، اجرای مقررات جلوگیری از قاچاق و قرنطینه و تاخیر در ترخیص کالا.

۷-۲۲- حمل کالاهایی با قبول مخاطره توسط صاحب کالا (مگر آنکه صاحب کالا ثابت نماید که بخشی از تلف، تخریب، آسیب و فساد کالا به خاطر غفلت، قصور و تخلف کارکنان شرکت بوده است).

۸-۲۲- عدم اخذ مجوزهای مورد نیاز توسط صاحب یا صاحبان کالا، فرستنده و گیرنده و عدم الصاق برچسب های لازم بر روی محمولات خاص توسط آنها.

۹-۲۲- بروز هر گونه تلف، تخریب، آسیب و فساد کالا به هر دلیل ممکن در صورتی که:

الف) لازم باشد که شرکت، کالا را در خط تجاری-صنعتی متعلق به صاحب کالا یا خطوط ایستگاه جهت تخلیه (و یا شخص ثالث) مستقیماً به صاحب یا صاحبان کالا تحویل دهد.

ب) و پس از آنکه واگن حامل کالا در نقطه مبادله واگن ها قرار گرفته، صاحب کالا قادر به پذیرش آن نمی باشد و این موضوع از طرف نماینده قانونی شرکت به صورت مکتوب به اطلاع مالک خط صنعتی-تجاری رسیده باشد.

۱۰-۲۲- بروز هر گونه تلف، تخریب، آسیب و فساد کالا به هر دلیل ممکن در صورتی که:

الف) لازم باشد که کالا در خط تجاری صنعتی و یا خطوط ایستگاه متعلق به صاحب یا صاحبان کالا (و یا شخص ثالث) بارگیری شود.

ب) و یا قبل از زمانی که واگن در نقطه مبادله به نماینده قانونی شرکت به صورت مکتوب تحویل گردیده باشد.
۱۱-۲۲- تلف، تخریب، کسر در حجم و وزن، نقص، آسیب و فساد طبیعی ناشی از یکی از موارد زیر:
الف) جنس، کیفیت و طبیعت کالا.

ب) قصور و یا غفلت صاحب یا صاحبان کالا (فرستنده و گیرنده، تایید کننده و یا نماینده آنها).

ج) اطلاعات اعلام شده و دستورهای اشتباه فرستنده و گیرنده.

د) نقص و عیب نامشهود.

ه) عدم تناسب بسته بندی، عدل بندی و لفاف بندی یا نوع جنس.

۱۲-۲۲- وارد آمدن صدمه به کالا ناشی از:

الف) ضعف، در بسته بندی و عدل بندی.

ب) نوع جنس، کیفیت و طبیعت محموله.

ماده ۲۳- رعایت ضوابط و قواعد قانونی مندرج در قانون تجارت و کنوانسیون های لازم الاجرای ذی ربط حمل و نقل ریلی کالا در خصوص اثبات تلف یا خسارت ظاهری و غیر ظاهری و اقامه دعوی مسئولیت علیه شرکت در مورد حدود مسئولیت شرکت ضروری است.

فصل سوم- وظایف و حدود مسئولیت شرکت های حمل و نقل ریلی مسافری

بنداول- وظایف و اختیارات شرکت

ماده ۲۴- شرکت و یا نمایندگی مجاز آن موظف به تنظیم و صدور بلیت برای هر مسافر مطابق دستورالعمل مصوب هیئت مدیره راه آهن موضوع تبصره (۴) ماده (۸) قانون دسترسی آزاد به شبکه حمل و نقل ریلی می باشد.
تبصره: شرکت مکلف به رعایت بلیت صادره توسط نمایندگی مجاز آن می باشد و چارچوب روابط آنها در قرارداد فی مابین که به تأیید راه آهن می رسد تعیین خواهد شد. لزوم رعایت حقوق مسافر بایستی در این قرارداد تصریح شود.

ماده ۲۵- شرکت مکلف است «منشور حقوق مسافر» از جمله در خصوص شرایط استرداد بلیط و نحوه بازپرداخت وجه آن در حالت های مختلف را به شرح مندرج در پیوست شماره (۳) به اطلاع مسافریین رسانده و کاملاً رعایت نماید.

ماده ۲۶- شرکت مکلف است در خصوص شکایات مسافریین اقدامات زیر را به عمل آورد:

الف) نصب صندوق های شکایت همراه با تابلوهای مربوطه در تمامی ایستگاه ها و قطارها و یا ایجاد یک سامانه رسیدگی به شکایات الکترونیکی و اعلام جزئیات نحوه تماس.

ب) رسیدگی به شکایات واصله، ابلاغ پاسخ به مسافر (شاکی) طی مهلت تعیین شده، رفع عیوب و نواقص و در صورت نیاز برخورد به خدمه خاطی.

ج) پاسخگویی مسئول به کلیه دعاوی و شکایات طی مدت معین و یا ارسال آن به شرکت مسئول مربوطه و آگاه نمودن مسافر از آن.

ماده ۲۷- شرکت موظف به رعایت موارد زیر در خصوص اطلاع رسانی به مسافران و راهنمایی آنها می باشد:

۱- ۲۷- تهیه و در دسترس قرار دادن مفاد اعلامیه های شرکت در مراکز فروش بلیط، قطارها و برخی ایستگاه های ذی ربط.

تبصره: اعلامیه شرکت مطابق پیوست شماره (۴) به صورت دوره ای (حداقل در هر فصل سال) تدوین شده و پس از تایید هیئت مدیره راه آهن منتشر می گردد.

۲- ۲۷- اطلاع رسانی در مورد نحوه تهیه بلیت حمل (مسافر و خود رو) و حمل توشه، به صورت مراجعه حضوری و بر خط (ON LINE)، محل استقرار باجه ها و آژانس های (نماینده گی های مجاز) فروش در شهر های مختلف، شرایط لغو، ابطال و استرداد بلیت و پرداخت خسارت در چارچوب آیین نامه ها و ضوابط و ابلاغیه های راه آهن.

۳- ۲۷- اطلاع رسانی به موقع برای حرکت و توقف قطارها در ایستگاه های مبدأ بین راه و مقصد.

۴- ۲۷- اخذ اطلاعات هویتی و شماره تماس مسافریین برای اطلاع رسانی در صورت ایجاد تغییرات عمده در برنامه حرکت قطارها بوسیله تلفن و در غیر این صورت ارسال پیام به دو وسیله پیامک (message) و پست الکترونیکی (Email).

۵- ۲۷- اطلاع رسانی در قطارها از موقعیت قطار در هر مسیر، مدت توقف در ایستگاه بعدی، آگاه کردن مسافریین از محل و مدت توقف برای نماز.

۶- ۲۷- اطلاع رسانی حرکت قطارها و خدمات قابل ارائه به مسافریین از طریق باجه های اطلاع رسانی، برگه های جدول زمانبندی حرکت قطارها و تابلوهای اعزام.

- ۷-۲۷- حضور خدمه در سکوی ایستگاه مبدأ و راهنمایی مسافریین جهت تخصیص دقیق صندلی ها و جلوگیری از ورود اشخاص فاقد بلیت به قطار، ارائه خدمات راهنمایی توسط خدمه، به سمت صندلی و کوپه در مبدأ و ارائه اطلاعات مورد نیاز مسافریین در حین سفر.
- ۸-۲۷- هماهنگی با مامورین ایستگاه های بین راه برای سوار کردن مسافریین جدید و راهنمایی آنان به واگن های مسافری ذی ربط.
- ۹-۲۷- اعلام ایستگاه های دارای خدمات تبدیل ارز مسافریین بین الملل.
- ۱۰-۲۷- نمایش اطلاعات ذیل در تابلوهای راهنما بر روی سکوها با هماهنگی راه آهن:
- الف) زمان و حرکت قطارها.
- ب) نام و درجه کیفیت قطار (به صورت عدد) و شماره قطار.
- ج) ایستگاه مقصد.
- د) مسیر و حرکت.
- ه) نوع خدمات قابل ارائه در قطار.
- و) خدمات جنبی و هزینه های ذی ربط.
- ز) میزان تأخیر و زمان حرکت جدید.
- تبصره : اطلاعات تابلوهای راهنمای روی سکوها بایستی با تابلوهای اعزام، پلاک و مقصد واگن های مسافری و مطالب اعلام شده توسط بلندگوها یکسان باشد.
- ۱۱-۲۷- نصب اطلاعات زیر بر روی واگن ها:
- الف) شماره سریال واگن.
- ب) درجه واگن (به صورت عدد).
- ج) مبدأ و مقصد.
- د) نوع واگن (خواب، اتوبوسی، توشه، رستوران، خدمات و...).
- ۱۲-۲۷- اعلام اطلاعات لازم برای ارائه توسط سامانه اعلام عمومی قطارهای بین شهری شامل:
- الف) خدمات موجود در قطار.
- ب) نام و فاصله ایستگاه بعدی و مدت توقف قطار.
- ج) تاخیرها و دلایل مربوطه.
- د) خوشامدگویی و خداحافظی در مبدأ و مقصد.
- ۱۳-۲۷- اعلام اطلاعات لازم برای ارائه توسط سامانه اعلام عمومی قطارهای بین المللی (به زبان های انگلیسی، کشورهای بین راهی و مقصد) شامل:

الف) تغییر قطار (نوع قطارها و محل تغییر).

ب) انواع تشریفات و مقررات گمرکی.

ج) کنترل گذرنامه (ایستگاه و یا در طول مسیر).

د) ایستگاه های دارای تشریفات.

ه) ایستگاه هایی که قطار در طول مسیر توقف می نماید.

و) زمانهای ورود به ایستگاه ها و مدت توقف.

۱۴-۲۷- تهیه و ارائه برگه های جداول زمان بندی، ارائه دهنده اطلاعات مورد نیاز مسافری قطارهای اصلی (بین شهری و بین المللی) شامل:

الف) زمان حرکت و ورود قطارها (به وقت محلی).

ب) خدمات موجود.

۱۵-۲۷- نصب نمادهای تصویری (عمدتا از نوع بین المللی) همراه با فلش و متن نوشتاری در سالن قطارها برای راهنمایی مسافری حداقل شامل:

الف) جایگاه معلولین، خدمه، رستوران و سرویس های بهداشتی.

ب) سیگار نکشید، راه را بند نیاورید، نظافت را رعایت نمایید و ...

ماده ۲۸- شرکت مکلف به اعمال نظارت و کنترل های زیر در طول مسیر حمل می باشد:

۱-۲۸- کنترل بلیت در طول سفر (ضمن رعایت اصل عدم ایجاد مزاحمت در شب مگر در مواقع خاص).

۲-۲۸- نظارت کامل بر شستشو و تمیز نگاه داشتن دائمی و کامل موارد زیر:

الف) راهروها و کوپه ها.

ب) روکش صندلی ها، ملافه ها و رو بالشتی ها.

ج) سرویس های بهداشتی و خشک نگه داشتن کف آنها برای جلوگیری از لغزنده بودن و سقوط مسافری.

۳-۲۸- نظارت بر امور تامین آب آشامیدنی بهداشتی، در دسترس قرار دادن غذای سالم، چای و نوشابه نیم چاشت، صبحانه و برخی تنقلات به مقدار کافی.

۴-۲۸- نظارت بر تامین امکانات مورد نیاز سرویس های بهداشتی شامل آب، دستمال کاغذی، مایع دستشویی و غیره به مقدار کافی و تکمیل آنها در طول سفر.

۵-۲۸- نظارت بر کنترل کیفی و کمی خدمات در حین سفر، رسیدگی برای رفع فوری عیوب و نواقص داخل واگن ها، توجه به شکایت های شفاهی مسافری، رفع عیوب و نواقص ذی ربط و ارتقاء سریع خدمات تعهد شده.

۶-۲۸- کنترل جو روانی حاکم بر قطارها، کنترل مسافری برای جلوگیری از هر گونه مزاحمت برای دیگران.

۲۸-۷- کنترل و اعمال مراقبت برای جلوگیری از سرقت اموال در قطار.

۲۸-۸- نظارت بر همراه مسافر، جلوگیری از بار همراه غیر استاندارد و رسیدگی به اعتراض مسافرینی که ورود غیر مجاز بار دستی همراه یک نفر به قطار موجب سلب آسایش و مزاحمت برای آنان شده است و جریمه نمودن فرد خاطی که از تقبل ورود بار همراه وی بنا بر شرایط و مقررات مصوب در مبداء خودداری شده، ولی رعایت نکرده است.

۲۸-۹- بازبینی سالن های مسافری و یافتن اجناس جا مانده مسافرین، ثبت آنها طی صورتجلسه و استرداد بار همراه (و یا توشه) مفقود شده به مسافر پس از یافتن آن.

ماده ۲۹- شرکت موظف است نکات زیر را در مورد خدمه و کارکنان خود رعایت نماید:

۲۹-۱- به کارگیری افراد واجد صلاحیت به عنوان خدمه قطارها (مامورین حرکت، مدیریتی، نظارتی و خدماتی) که صلاحیت آنها به تایید راه آهن رسیده باشد.

۲۹-۲- به کار گیری خدمه کاملاً آشنا با زبان های انگلیسی و زبان کشور مقصد و اطلاع رسانی به زبان های مزبور در قطارهای بین المللی.

۲۹-۳- آموزش رفتاری خدمه قطار برای برخورد صحیح و مودبانه با مسافرین و آموزش تخصصی برای اجرای دقیق کلیه وظایف محوله.

۲۹-۴- اعمال پوشش متحدالشکل برای کارکنان عملیاتی و خدمه قطارها برای شناساندن بهتر آنها به مسافرین جهت مراجعه.

۲۹-۵- آموزش خدمه برای وضعیت های اضطراری و در اختیار داشتن دستورالعمل های لازم برای انجام عملیات تحت هر نوع وضع اضطراری.

ماده ۳۰- شرکت مکلف به رعایت تعهدات زیر در صورت لغو یا تاخیر در حرکت قطار می باشد:

۳۰-۱- استرداد بهای بلیت یا در اولویت قرار دادن حمل مسافر در سفرهای بعدی (بسته به تمایل وی) در صورت لغو و یا ایجاد تاخیر طولانی در حرکت (بر اساس تشخیص راه آهن) قطار رفت به هر دلیل قبل از انجام سفر.

۳۰-۲- استرداد بخشی از بهای بلیت در صورت تاخیر محدود در حرکت قطار به تشخیص راه آهن.

۳۰-۳- تهیه وسیله نقلیه جایگزین و یا اسکان شبانه مسافر و یک وعده غذای رایگان در صورت لغو سفر و یا تاخیر طولانی «قطار برگشت».

۳۰-۴- تهیه وسیله جایگزین، تامین یک وعده غذای رایگان در صورت تأخیر طولانی قطار در رسیدن به مقصد و از دست دادن وسیله نقلیه بعدی در مقصد.

ماده ۳۱- شرکت موظف است موارد ذیل را درخصوص بار همراه و توشه مسافر رعایت نماید.

۱-۳۱- تعیین و اعلام مشخصات بار همراه و غیرهمراه (توشه) بازدید از محتویات و میزان سلامت توشه در حضور مسافر، حفظ سلامت توشه در طول سفر و تحویل دادن آن به مسافر در مقصد.

۲-۳۱- تذکر دادن به مسافر در صورت مشاهده نقص در بسته بندی و کمک نمودن به وی برای رفع آن.

۳-۳۱- انجام اقدامات ذیل در صورت ایراد صدمه به بار توشه (که در سند توشه عیب و نقص مربوطه درمبدأ ثبت نگردیده و به سبب اهمال عوامل راهبری قطار، نقص فنی وسیله نقلیه و یا شخص ثالث تحقق یافته است).
الف- پذیرش درخواست مسافر برای تنظیم صورت مجلس خسارت درمقصد طی یک مهلت قانونی تعیین شده.
ب- پاسخگویی سریع به ادعای غرامت.

۴-۳۱- پرداخت غرامت بابت گم کردن و ایراد صدمه بارهای توشه (از جمله درب به درب بنا به مقررات مورد عمل راه آهن).

۵-۳۱- انجام امور باربری در محوطه و تخلیه و بارگیری بارهای توشه بطور رایگان.

۶-۳۱- حمل بار توشه و یا خودرو با قطارهای بعدی در صورت عدم امکان حمل در روز حرکت.

۷-۳۱- بیمه نمودن بارهای همراه، توشه و خودرو و آلات ناقله ریلی در مقابل آتش سوزی و حوادث.

ماده ۳۲- شرکت مکلف است اقدامات ذیل را برای تامین سلامتی و ایمنی مسافirin انجام دهد.

۱-۳۲- تامین سلامت فیزیکی مسافirin و اموال آنها از طریق طعمه گذاری و سم پاشی برای جلوگیری از ورود حیوانات موذی و حشرات به قطارها حین توقف در مبدأ و یا مقصد.

۲-۳۲- حصول اطمینان از حفظ سلامت قطعات و اجزاء درون راهروها، سرویس های بهداشتی، پله ها، دربها، قفلهای ورودی و خروجی.

۳-۳۲- بیمه نمودن کلیه مسافirin و همچنین پرداخت مابه التفاوت پوشش بیمه و مبلغ دیه، فوت و یا نقص عضو مسافirin در اثر سوانح و همچنین پرداخت مابه التفاوت پوشش بیمه و هزینه های درمان واز کار افتادگی جزیی و کلی پس از صدور رأی از طرف مراجع قضایی و ذی صلاح.

۴-۳۲- اقدام سریع در مواقع بروز حوادث طبیعی و سوانح برای کنترل روانی مسافirin سالم، پیاده و جابجا نمودن آنان به مکان امن، تأمین جا و استراحتگاه موقت تا رفع مشک.

۵-۳۲- اعزام فوری مصدومین حوادث به نزدیکترین بیمارستان و بستری نمودن آنها.

۶-۳۲- تأمین وسایل نقلیه برای رساندن مسافirin قطارهای در راه مانده (بخاطر سوانح و حوادث) به مقصد و یا بازگردندن آنها به به مبدأ در صورت پیش بینی طولانی بودن مدت بازسازی خط و باز شدن آن توسط مسئولین راه آهن.

۷-۳۲- تامین امکانات مورد نیاز معلولین و سالمندان در قطارها.

۸-۳۲- تامین خدمات و فوریت های پزشکی بر روی قطارها.

ماده ۳۳- شرکت موظف به بازپرداخت بهای کامل بلیت در صورت درخواست مسافر برای ابطال در موعد و شرایط مقرر در آیین نامه استاندارد های خدمات مصوب هیئت مدیره راه آهن می باشد.

ماده ۳۴- شرکت مکلف به ارائه خدمات مطابق موارد مندرج در روی بلیت ها، اعلامیه ها و موارد مطرح در این آیین نامه می باشد.

بند دوم- حدود مسئولیت شرکت

ماده ۳۵- شرکت در برابر خدمات حمل مسافر، بار همراه و توشه پس از صدور بلیت و یا تحویل گیری بار توشه مطابق با قوانین و مقررات مصوب مورد عمل راه آهن مسئولیت مستقیم دارد.

ماده ۳۶- شرکت در خصوص موارد ذیل تکلیف و مسئولیتی ندارد:

۱-۳۶- عدم تقبل ورود بار دستی همراه به قطار بخاطر یک یا چند مورد زیر:

الف- عدم سهولت در جابجایی در قطار.

ب- بزرگتر بودن از محل تعبیه شده برای بار همراه.

ج- خطرناک بودن بار همراه (طبق مقررات مورد عمل راه آهن)

د- سنگین تر بودن، تعداد زیادت و بیشتر بودن حجم بار همراه از فضای تعلق گرفته برای یک مسافر.

ه- سلب شدن آسایش مسافرین.

و- احتمال آسیب رساندن به وسیله نقلیه ریلی.

۲-۳۶- قبول نکردن بار توشه و یا خودرو در اولین قطار به خاطر یک و یا چند عامل زیر:

الف- اسلحه و مهمات، مواد منفجره و مواد آتش زا و سوختنی.

ب- مواد سمی، اسیدی، بیماری زا و بدبو و مواد و وسایل رادیو اکتیو.

ج- حیوانات بزرگ اهلی و یا حیوانات وحشی.

د- مواد فاسد شدنی.

ه- بسته بندی و عدل بندی نامناسب.

و- عرضه زیاد بار (به لحاظ حجم و یا وزن زیاد) به نسبت استاندارد حمل همراه مسافر.

ز- نبودن جای خالی در واگن توشه.

ح- کندی بارگیری و ایجاد احتمال تاخیر در حرکت قطار.

ط- مزاحمت و اشکال برای سایر بارها.

ی- تکمیل بودن واگن های حمل خودرو.

ک- موجبات و مقتضیات خاص به تشخیص خدمه قطار.

ماده ۳۷ - شرکت در موارد ذیل در مقابل مسافری مسئولیتی ندارد:

۱- ۳۷- هرگونه اشتباه شخصی مسافرین و عواقب ناشی از آن، افتادن و صدمه دیدن مسافر در اثر غفلت او.

۲- ۳۷- صرف نظر کردن مسافر از انجام بخشی از مسافرت به اراده خویش (ودر نتیجه عدم استرداد مابه التفاوت بهای بلیت).

۳- ۳۷- تقصیر و یا قصور مسافر در انجام وظایف و مسئولیت های خود در موارد زیر:

الف- عدم تهیه و یا عرضه بلیط و یا قبض توشه معتبر (غیر مخدوش ، بدون قلم خوردگی ، همنام با مسافرین) در نتیجه عدم حمل و یا رسیدگی نکردن به ادعای مسافر.

ب- درخواست تخفیف پس از صدور بلیت.

ج- مفقود کردن بلیت المثنی.

د- به موقع سوار قطار نشدن در مبدأ و یا ایستگاههای بین راه.

ه- عبور نمودن از خط قرمز روی سکوی مسافری قبل از توقف کامل قطار.

و- عدم ارائه کارت شناسایی معتبر و یا اصل شناسنامه و لاشه بلیت و یا بارنامه و همچنین عدم مراجعه به موقع (ظرف مدت مقرر پس از سفر مطابق آیین نامه استاندارد های خدمات مصوب راه آهن) برای دریافت غرامت.

ز- درخواست مسافر برای ابطال بلیت و بازپرداخت کامل و یا بخشی از بهای آن پس از موعد مقرر (مطابق آیین نامه فوق).

ح- سوار شدن به قطار غیر مرتبط با بلیت خریداری شده درایستگاه (مبدأ و یا بین راه) به خاطر عدم هماهنگی با مامورین قطار و ایستگاه.

ط- دیر رسیدن به ایستگاه پس از زمان مقرر(به ویژه در سفر های بین المللی).

ی- عدم اظهار ارزش واقعی محمولات و خودرو به هنگام صدور بارنامه و تحویل آنها برای پوشش کامل بیمه آتش سوزی و حوادث.

ک- تهیه شکواییه پس از تحویل گیری توشه بدون اعتراض و شکایت در مقصد (به لحاظ عدم رعایت مهلت

قانونی مطابق آیین نامه استاندارد های خدمات).

ل- عدم مراجعه برای تحویل گیری توشه طی مهلت قانونی (مطابق آیین نامه استاندارد های خدمات)

۴-۳۷- توقف و یا تاخیر قطار در اثر یکی از عوامل زیر:

الف- حوادث قهری و یا طبیعی.

ب- رفتار شخص ثالث که موجب توقف قطار شود (نظیر خودکشی، بازی کودکان روی خط، نقض عمومی مقررات توسط اشخاص ثالث).

ج- اعتصابات حمل و نقلی که قبلاً مسافر از آن آگاه شده باشد.

د- سرایت آتش سوزی بیرونی به قطار.

ه- حمل کالاهای ممنوع، غیر مجاز و خطرناک توسط مسافر (بدون اطلاع شرکت).

و- مسدودی خطوط به دلیل درخواست وضعیت فوق العاده و بحرانی مسئولین کشوری و لشکری

۵-۳۷- امور زیر که ناشی از رفتار و یا درخواست مسافر می باشد:

الف- منع شدن مسافر از ادامه سفر و عدم استرداد مابه التفاوت کرایه حمل به خاطر رفتار های آشوبگرانه، توهین آمیز، پرخاشگرانه و یا رفتار هایی که شدیداً موجب سلب ایمنی، خلاف شئونات اسلامی و یا آسایش سایر مسافرین شود.

ب- تأمین جا برای مسافری که بدون تأمین بلیت و یا با بلیت غیر معتبر سوار قطار شده است (در عین حال که بهای بلیت و جریمه از او اخذ شده ولی جای خالی و غیر ذخیره شده برای استفاده وی وجود نداشته باشد).

ج- استرداد، تعویض و تادیه بهای بلیت در صورت غیر معتبر و مخدوش بودن آن.

د- فروش و یا تأمین بلیت جدید در صورت لغو و استرداد بلیت قبلی.

ه- عدم پرداخت غرامت تاخیر قطار قبل از حرکت در صورت مطلع بودن مسافر از احتمال تاخیر قطار قبل از حرکت و یا طرح درخواست پس از مهلت قانونی (مطابق آیین نامه استاندارد های خدمات).

و- جریمه شدن (و یا حتی منع شدن از ادامه سفر) بدلیل عرضه نکردن بلیت معتبر.

ز- تادیه بهای بلیط یا کرایه باقیمانده در صورت تخطی مسافر از مقررات و یا پیاده شدن از قطار حسب دستور پلیس و مقام امنیتی و یا قضایی.

ح- ممانعت از حمل بخشی از کالاهای همراه و یا توشه از طرف گمرک (در سفر های بین المللی) و یا سازمان های ذی ربط.

ط- به سرقت رفتن بار دستی و اموال و اشیاء مسافر در اثر عدم مراقبت کافی وی.

ی - مفقود شدن طلا، جواهرات، اشیاء قیمتی و اوراق بهادار همراه مسافر و یا در بسته های توشه که اظهار نشده و یا مراقبت نشده باشد.

ک- حمل مجدد رایگان بار توشه به مقصد (درمحل درب به درب) پس از عدم تحویل گیری از مامورین در آدرس مذکور دربارنامه.

ه- ورود حیوانات اهلی، خانگی و کوچک به بخش مسافری قطار (مگر آنکه اجازه آن قبلاً اخذ شده باشد).
 ۳۷-۶- کسر و نقص و خسارت وارده به توشه ناشی از:

الف- خواص جنس.

ب- ضعف بسته بندی و لفاف بندی.

ج- عدم تناسب بسته بندی و لفاف با نوع جنس.

د- عدم رعایت اصول باربندی و عدل بندی.

ه- ترخیص دیر هنگام.

۳۷-۷- کسر و نقص و خسارت وارده در صورت:

الف- سالم و دست نخورده بودن ظاهر عدلها ، لفافها ، صندوق ها و بسته ها.

ب- تنظیم اظهار نامه خلاف واقع.

۳۷-۸- پرداخت غرامت توشه در صورت:

الف- تحویل گیری و عدم تقاضای ثبت و تنظیم صورت مجلس خسارت.

ب- عدم مراجعه برای دریافت غرامت طی مهلت قانونی پس از تنظیم صورت مجلس خسارت (مطابق آیین نامه استاندارد های خدمات).

۳۷-۹- امور زیر بصورت کلی و مطلق:

الف- پرداخت غرامت بابت از دست دادن تبعی وسیله نقلیه بعدی و یا ذخیره محل اقامت در اثر تاخیر کوتاه مدت قطار (مطابق آیین نامه استاندارد های خدمات).

ب- جابجایی مسافر بین ایستگاه های راه آهن در کلان شهر ها به غیر از وسیله نقلیه راه آهن (از طریق مترو، اتوبوس و غیره).

ج- باربری بار دستی همراه مسافر در محوطه ایستگاه های مبدأ و مقصد و همچنین در قطار.

د- مراقبت و سرکشی به حیوانات زنده در انبار و یا واگن توشه.

ه- تشخیص احراز هویت تسلیم کننده قبض توشه در انبار توشه مقصد.

ماده ۳۸- این آیین نامه مشتمل بر ۳۸ ماده و ۶ تبصره و ۴ پیوست به تصویب رسید و هرگونه اصلاح و تغییر بعدی آن به تصویب هیئت مدیره راه آهن خواهد رسید.

پیوست شماره ۱

منشور حقوق صاحب (آن) کالا

شرکت های حمل و نقل ریلی باری موظفند موارد ذیل را برای صاحبان کالا فراهم نمایند:

الف- حمل ایمن و سلامت کالا تا مقصد.

ب- ارائه خدمات و رفتار مناسب مامورین و خدمه قطارها در قبال فرستنده و گیرنده و نماینده صاحب کالا.

ج- ارائه تجهیزات و امکانات سالم و مناسب .

۲- حق کسب به موقع اطلاعات مورد نیاز حمل (اعلامیه های صادره) و تغییرات مربوطه (نظیر امکانات و تجهیزات قابل دسترسی، تعرفه ها، مقررات و ضوابط حمل، بارگیری و تخلیه، گرامات، انواع حمل، طبقه بندی محمولات و غیره).

۳- حق انصراف از حمل و استرداد کالا و یا تغییر مسیر و مقصد حمل (مشروط بر شروع نشدن حمل) برابر مقررات لازم الاجرای مربوط.

۴- حق تغییر مسیر و مقصد حمل پس از شروع حمل (مشروط بر قبول تغییر در کرایه حمل) برابر مقررات لازم الاجرای ذی ربط.

۵- حق دریافت پاسخ قبول کتبی از طرف شرکت در باره علل عدم انجام بخشی از تعهدات مندرج در این آیین نامه و یا متن قرارداد منعقد.

۶- حق درخواست تنظیم صورت مجلس برای تعیین خسارت کالاهایی که در وضع ظاهر و مقدار آن تغییراتی حاصل شده باشد و درخواست غرامت بر اساس آن طی مهلت قانونی.

۷- حق طرح دعوی و ارجاع دعوی به داور مرضی الطرفین و در صورت نیاز حق ارجاع به مراجع بالاتر قانونی.

۸- حق برخورداری از فضای رقابتی و نبود تبعیض غیر تعرفه ای.

۹- قابلیت برگشت اشتباه در حساب کرایه حمل و هزینه های متفرقه آن.

۱۰- حق پیگیری وضعیت کالا از موقع تحویل دادن به شرکت و صدور بارنامه درمبدأ تا تحویل گیری درمقصد.

پیوست شماره ۲

اعلامیه شرکت های حمل و نقل باری

- ۱- ظرفیت واگن های در دسترس (حجمی و وزنی).
- مسیر های ریلی که شرکت در آنها فعال می باشد.
- حمل انواع کالاهای عمومی (و بصورت انبوه و محدود و همچنین داخلی، بین المللی و ترانزیت) قابل و غیر قابل حمل توسط شرکت.
- حمل خرده بار، ترکیبی، درب به درب، کانتینری، نسبه و پس کرایه، حجیم و سبک قابل و غیر قابل حمل توسط شرکت.
- حمل حیوانات زنده، اجناس گرانبها، وسایل نقلیه موتوری (نظیر خودرو) و غیر موتوری (نظیر دوچرخه)، کالاهای فاسدشدنی قابل و غیر قابل حمل توسط شرکت.
- حمل ویژه (نگله های ترافیکی سنگین و یا حجیم بیش از فضای گاباری) و خطرناک (منفجره، محترقه، مواد شیمیایی) قابل و غیر قابل حمل توسط شرکت.
- حمل کالاهای نیازمند واگن های ویژ(کمر شکن، یخچال دار و غیره).
- تغییر مقصد و یا مسیر حمل (و به تبع آن تغییر مبلغ کرایه حمل به تناسب).
- انواع کالاهای غیر قابل حمل طبق قوانین و مقررات کشوری.
- بسته بندی، عدل بندی، لفاف بندی و باربندی مناسب (و یا نامناسب) به تفکیک انواع محمولات قابل حمل توسط شرکت.
- ۱۱- باربندی انواع محمولات حسب گاباری مجاز به تفکیک هر مسیر راه آهن.
- ۱۲- محمولات ویژه نیازمند مراقبت و نگهداری (نظیر اجناس گرانبها، حیوانات زنده و وسایل نقلیه موتوری).
- ۱۳- طول مسیر قابل محاسبه برای اعمال در تعرفه حمل (در اسکله ،بارانداز، خطوط فرعی و خطوط اصلی).
- ۱۴- امور اداری: تحویل گیری، تحویل دهی، تنظیم اظهار نامه و صدور بارنامه و سایر موارد ذی ربط.

- ۱۵- امور خدماتی: باربری، پلمپ کردن، باربندی، توزین، تخلیه و بارگیری و غیره با امکانات و در محوطه های متعلق به شرکت.
- ۱۶- اجاره تجهیزات: وسایل تخلیه و بارگیری، قپان، جرثقیل و لیفت تراک و غیره.
- ۱۷- اجاره امکانات: اجاره انبار، خط فرعی تجاری، خط توقف و پارکینگ وسایط نقلیه در محوطه های شرکت و یا در اختیار آن.
- ۱۸- مانور برای تشکیل قطار.
- ۱۹- تنظیم و اعزام قطار های برنامه ای و مستقیم.
- ۲۰- در اختیار قراردادن واگن درایستگاههای بین راه.
- ۲۱- توزین مجدد در طول مسیر و یا درمقصد بنابر درخواست یکی از طرفین قرارداد و تغییر در کرایه حمل براساس آن.
- ۲۲- تنظیم قطار برنامه ای و یا مستقیم برای اعزام (بابت قطار هایی که کالا به یک فرستنده تعلق دارد).
- ۲۳- تحویل دهی بار برای صدور بارنامه محمولات ارائه شده به انبار و یا محوطه شرکت در مبدأ و بارگیری آنها.
- ۲۴- تحویل گیری بار در مقصد و تخلیه واگن ها.
- ۲۵- بارگیری واگن های اختصاص یافته (در انبار و یا محوطه متعلق به صاحب (ان) کالا).
- ۲۶- انجام مراحل قانونی اداری و اخذ مجوز های ذی ربط درمبدأ، مقصد و طول مسیر حمل.
- ۲۷- طرح هرگونه شکایت و یا دعوی حقوقی.
- ۲۸- درخواست تهیه صورت مجلس برای ادعای خسارت.
- ۲۹- تحویل دهی و یا تحویل گیری که پس از آن مشمول حق انبارداری می شود.
- ۳۰- توقف کالا در انبار و یا بارانداز که پس از آن شرکت اختیار به حراج گذاردن آن را خواهد داشت.
- ۳۱- اخذ بقیه وجه حاصل از حراج بار توسط شرکت (در صورت عدم مراجعه به موقع برای تحویل گیری).
- ۳۲- حق انبارداری بابت عدم بارگیری به منظور بارنامه و در نتیجه توقف واگن خالی بیش از مهلت قانونی.
- ۳۳- حق توقف واگن خالی به خاطر عدم بارگیری آن توسط فرستنده.
- ۳۴- حق توقف واگن باردار به خاطر عدم صدور مجوز اعزام توسط فرستنده.
- ۳۵- حق توقف واگن باردار بخاطر عدم تخلیه واگن های باردار درمقصد.
- ۳۶- کندی انجام مراحل قانونی اداری و اخذ مجوز های ذی ربط در مبدأ، مقصد و طول مسیر.

- ۳۷- کالاهای مفقودی، کسر بیش از حد نصاب طبیعی (افت ، ریخت و پاش، کسر وزن و حجم در اثر عوامل جوی) نقص، آسیب دیدگی محموله.
- ۳۸- انصراف، قصور وعدم انجام کامل تعهدات طرفین در هر مرحله از اجرای قرارداد.
- ۳۹- ارائه اطلاعات نادرست به طرف مقابل و بروز خسارت ناشی از آن.
- ۴۰- وارد آمدن خسارت به محمولات، وسایط نقلیه ریلی، تجهیزات و زیرساخت ریلی حین انبارداری، باربری، حمل، بارگیری و تخلیه مربوط به شخص ثالث و یا راه آهن.
- ۴۱- بهای اعاده سلامت کامل محموله یا تأمین کسری جنس و مقدار تلف شده کالا و یا قیمت مشابه کالای اولیه.
- ۴۲- مبلغ جبران خسارت پرداختی به شخص ثالث (ناشی از تاخیر در تحویل دهی کالا).
- ۴۳- مبلغ پرداختی بابت رفع خسارت وارده بر واگن ها، کالاهای شخص ثالث و یا زیرساخت ریلی.
- ۴۴- میزان غرامت بابت ایجاد هرگونه تاخیر در حمل توسط هریک از طرفین قرارداد (به تفکیک حجم محموله ، مدت تاخیر، نوع و طول مسیر).
- ۴۵- شرایط ارائه تخفیف و مبالغ ذی ربط به انواع حمل و محمولات.
- ۴۶- نحوه مراجعه به داوری مرضی الطرفین.

پیوست شماره ۳

منشور حقوق مسافر

شرکت های حمل و نقل ریلی مسافری موظفند در برابر دریافت وجه بابت بلیت موارد زیر را برای مسافریین تامین نمایند:

- الف- سفر ایمن و راحت متناسب با نوع و درجه قطار.
- ب- رفتار مناسب مامورین در ایستگاه ها و قطار.
- ج- ارائه خدمات مناسب با امکانات و تجهیزات سالم و نظیف.
- ۲- اطلاع رسانی این منشور به روش های مختلف توسط شرکت به عموم مردم و مسافریین.
- ۳- محسوب شدن بلیت مسافری به عنوان قرارداد حمل که با صدور بلیت و بر اساس مفاد آن مسافر دارای حقوق متقابل طی مدت حرکت از مبدأ تا مقصد می شود.
- ۴ - تابع ضوابط قانونی ویژه بودن بلیت های الکترونیکی و اینترنتی.
- ۵- اطلاع رسانی مفاد این آیین نامه و اعلامیه های صادره از طریق مطالب روی بلیت، بروشور ها، اعلامیه ها، نشریات و رسانه های همگانی، تابلو های ورود و اعزام قطارها، بانه های اطلاع رسانی و برکه های جداول زمان بندی حرکت قطارها.
- ۶- ثبت شکایت های ناشی از ضعف کیفی خدمات و رفتار ناشایست خدمه قطارها، رسیدگی فوری به آنها و اطلاع رسانی به شاکی و جبران آن در صورت لزوم.
- ۷- لزوم ثبت اطلاعات توشه (در صورت مراجعه مسافر و وجود امکان حمل) شامل تعداد، نوع توشه تحویلی و ارزش اظهار شده طی یک سند صادره.
- ۸- شمول گستره مسئولیت شرکت درقبال بروز سانحه منجر به فوت، نقص عضو و جراحت مسافریین و یا تحمیل خسارت به بار همراه و توشه آنها، مشروط بر ارتباط سانحه یا نقص و عدم کارایی وسیله نقلیه و یا ضعف خدمات، اشتباه و غفلت خدمه و یا سایر اشخاص حقیقی و یا حقوقی که شرکت مسئول آنها نیز می باشد.
- ۹- پرداخت غرامت به مسافریین درقبال خسارت های وارده (حسب نوع خدمات حمل) که شرکت در برابر آنها مسئولیت دارد از طریق پوشش بیمه و یا تأمین مستقیم مبلغ جبرانی خسارت وارده، مبلغ غرامت را حسب قوانین جاریه کشور، دادگاهها، محاکم داوری، قرارداد فی مابین (شرکت و مسافر) و یا اظهار نامه توشه معین می نماید.
- ۱۰ - ارائه خدمات اضطراری نظیر کمک های اولیه و امداد پزشکی در حین سفر با قطار.

- ۱۱- ارائه خدمات امدادی پس از وقوع حوادث قهری و طبیعی و یا سوانح سنگین در حین سفر و رساندن مسافرین آسیب دیده به نزدیکترین درمانگاه و یا بیمارستان و انجام خدمات پزشکی سرپایی و یا بستری نمودن آنها در صورت نیاز و تأمین محل سکونت برای سایر مسافرین تا رفع مشکل.
- ۱۲- تأمین اقامتگاه و یا خوابگاه مناسب و وسایل حمل و نقل بین ایستگاه مبدأ و مقصد مسافرین در صورت مسدودی موقت خط به هر علت.
- ۱۳- ارائه خدمات به مسافرین با کیفیت بی عیب و نقص (به استناد آیین نامه استاندارد های خدمات مصوب هیئت مدیره راه آهن).
- ۱۴- تأمین نیاز های اولیه مسافرین نظیر آب آشامیدنی ، سرویس های بهداشتی تمیز و مجهز به وسایل شوینده ، مواد غذایی سالم و در حد کفایت.
- ۱۵- انتخاب دقیق کارکنان و آموزش دستور العملهای اجرایی و اخلاقی (به ویژه وظایف آنها در قبال مسافرین و روش های کمک به افراد با ضعف های حرکتی) و نظارت مستمر بر رفتار آنها.
- ۱۶- استرداد بخشی از بهای بلیط بخاطر تنزل کیفی خدمات از درجات بالاتر به پایین تر (ناشی از ضعف سرویس های تهویه) و یا تغییر اجباری جا، لغو برنامه رفت و برگشت قطار (به استناد آیین نامه استاندارد های خدمات مصوب هیئت مدیره راه آهن).
- ۱۷- بازپرداخت بخشی از بهای بلیت در صورت تاخیر قطار (به استناد آیین نامه استاندارد های خدمات مصوب هیئت مدیره راه آهن) .
- ۱۸- مطلع نمودن به موقع مسافر در صورت بروز تغییر در برنامه حرکت قطارها به هر روش ممکن.
- ۱۹- اولویت دادن به اعزام مسافر جامانده در بین راه (حتی در اثر غفلت وی).
- ۲۰- ارائه تخفیفات در مبلغ بلیت نوباوگان و کودکان خرد سال به تعداد معین در هر کوپه.
- ۲۱- تضمین امنیت شخصی مسافرین در قطار.
- ۲۲- استرداد اشیاء بجا مانده در قطار (پس از باز کردن بسته ها و واریسی محتویات).
- ۲۳- ارائه برخی امکانات و تجهیزات لازم برای معلولین و سالمندان و اعلام عمومی نام ایستگاههای دارای امکانات لازم برای مسافرین دارای مشکل حرکتی و تعیین امکانات مربوطه .
- ۲۴- د ارا بودن مسافرین از حق دریافت پاسخ مستدل از طرف شرکت در برابر طرح دعوی و یا شکایت طی مدتی محدود (و یا ارسال دعوی و شکایت مطروحه به شرکت مسئول مستقیم و آگاه نمودن مسافر از این عمل)
- ۲۵- انجام یکی از موارد زیر ، بنا به تمایل مسافر در صورت (لغو حرکت قطار، تاخیر طولانی، و یا انجام نشدن بخشی از سفر)
- الف) استرداد بهای بلیت استفاده نشده.
- ب) تحقق سفر از طریق قطار یا وسیله نقلیه دیگر و یا توسط قطار از مسیر جایگزین (در اولین فرصت ممکن و یا فرصت های بعدی بنا به درخواست مسافر)

پیوست شماره ۴

اعلامیه شرکت های حمل و نقل ریلی مسافری

مفاد مقررات، ضوابط، شرایط، روشها و مشخصاتی که (طبق موارد ذیل) می بایست شرکت نسبت به تهیه و تنظیم آنها به صورت دوره ای مبادرت کرده و پس از تأیید توسط راه آهن آن را در قالب مجموعه ای مدون و به صورت گسترده منتشر نماید:

مشخصات دقیق نوع قطارها و خدمات حمل مربوطه و قابل عرضه به مسافر حسب طبقه بندی های شرکت نظیر:

(الف) کیفی (درجه ۲، یک، لوکس و...)

(ب) نوع جا (۶ تخته، ۴ تخته، اتوبوسی و ...)

(ج) نوع سفر (عادی، اکسپرس، فوق العاده و ...)

(د) سیستم تهویه (سرمایش، گرمایش و....)

۲- امکانات موجود در ایستگاه های مبدأ و مقصد (پارکینگ خودرو، آسانسور و رمپ، فروشگاه و تریا، آژانس کرایه خودرو، چرخ دستی، صندوق امانات و...) و محل استقرار آنها.

امکانات موجود در قطار حسب نوع بلیت (وسایل صوتی، تصویری، امکانات ارتباطاتی و اینترنتی، روزنامه و مجله و...).

امکانات در دسترس افراد سالمند و دارای مشکلات حرکتی و عصبی (صندلی چرخدار، توالی فرنگی و...).

انواع خدمات کمک رسانی قابل عرضه در قطار و ایستگاه ها و نحوه ثبت درخواست مسافر .

تنوع غذایی، قیمت های مربوطه (با ذکر موارد رایگان)، نوع سرو در کوپه و یا واگن رستوران، ساعات ارائه خدمات ذی ربط- تنوع تنقلات و نوشیدنی ها، قیمت ها و نحوه عرضه .

انواع خدمات (خدمات پزشکی و امداد، سرویس حمل درون شهری، کیوسک اطلاع رسانی، باجه خودپرداز، بانک و...).

محل های قابل استقرار بار دستی رایگان همراه مسافر در قطار - اوزان و اندازه های مجاز برای اشغال.

نحوه و محل تحویل (دهی یا گیری) امانات و اشیاء گمشده در ایستگاه های مختلف و کرایه های ذی ربط حسب مدت، نوع و حجم کالا.

آدرس آژانس های مسافرتی دارای خدمات فروش ریلی در شهرهای مختلف.

محل های فروش بلیت شرکت و یا عوامل مجاز فروش بلیت و توشه در شهرهای مختلف (نشانی محل، تلفن و...).

اطلاعات مندرج در بلیت معتبر باز (نام شرکت، نام صادر کننده بلیت (بصورت شناسه)، مبدأ و مقصد معین، مبلغ مسیر حمل، سطح کیفی خدمات معین، تاریخ اعتبار).

مشخصات بلیت معتبر تأمین شده (علاوه بر اطلاعات بند فوق شامل نام و هویت مسافر، شماره قطار، سالن و صندلی، تاریخ سفر و ساعت حرکت قطار).

تعیین شرایط خاص حمل راجع به:

الف) نحوه خرید و تأمین بلیت خاص.

ب) بلیت الکترونیکی و اینترنتی.

ج) بلیت توریستی، فصلی و گروهی.

د) بلیت تخفیف دار.

ه) بلیتی که روش های خاص پرداخت شده باشد.

و) بلیتی با دو درجه کیفیت حمل در طول سفر.

ز) اشغال چند صندلی با یک بلیت.

ک) سفر کودکان با سنین کمتر از حداقل مجاز.

ل) استرداد بلیت های خاص و بهای مربوطه.

م) بلیت المثنی حمل مسافر و خودرو.

ن) بلیت VIP و CIP.

۱۵- نحوه ذخیره بلیت با پرداخت های اجباری (خدماتی با کف قیمت بلیت) یا اختیاری (خدماتی بیشتر با کیفیتی بالاتر).

۱۶- نحوه تهیه بلیت (تأمین شده در موقع خرید و یا قبل از سفر و همچنین باز) و نحوه تأمین بلیت باز در موقع مقتضی.

۱۷- شرایط نامعتبر بودن بلیت (مثلاً به سبب دستکاری در اطلاعات مندرج، خرید از محل های غیر مجاز، تأمین نشدن بلیت، ناخوانا و یا مخدوش بودن اطلاعات، جعلی بودن، صادر نشدن به نام مسافر و...).

۱۸- نحوه درخواست و چگونگی تهیه بلیت های خاص (مدت دار فصلی، مسافرت گروهی و...) اعلام مزایا و معایب مربوطه، نحوه انصراف (محدود یا کلی) و مهلت های قانونی.

۱۹- نحوه ذخیره، خرید، ابطال، استرداد، صدور المثنی، چاپ بلیت و پرداخت مبلغ خسارتی بلیت از طریق خدمات برخط (online) و کیوسک.

۲۰- نحوه برخورداری مسافر از تغییر درجه بلیت در تمام و یا قسمتی از مسافرت (در صورت وجود جا در قطار،

موافقت رئیس قطار، پرداخت مبلغ مابه التفاوت مربوطه با ذکر اینکه مثلاً مابه التفاوت از درجات بالاتر به پایین تر قابل استرداد نیست.

۲۱- شرایط استفاده از بلیت تخفیف دار (کودکان، ایثارگران و...).

۲۲- نحوه پرداخت خرید بلیت از طریق شبکه بانکی و اینترنتی.

۲۳ - چگونگی رسیدگی به مفقود شدن بلیت مسافر در قطار، و یا جا ماندن بلیت در ایستگاه مبدأ (به جز سفرهای بین المللی).

۲۴- شرایط صدور بلیت المثنی بابت بلیت های مفقود شده و یا به سرقت رفته (بدون استرداد وجه) حمل مسافر و خودرو.

۲۵- شرایط دریافت تخفیف در بهای بلیت برای افراد خاص نظیر کودکان و افرادی که مشمول دریافت یارانه اند. (با ذکر اینکه مثلاً توشه مسافر شامل این تخفیف نمی شوند).

۲۶- نحوه ایجاد تغییر در مشخصات و اطلاعات در بلیت تأمین شده (نام مسافر، زمان رفت و برگشت و...).

۲۷- نحوه تبدیل درجه کیفی (صندلی و یا خواب) بلیت.

۲۸- شرایط تعویض بلیت و همچنین استرداد وجه ناشی از انصراف مسافر (با ذکر مهلت قانونی قبل از سفر).

۲۹- تغییرات فصلی (اطلاعات مربوط به ایجاد تغییرات در فروش بلیت، نوع و زمان بندی حرکت قطارها) قبل از شروع هر فصل.

۳۰- زمان های عرضه بلیت های برگشتی در مراکز فروش و یا اینترنتی.

۳۱- شرایط استرداد بلیت المثنی حمل مسافر و خودرو.

۳۲- زمان مجاز برای ورود مسافری به ایستگاه قبل از حرکت قطار (به ویژه در سفرهای بین المللی).

۳۳- نحوه پرداخت خروجی و شرایط صدور بلیت المثنی، بار همراه و توشه در سفرهای بین المللی.

۳۴- زمانهای کنترل بلیت و تشریفات گمرکی در سفرهای بین المللی.

۳۵- نحوه محاسبه پرداخت خسارت تاخیر قطار به تفکیک نوع قطار و مسیر حرکت.

۳۶- نحوه، محل و زمان مراجعه مسافر برای موارد زیر:

الف) انصراف و ابطال و استرداد (کامل و یا بخشی از) بهای بلیت خریداری شده از بانه ها، کیوسک و یا اینترنت.

ب) غرامت تاخیر و نوع مستندات مورد نیاز برای ارائه.

ج) صدور بلیت المثنی برای بلیت های گم شده، غیر استرداد و صادر شده حمل مسافر و خودرو.

د) لغو برنامه حرکت قطار و استرداد بهای بلیت.

۳۷- مدت زمان تاخیر که مسافر مستحق استرداد بدون کسر وجه می شود.

انواع شیوه های جایگزین برای استرداد بهای بلیت و با غرامت (نظیر حواله اعتباری برای ذخیره بلیت سفرهای

- بعدی و یا ارتقا سطح کیفی خدمات در قطارهای فعلی و یا برگشت)
- ۳۸- مدت زمان تاخیر قطار که به مسافر یک وعده غذایی رایگان سرو می شود .
- ۳۹- میزان کسر بهای بلیت بخاطر:
- الف) انصراف از سفر و اعلام آن پس از هریک از مهلت های قانونی
- ب) صدور بلیت المثنی حمل مسافر و خودرو .
- ۴۰- مهلت های قانونی نگهداری امانات و اموال بجای مانده تا حراج آنها (در صورت عدم مراجعه صاحب مال) و مهلت برای مراجعه اخذ وجوه حاصل از حراج.
- ۴۱- مهلت برای دریافت توشه از انبار توشه مقصد بدون پرداخت حق انبارداری به ازای هر روز
- ۴۲- مهلت مراجعه برای دریافت توشه قبل از به حراج گذاردن آن.
- ۴۳- مهلت مراجعه برای دریافت وجوه حاصل از حراج (پس از کسر هزینه های حمل و انبارداری) .
- ۴۴- میزان جرائم (علاوه بر دریافت بهای بلیت) حسب :
- الف) فقدان بلیت، ارائه بلیت غیر معتبر و یا تامین نشده .
- ب) مسافرت بیش از مقصد ذکر شده در بلیت .
- ج) همراه داشتن بارهای غیر مجاز .
- د) جا ماندن در مبدأ و یا ایستگاه های بین راه (به تقصیر مسافر) .
- ه) استفاده غیر مجاز از بلیت تخفیف دار (کودکان و نوباوگان) .
- و) کشیدن ترمز اضطراری .
- ۴۵- میزان باز پرداخت بخشی از بهای بلیت عادی و یا تخفیف دار (پس از کسر هزینه های اداری و هزینه های فرصت و یا بجز حقوق و عوارض اخذ شده در هنگام خرید بلیت و خدمات پرداخت شده قبلی) حسب :
- الف) انصراف مسافر پس از مهلت مقرر و قبل از حرکت قطار .
- ب) تاخیر قطار (بیش از حد مجاز) .
- ج) تنزل سطح کیفی خدمات .
- ۴۶) شرایط و میزان غرامت و جبران خسارت در صورت تاخیر طولانی (حسب مدت تاخیر).
- ۴۷- شرایط و میزان غرامت و جبران خسارت در صورت لغو سفر برگشت (مثلا تهیه وسیله جایگزین و یا اسکان در شب ،تامین وسیله رفت و برگشت به ایستگاه ،تغذیه و...).
- ۴۸- شرایط استرداد وجه کامل و یا تامین بلیت قطارهای بعدی و یا حتی هزینه اسکان و غذا در صورت تاخیر طولانی قطار و جا ماندن مسافر از وسیله نقلیه بعدی در مقصد .
- ۴۹- نحوه پرداخت غرامت بابت ایراد صدمه به تجهیزات حرکتی افراد سالمند و معلول .
- ۵۰- مقررات مربوط به مدارک لازم و میزان پرداخت غرامت بابت توشه گمشده و یا صدمه دیده (بخاطر تعلل

مامورین شرکت و یا عیب وسیله نقلیه ریلی) حسب مقدار و وزن، نوع و میزان دقیق آسیب دیدگی، بهای اظهار شده، قیمت جنس مشابه.

۵۱- مهلت های قانونی برای ارائه و ثبت دعاوی غرامت همراه با مدارک لازم بابت موضوعاتی نظیر تاخیر قطار، تنظیم صورت مجلس (توشه) و همچنین مراجعه جهت دریافت وجه غرامت.

۵۲- مقررات مربوط به طبقه بندی آسیب دیدگی و جراحت مسافر، مهلت اعلام و ثبت ادعا توسط اشخاص واجد شرایط، مدارک لازم برای ارائه، مراجع قانون رسیدگی، غرامت قابل پرداخت.

۵۳- میزان سطح پوشش بیمه مسافری بابت فوت، جرح، از کارافتادگی جزیی و کلی، درمان همراه با مدارک لازم و همچنین میزان بیمه بارهای همراه، توشه و خودرو.

۵۴- اعلام مراجع داوری و حل اختلاف و محل مراجعه (در صورت عدم پاسخگویی شرکت).

۵۵- محل های مراجعه برای طرح دعاوی غرامت و روش های رسیدگی به آنها، همراه با مدارک لازم.

۵۶- مهلت های قانونی پاسخگویی به دعاوی و شکایت ها.

۵۷- شرایط و میزان پرداخت غرامت در صورت از کار افتادن کامل تهویه، تغییر اجباری جای مسافر، لغو حرکت قطار در حین سفر و اعزام مسافران به مقصد با سایر وسایل نقلیه).

۵۸- زمان و مکان مراجعه به باجه ها و انبارهای توشه برای تحویل دهی و تحویل گیری بار و توشه و خودرو.

۵۹- نحوه و محل استرداد اشیاء گمشده و یا بجای مانده در قطار ها.

۶۰- تعیین مبلغ قابل دریافت بابت نگهداری اشیاء گمشده و یا اموال بجای مانده (حسب نوع، حجم و مدت بیش از مهلت معین).

۶۱- مشخصات اموال اشیاء و کالاهای دستی مجاز و غیر مجاز همراه هر مسافر (به لحاظ محدودیت های وزن، ابعاد و تعداد) و همچنین وسایل حمل (صندلی چرخدار و کالسکه بچه).

۶۲- نکات ایمنی، امنیتی و انتظامی برای بارهای دستی همراه مسافر.

۶۳- تعریف انواع کالاهای خطر ناک، غیر مجاز و ممنوعه (نظیر اسلحه، مهمات، مواد منفجره و اشیاء قاچاق، مواد سمی و...).

۶۴- شرایط حمل اسلحه توسط مامورین نیروهای مسلح (غیر راه آهنی) و یا افراد شخصی در قطار

۶۵- کالاهای نسبتاً خطر ناک قابل حمل همراه مسافر (نظیر اسپری، تجهیزات درمانی رادیو اکتیو کار گذاشته در بدن، کپسول گاز پیک نیکی بسیار کوچک و...) و شرایط حمل آنها

۶۶- نوع حیوانات قابل حمل همراه مسافر (مثلاً سگ راهنمای افراد نابینا، پرندگان ریز چنه در قفس کوچک و...).

۶۷- نحوه قبول حمل بار بیشتر از حد مجاز همراه مسافر توسط بخش توشه.

۶۸- مشخصات کالاهای قابل حمل در توشه (به لحاظ اندازه، وزن، جنس، و مجاز بودن طبق مقررات) و کرایه های مربوطه (حسب وزن، جنس و ابعاد) زمان و تحویل دهی آنها.

- ۶۹- مشخصات انواع بسته بندی های قابل قبول برای انواع کالاها (حسب نوع ، جنس و ابعاد).
- ۷۰- ضوابط حمل انواع حیوانات زنده ، کوچک ، اهلی و خانگی قابل حمل در بخش توشه و مشخصات قفس ، سبد ، قلابه ، و پوزه بند مربوطه .
- ۷۱- شرایط تحویل توشه به مسافر به باجه توشه ایستگاه (باجه باگاژ) قبل از مقصد (بدون استرداد مابه التفاوت بهای حمل).
- ۷۲- مبلغ حق انبار داری به ازای هر روز پس از مهلت مربوطه حسب نوع ، جنس و ابعاد .
- ۷۳- حد نصاب نصاب افت ، ریخت و پاش کالاهای توشه حسب خصوصیات و نوع جنس.
- ۷۴- شرایط حمل و مشخصات خودرو قابل حمل و همچنین مبالغ تعرفه حمل و ضوابط استرداد بلیت حمل خودرو.
- ۷۵- کارت های شناسایی معتبر همراه بلیت .
- ۷۶- سهمیه بلیت هریک از ایستگاه های بین راهی در محور های مختلف و در هر فصل.
- ۷۷- چگونگی دستیابی به برنامه آتی حرکت قطارها ، نحوه دریافت اطلاعات روز جاری ، زمانهای قبول و اعزام قطارهای مسافری حسب هر ایستگاه .
- ۷۸- مدت توقف هر نوع قطار در هر یک از ایستگاه ها به تفکیک هر مسیر .
- ۷۹- ضوابط مربوط به جابجایی صندلی مسافر در قطار .
- ۸۰- حداقل سن کودکان برای سفر نمودن بطور تنها .
- ۸۱- وضعیت مسافرین جا مانده (در مبدأ و یا در بین سفر) در اثر غفلت مسافر .
- ۸۲- شرایط ورود استقبال کنندگان و بدرقه کنندگان مسافرین به سکوها و محوطه ترانزیت سالن ایستگاه ها .
- ۸۳- شرایط تداوم سفر پس از رسیدن مسافر به مقصد ذکر شده در بلیت (موضوع مقصد مسافر در ایستگاه میان مسیر).
- ۸۴- شرایط و امکانات قابل ارائه به نیازمندان خدمات ویژه در قطار یا ایستگاه ها و اعطای تخفیف های احتمالی (معلولیت شدیدروانی و یا جسمانی ، سالمندان ، بیماریهای واگیر دار ، ایثارگران و..).
- ۸۵- نحوه ایجاد و ارتباط با شرکت ذی ربط از طرق اینترنت ، تلفن و همچنین مراکز مراجعه مستقیم برای ارائه پیشنهاد ها ، اعلام اعتراض و یا شکایت و نیز انجام یکی از موارد مذکور در آیین نامه .
- ۸۶- وضعیت بهداشت و درمان ، خدمات پزشکی و فوریت های پزشکی ، نحوه کمک رسانی و هزینه های مربوطه .
- ۸۷- تامین غذا (تعداد وعده های رایگان و غیر رایگان و زمانهای سرو) در قطارهای داخلی و خارجی .
- ۸۸- اعلام شماره های تلفن ، آدرس پست الکترونیکی و صندوق های پستی برای ارائه پیشنهادها و انتقادات ، انجام شکایت ، کسب اطلاعات و دریافت پاسخ ها .
- ۸۹- اعلام محل استقرار رییس قطار ، سرمهماندار و مهماندار ، پزشک در قطار.

دستور العمل صدور سند مالکیت و نحوه ثبت و نقل و انتقال رسمی ناوگان ریلی

سال تصویب: ۱۳۹۱ هیئت مدیره شرکت راه آهن ج.ا.ا.

ماده ۱:

ثبت ناوگان (لکوموتیو و یا واگن) در دفتری به نام دفتر ثبت ناوگان که در اداره کل مخازن و اموال شرکت راه آهن جمهوری اسلامی ایران نگهداری میشود، صورت میپذیرد.

ماده ۲:

دفتر ثبت ناوگان مجلد بوده و تمام صفحات آن در بدو امر توسط هیئتمدیره یا نماینده معرفی شده از طرف هیئتمدیره به ترتیب شمارهگذاری و امضاء شده و به مهر شرکت راه آهن ج.ا.ا. ممهور و مجموع عده صفحات در صفحه ماقبل اول و صفحه مابعد آخر با تمام حروف قید و نوشته و به همان ترتیب مهر و امضاء میشود و سپس پلمب میگردد.

ماده ۳:

ثبت هرناوگان به وسیله اظهارنامه صورت میپذیرد که به ضمیمه درخواستی توسط متقاضی یا وکیل یا جانشین قانونی او به همراه سایر مستندات به راه آهن تسلیم یا به آدرس پست الکترونیکی راه آهن ارسال میشود.

تبصره ۱: اظهارنامه سندیاست مشتملبر مشخصات متقاضی، ناوگان و حقوق سایر اشخاص که باید به امضاء متقاضی یا وکیل یا جانشین قانونی او برسد.

تبصره ۲: مدارک مورد نیاز جهت درخواست ثبت عبارتستاز:

۱- اسناد و مدارک راجع به هویت متقاضی.

۲- اسناد و مدارک راجع به سمت متقاضی در صورتیکه اظهار نامه توسط وکیل یا جانشین قانونی متقاضی ثبت و ارائه گردد.

۳- اسناد و مدارک راجع به مالکیت متقاضی.

متقاضی باید رونوشت یا تصویر برابر اصل مدارک مذکور را به ضمیمه اظهارنامه ارائه نماید.

ماده ۴:

پس از رسیدگی به مدارک و مستندات، اداره کل مخازن و اموال مشخصات ناوگان و مالک را به شرح زیر در دفتر

ثبت ناوگان ثبت نموده و به امضاء هیئتمدیره یا نماینده معرفی شده از طرف هیئتمدیره میرساند و همزمان سند مالکیت مطابق ثبت دفتر ناوگان صادر میشود.

۱- شماره ناوگان (واگن / لکوموتیو).

۲- نوع.

۳- شماره سریال شاسی.

۴- شرکت سازنده.

۵- سال ساخت.

۶- ظرفیت بار / مسافر.

۷- نوع قلاب.

۸- نوع ترمز.

۹- درجه.

۱۰- نوع قوای محرکه.

۱۱- مدل کمپرسور هوا.

۱۲- مدل انتقال قدرت هیدرولیک.

۱۳- مدل لکوموتیو.

۱۴- مدل موتور دیزل.

۱۵- مدل ترکشن موتور.

۱۶- تعداد کابین.

۱۷- مدل ترانسفورماتور اصلی.

۱۸- قدرت لکوموتیو.

۱۹- مدل ژنراتور اصلی.

۲۰- شماره RIV.

۲۱- نوع / مدل بوژی.

۲۲- کشور سازنده.

۲۳- تعداد محور.

۲۴- وزن خالص / وزن.

۲۵- نوع سوخت مصرفی.

- ۲۶- نام شرکت یا سازمان مالک.
- ۲۷- شماره ثبت / شناسه اقتصادی.
- ۲۸- شناسه ملی.
- ۲۹- شناسه پستی (مالک حقوقی).
- ۳۰- نام و نام خانوادگی مالک حقیقی.
- ۳۱- نام پدر.
- ۳۲- شماره شناسنامه.
- ۳۳- شناسه ملی.
- ۳۴- محل صدور.
- ۳۵- شناسه پستی (مالک حقیقی).

ماده ۵:

هر لکوموتیو یا واگن ثبت شده که در اثر حادثه، کثرت استعمال یا به علل دیگر بهطور دائم از کار بیفتد، مالک آن باید حداکثر ظرف مدت یکماه از تاریخ سانحه یا از کارافتادن دائم ناوگان، مراتب را با ارائه اسناد و مدارک مربوط به ادارات کل واگنهای باری، امور مسافری (در خصوص واگن) و نیروی کشش (در خصوص لکوموتیو) گزارش نماید. پس از تایید گزارش مزبور توسط معاونت امور ناوگان یا معاونت امور مسافری حسب مورد، بی اعتباری سند مالکیت و غیر قابل انتقال بودن ناوگان به وسیله اداره کل مخازن و اموال در دفتر ثبت ناوگان درج میشود.

ماده ۶:

ادارات کل واگنهای باری، نیروی کشش و امور مسافری مکلفند در مواردی که وفق مقررات عمومی سیر و حرکت، جهت ناوگان موضوع ماده (۵) گواهی سیر صادر ننمایند، مراتب را پس از تایید معاونت ناوگان یا معاونت امور مسافری حسب مورد، حداکثر ظرف مدت یکماه به اداره کل مخازن و اموال اعلام کنند. اداره کل مذکور مکلف است مطابق قسمت اخیر ماده (۵) نسبت به درج آن در دفتر ثبت ناوگان اقدام نماید.

ماده ۷:

پساز درج بی اعتباری سند مالکیت و غیر قابل انتقال بودن ناوگان، اداره کل مخازن و اموال موظف است حداکثر ظرف

(۵) روز اطلاعیهای متضمن مراتب مذکور را به آخرین نشانی مالک، مندرج در دفتر ثبت ناوگان از طریق پست سفارشی یا الکترونیکی ارسال نماید. مالک نیز مکلف است حداکثر ظرف مدت یکماه از تاریخ رویت اطلاعیه نسبت به خارج نمودن ناوگان از شبکه حمل و نقل ریلی و اعاده سند مالکیت اقدام کند، در غیر اینصورت راهآهن میتواند ناوگان مذکور را از شبکه خارج نموده و سپس هزینههای مربوط را از مالک مطالبه نماید.

تبصره ۱: ده روز پس از تاریخ تسلیم اطلاعیهی مذکور در این ماده به پست و یا (۴۸) ساعت پس از ارسال الکترونیکی، مراتب اطلاعیه ابلاغشده محسوب میگردد.

تبصره ۲: پس از ابلاغ اطلاعیه، هرگونه دخل و تصرف و یا سوء استفاده از سند مالکیت ناوگان موجب پیگرد قانونی در مراجع ذیصلاح خواهدبود.

ماده ۸:

در صورتیکه سند مالکیت لکوموتیو یا واگن بهنحوی از انحاء از بین برود یا مفقود شود مالک یا وکیل یا جانشین قانونی او باید بلافاصله مراتب را کتباً به اداره کل مخازن و اموال اعلام و استشهادیهایی مبنی بر شهادت و اظهار حداقل سه نفر که هویت و امضاء آنها به گواهی یکنفر از شهود مذکور رسیده و امضاء نامبرده نیز توسط سردفتر یکی از دفاتر اسناد رسمی تصدیق شدهباشد را ضمیمه و ارائه نماید. اداره کل مخازن و اموال پس از وصول تقاضانامه و برگ استشهادیه فوراً باید آنرا در ملاحظات دفتر ثبت ناوگان اخبار و سپس به هزینه درخواست کننده مراتب را یک نوبت در یکی از روزنامههای کثیرالانتشار آگهی کند و در آگهی تصریح گردد در صورتی که تا سی روز از تاریخ انتشار آگهی اعتراضی نرسید و یا در صورت اعتراض، اصل سند مالکیت یا سند معامله رسمی ارائه نشود، راهآهن اقدام به صدور سند مالکیت المثنی مینماید. از تاریخ صدور سند مالکیت المثنی، سند مالکیت اولیه از درجه اعتبار ساقط محسوب میشود.

سند مالکیت المثنی حاوی کلیه مندرجات سند مالکیت اولیه خواهدبود، لیکن درج مشخصات اسناد شرطی و رهنی که رسماً فسخ یا فک شدهاند، ضرورتی ندارد.

مراتب صدور سند مالکیت المثنی در دفتر ثبت ناوگان درج و مانند سند مالکیت اولیه امضاء میشود.

تبصره: هرگاه به علت ریختن جوهر یا سوختگی یا جهات دیگری، قسمتی از سند مالکیت از بین برود و یا قابل استفاده نباشد، اداره کل مخازن و اموال با ملاحظه آن و انجام تشریفات مقرر در این ماده (بدون اخذ استشهادیه و انتشار آگهی) اقدام به صدور سند مالکیت تجدیدی نموده و همزمان لاشه سند مالکیت ناقص را اخذ و بیاعتبار کرده و سپس با تنظیم صورت مجلس آن را امحاء مینماید.

ماده ۹:

ثبت کلیه انتقالات و معاملات از قبیل قطعی، شرطی، رهنی، اقاله، فک، فسخ و تعویض وثیقه راجع به عین و حقوق عینی ناوگان اجباری است و منحصرأً توسط دفاتر اسناد رسمی انجام میشود.

پس از تنظیم سند، سردفتر مکلف است خلاصه معاملات مذکور را روی برگهای مخصوص که با پیشنهاد راهآهن و تایید کانون سردفتران و دفتریاران تهیه شده به همراه اصل سند مالکیت حداکثر ظرف مدت (۵) روز از طریق پست سفارشی به اداره کل مخازن و اموال راهآهن ارسال نماید.

تبصره: کلیه هزینه ها بالمناصفه به عهده طرفین میباشد مگر این که به طریق دیگری توافق نموده باشند.

ماده ۱۰:

ثبت اسناد مربوط به کلیه انتقالات و معاملات ناوگان تابع مقررات مربوط به ثبت اسناد رسمی است.

ماده ۱۱:

دفاتر اسناد رسمی مکلفند قبل از ثبت هرگونه سند موضوع ماده (۹) وضعیت ناوگان را از راهآهن (اداره کل مخازن و اموال) استعلام نمایند.

تبصره ۱- پاسخ استعلام بهطور صریح بوده و حداکثر ظرف مدت (۱۵) روز باید از طریق پست سفارشی بهدفتر اسناد رسمی مربوطه ارسالشود.

تبصره ۲- دفاتر اسناد رسمی باید در کلیه اسنادی که نتیجه آن تغییر مالکیت است قید نمایند که منتقلالیه متعهد است حداکثر ظرف مدت (۱۰) روز از تاریخ سند انتقال جهت صدور سند مالکیت جدید به اداره کل مخازن و اموال مراجعه نماید درغیر اینصورت کلیه هزینهها و خسارات ناشی از آن به تشخیص راهآهن از وی قابل مطالبه خواهدبود.

ماده ۱۲:

راه آهن (اداره کل مخازن و اموال) مکلفاست پس از وصول برگ خلاصه معامله ناوگان ارسالی از دفاتر اسناد رسمی، مندرجات آن را ظرف (۲۴) ساعت دردفتر ثبت ناوگان قید و به امضاء برساند.

ماده ۱۳:

راه آهن (اداره کل مخازن و اموال) پس از وصول برگ خلاصه معاملات ناوگان، نسبت به صدور سند جدید به

نام منتقلایه اقدام و سند قبلی را پس از تصویربرداری رایانه‌ای (اسکن)، امحاء مینماید.

ماده ۱۴:

همین که لکوموتیو و یا واگن مطابق با تشریفات فوق در دفتر ثبت ناوگان به ثبت رسید، راه آهن فقط شخصی را که ناوگان به اسم او ثبت شده و این انتقال نیز در دفتر ثبت ناوگان به ثبت رسیده و یا کسی که ناوگان مزبور به صورت رسمی یا قهری به او منتقل گردیده، مالک خواهد شناخت.

در مورد ارث هم، ناوگان وقتی در دفتر ثبت ناوگان به اسم وارث یا وراثت ثبت می شود که وراثت و انحصار آن محرز و در سهم الارث بین آنها توافق بوده و یا در صورت اختلاف حکم قطعی از طرف مراجع صالحه در آن باب صادر شده باشد.

شخصی که ناوگان رسماً به او منتقل گردیده موظف است پس از ثبت معامله در دفتر اسناد رسمی ظرف مدت ده روز نسبت به ارائه مدارک مربوط به ثبت معامله به راه آهن اقدام نماید. در صورت عدم ارائه سند رسمی در مهلت مقرر و ایراد خسارت، مسئولیت به عهده خریدار می باشد.

ماده ۱۵:

مالک ناوگان که لکوموتیو یا واگن خود را بهره‌ن گذاشته‌است، نمیتواند قبل از فک رهن و یا بدون اجازه مرتبه‌ن لکوموتیو یا واگن خود را مورد معامله قرار دهد.

ماده ۱۶:

هزینه‌های صدور اسناد مالکیت اصلی، المثنی، تجدیدی، سند جدید و سایر هزینه‌ها به عهده متقاضی میباشد.

ماده ۱۷:

در صورت ضرورت تجدید نظر در مفاد این دستورالعمل موضوع توسط هیئتمدیره راه‌آهن بررسی و اقدام میگردد.

ماده ۱۸:

این دستورالعمل مشتمل بر (۱۸) ماده، (۸) تبصره و منضم به (۱۲) نمونه اوراق مشتمل بر (اسناد مالکیت واگن و لکوموتیو، اظهارنامه، دفتر ثبت ناوگان) میباشد. که در تاریخ ۹۱/۸/۱۰ به تصویب هیئت مدیره شرکت راه آهن جمهوری اسلامی ایران رسید.

دستورالعمل تاسیس و فعالیت شرکت های حمل و نقل ریلی

سال تصویب: ۱۳۸۹ هیئت مدیره شرکت راه آهن ج.ا.ا.

ماده ۱ - تعاریف:

- (الف) راه آهن: شرکت راه آهن جمهوری اسلامی ایران
- (ب) تعرفه دسترسی: وجهی که شرکت های حمل و نقل ریلی در قبال بهره برداری و دسترسی به خطوط شبکه ریلی پرداخت می نمایند.
- (ج) شرکت حمل و نقل ریلی: شرکتی است که پس از لحاظ شدن موضوع حمل و نقل ریلی در اساسنامه خود می تواند با تأمین ناوگان ریلی و سایر تجهیزات مورد نیاز و اخذ پروانه فعالیت اقدام به حمل و نقل کالا و یا مسافر نماید.
- (د) شرکت فعال: شرکتی است که در زمان تصویب این آئین نامه در امر حمل و نقل ریلی با انعقاد قرارداد دسترسی با راه آهن، فعالیت می نماید .
- (ه) پروانه فعالیت : سندی است که برای مدت معین طبق شرایط و ضوابط این آئین نامه از سوی راه آهن بنام شرکت متقاضی صادر می شود.
- (و) مدیر فنی: شخص حقیقی است که از سوی شرکت معرفی و با تأیید راه آهن بعد از احراز صلاحیتهای وی ، مسئولیت های امور فنی آن شرکت را به عهده دارد.
- (ز) مجوز راه آهن: مجوزی است که راه آهن به متقاضی جهت لحاظ نمودن موضوع حمل و نقل ریلی در اساسنامه خود به اداره ثبت شرکت ها صادر می نماید.
- (ح) قرارداد دسترسی: عبارت است از قراردادی که بنا به تشخیص راه آهن با رعایت بند د ماده ۱ آئین نامه جهت بهره برداری از شبکه حمل و نقل ریلی با شرکت منعقد می گردد.
- (ط) ناوگان: در این آئین نامه عبارت از انواع واگن باری، واگن مسافری و لکوموتیو می باشد.
- (ی) متقاضی: شخص حقیقی یا حقوقی که جهت فعالیت در بخش حمل و نقل ریلی تقاضای اخذ مجوز تاسیس شرکت از راه آهن ج.ا.ا می نماید.
- (ک) کمیسیون نظارت: کمیسیونی که جهت تطبیق شرایط شرکتها با شرایط و مفاد این آئین نامه مرکب از نمایندگان راه آهن ج.ا.ا و نماینده انجمن صنفی ریلی و خدمات وابسته تشکیل می گردد.

ماده ۲ - متقاضی باید بعد از اخذ مجوز از راه آهن ، براساس مقررات و قوانین جاری کشور ایران و با موضوع فعالیت حمل و نقل ریلی نسبت به ثبت شرکت اقدام نماید.

ماده ۳- شرایط صدور پروانه فعالیت شرکت به شرح ذیل می باشد:

الف) تأمین حداقل ششصد (۶۰۰) دستگاه واگن باری و یا پنجاه (۵۰) دستگاه واگن مسافری و یاده (۱۰) دستگاه لکوموتیو که به تأیید راه آهن ج.ا.ا رسیده باشد.

تبصره ۱: توضیح اینکه واگنهای باری و مسافری و لکوموتیوها باید دارای حداقل استانداردهای تعریف شده از سوی راه آهن باشند به گونه ای که در امر حمل و نقل در خطوط شبکه راه آهن (اعم از اصلی و فرعی) خللی ایجاد ننماید.

تبصره ۲: واگنهای با کاربری جدید که منجر به توسعه بازار می شود از حداقل تعیین شده در این بند مستثنی بوده و تشخیص کاربری جدید

و تعداد آن براساس مصوبه هیئت مدیره راه آهن خواهد بود.

ب) دارابودن حداقل یک مدیر فنی که از لحاظ شرایط پیوست به تأیید راه آهن رسیده باشد.

ج) داشتن امکانات و توانایی مالی مناسب (حداقل ۲۰٪ ارزش ریالی ناوگان مندرج در بند الف ماده ۳) به عنوان سرمایه در گردش شرکت که به تأیید راه آهن ج.ا.ا رسیده باشد.

د) دفتر کار شرکت باید دارای کاربری تجاری و یا اداری بوده و به تأیید مراجع ذی صلاح رسیده باشد.

ه) پروانه فعالیت، حسب تأمین ناوگان و فعالیت مرتبط برای حمل و نقل کالا و یا مسافر، با رعایت این آئین نامه جداگانه صادر خواهد شد.

تبصره ۱: تعامل راه آهن با شرکتهایی که صرفاً دارای لکوموتیو ملکی و یا در اختیار می باشند براساس دستورالعمل ها و مقرراتی خواهد بود که به تصویب هیئت مدیره راه آهن می رسد.

تبصره ۲: احراز صلاحیت کلیه کارکنان مرتبط با بخش مسافری با توجه به ضوابط و شرایط تعیین شده از طرف راه آهن ج.ا.ا انجام خواهد شد.

تبصره ۳: باتوجه به ضرورت اعمال نظارت حاکمیتی راه آهن بر جابجایی بار و مسافر در شبکه حمل و نقل ریلی کشور، تعیین و اعزام روسای قطارها، به عهده راه آهن می باشد.

و) راه آهن پس از احراز شرایط شرکت مطابق مفاد این آئین نامه، پروانه فعالیت برای مدت ۳ سال که قابل تمدید می باشد صادر می نماید.

تبصره ۱: صدور پروانه فعالیت برای شرکتهای جدیدالتاسیس و همچنین تعیین مدت زمان اعتبار آن، با توجه به ظرفیت اقتصادی و شبکه ریلی کشور براساس تصویب هیئت مدیره راه آهن خواهد بود.

تبصره ۲: برای کلیه شرکتهای فعال، که در زمان تصویب این آئین نامه دارای قرارداد دسترسی به شبکه ریلی می باشند راه آهن می تواند نسبت به صدور پروانه دوساله اقدام نماید تا شرکت شرایط خود را طی زمان مذکور با شرایط ماده سه این آئین نامه تطبیق دهد در غیر این صورت مطابق بند «ز» ماده سه عمل خواهد شد.

تبصره ۳: برای شرکتهای که دارای واگن یا لکوموتیو استیجاری یا ترکیبی از ملکی و استیجاری می باشند پروانه

یکساله صادر می گردد.

ز) در صورت از دست دادن هر یک از شرایط و ضوابط این آئین نامه در دوره فعالیت حمل و نقل ریلی، به تشخیص کمیسیون نظارت فعالیت شرکت به حال تعلیق در خواهد آمد.

تبصره ۱: کمیسیون نظارت مرکب از مدیرکل بازرگانی و بازاریابی، مدیر کل حقوقی، مدیرکل دفتر ارزیابی و عملکرد و پاسخگویی به شکایات راه آهن و نماینده انجمن صنفی شرکتهای حمل و نقل ریلی و خدمات وابسته و در صورت لزوم از ادارات ذی ربط و شرکت مربوطه دعوت به عمل آورد.

تبصره ۲: در دوره تعلیق شرکت می تواند واگن های خود را با انعقاد قرارداد در اختیار شرکت حمل و نقل ریلی دیگری قرار دهد.

تبصره ۳: دوره تعلیق فعالیت حداکثر دوازده (۱۲) ماه می باشد و در صورت عدم تأمین شرایط پروانه فعالیت لغو می گردد.

ماده ۴- شرایط و نحوه فعالیت شرکت به شرح ذیل می باشد:

الف) فعالیت در حمل و نقل ریلی مستلزم تاسیس شرکت و اخذ پروانه فعالیت حمل و نقل ریلی در بخش مربوطه بر طبق شرایط و ضوابط این آئین نامه می باشد.

ب) شرکت می تواند بعد از دریافت پروانه فعالیت با رعایت قانون دسترسی آزاد به شبکه حمل و نقل ریلی و دستورالعمل ها و مقررات راه آهن فعالیت حمل و نقل ریلی انجام دهد.

ج) شرکت قبل از ایجاد تعهد حمل و نقل یا انعقاد قرارداد می بایستی تأییدیه های لازم در خصوص خدمات مورد نیاز را از راه آهن اخذ و کلیه قراردادهای حمل و نقل ریلی را به اطلاع راه آهن برساند.

د) شرکت موظف است هر گونه تغییر در ساختار شرکت اعم از صاحبان سهام، صاحبان امضاء، اساسنامه و اعضای هیئت مدیره و غیره را حداکثر ظرف یکماه به اطلاع راه آهن برساند.

ه) چگونگی تحویل و صدور بارنامه و بلیط مسافری، روش ثبت اطلاعات و نحوه گردش نسخ آن، نرم افزارهای مربوطه و سایر امور براساس دستورالعمل های صادره از طرف راه آهن می باشد.

و) هرگونه نقل و انتقال ناوگان پس از ثبت تغییرات در راه آهن که وفق قوانین و مقررات موضوعه صورت می پذیرد معتبر می باشد.

ز) شرکت مکلف است بها خدمات حمل و نقل ریلی از قبیل دسترسی به شبکه ریلی، تأمین خدمات کشش جهت مانور (در صورت عدم لحاظ در هزینه دسترسی)، استفاده از واگنهای راه آهن و غیره را براساس دستورالعمل ها و مقررات پرداخت نماید.

ج) در مواقع بروز حوادث غیره مترقبه مانند جنگ، زلزله، حوادث ریلی و غیره بنا به تشخیص ستاد حوادث غیر مترقبه کشور و یا راه آهن چنانچه نیاز به ناوگان شرکت باشد راه آهن مجاز است بدو با هماهنگی و در غیر این

صورت راساً نسبت به استفاده از ناوگان شرکتها اقدام و هزینه آن را بر طبق تعرفه بارهای اداری مربوطه به شرکت پرداخت نماید و شرکت مکلف است در قراردادهای حمل و نقل خود با صاحبان کالا این موضوع را پیش بینی نماید.

ط) شرکت مکلف است از پوشش های بیمه ای جهت ناوگان و کالا و نیز بیمه مسئولیت استفاده نماید.
 ی) شرکت مجاز است برخی از امور فعالیت های حمل و نقل ریلی خود را در نواحی مختلف راه آهن از طریق یک یا چند شرکت حمل و نقل ریلی به صورت نمایندگی انجام دهد.
 ک) مدیر فنی نمی تواند همزمان در بیش از یک شرکت فعالیت نماید.
 ل) ارائه خدمات حمل و نقل ریلی به شرکت در خارج از مرزهای ایران توسط راه آهن، منوط به وجود مقابله نامه های ریلی و امکانات لازم برابر مقررات و ضوابط خواهد بود.

تبصره ۱: شرکت می تواند در امور حمل و نقل بین المللی بار و یا مسافر فعالیت نماید مشروط به آنکه قبلاً از راه آهن اجازه فعالیت در این سطح را اخذ نموده باشد.

تبصره ۲: راه آهن می تواند برای شرکتهای حمل و نقل ریلی پروانه با موضوع فعالیت بین المللی جداگانه صادر نماید که دستورالعمل و شرایط صدور این پروانه ظرف شش ماه پس از تصویب آئین نامه از سوی هیئت مدیره راه آهن اعلام خواهد شد.

م) شرکت مکلف است به نحوی برنامه ریزی نماید که ناوگان تحت اختیار خود را همواره و به طور مستمر بر طبق مقررات و دستورالعمل های تعمیر و نگهداری راه آهن در سرویس و مورد بهره برداری قرار دهد.
 شرایط مدیر فنی شرکت حمل و نقل ریلی مربوط به بند (ب) ماده (۳) آئین نامه تاسیس و فعالیت شرکت های حمل و نقل ریلی

۱- تابعیت کشور جمهوری اسلامی ایران.

۲- عدم اشتغال به فساد اخلاقی و عدم محکومیت کیفری که موجب محرومیت از حقوق اجتماعی شده باشد.

۳- عدم اعتیاد به مواد مخدر.

۴- داشتن گواهی پایان خدمت وظیفه و یا معافیت قانونی.

۵- دارای تحصیلات لیسانس با ۳ سال سابقه کاری مرتبط و یا فوق دیپلم با ۵ سال سابقه کاری مرتبط و یا دیپلم با ۷ سال سابقه کاری مرتبط.

۶- دارای تأییدیه صلاحیت فنی مربوطه از راه آهن.

ماده ۳۵ اساسنامه صندوق پس انداز کارکنان شرکت راه آهن ج.ا.ا.
سال تصویب: ۱۳۹۲ هیئت مدیره محترم شرکت راه آهن ج.ا.ا.

حوزه های سرمایه گذاری صندوق

• حوزه های سرمایه گذاری صندوق

• سرمایه گذاری در بازار سرمایه (بورس اوراق بهادار) به صورت مستقیم یا از طریق تأسیس صندوق سرمایه گذاری مشترک با کارگزاری ها یا خرید واحد سرمایه گذاری در صندوق های موجود.

• سرمایه گذاری در طرح ها و پروژه های حوزه ساختمان و مسکن یا سایر پروژه هایی که مؤسسه با پیش بینی سودآوری مناسب در آن ها تصمیم به سرمایه گذاری دارد.
خرید سهام شرکت های تابعه مؤسسه که در بورس عرضه شده است به قیمت تابلو بورس.

تبصره ۱: برای سرمایه گذاری در بازار سرمایه ملاک بازدهی سالانه مشابه مقررات حاکم بر بازدهی صندوق های مشترک بوده و مؤسسه به نام خود و به نمایندگی از اعضای متقاضی، اندوخته آنان را در این حوزه وارد خواهد کرد.

تبصره ۲: ملاک بازدهی در پروژه های اقتصادی سرمایه گذاری تا پایان پروژه می باشد و خروج از آن جز در موارد خروج عضو از صندوق امکان پذیر نخواهد بود. هیأت مدیره مؤسسه دستورالعمل چگونگی محاسبه حق السهم اندوخته و بازده پروژه را تصویب و اعلام خواهد کرد.

صور تجلسه مجمع عمومی عادی بطور فوق العاده شرکت راه آهن جمهوری اسلامی ایران سال تصویب: ۱۳۸۲ هیئت مدیره شرکت راه آهن ج.ا.ا.

مجمع عمومی «شرکت راه آهن جمهوری اسلامی ایران» در تاریخ ۱۳۸۱/۱۰/۱۷ تشکیل و بنا به پیشنهاد شماره ۱۷۹۴۴ مورخ ۱۳۸۱/۹/۵ شرکت مزبور، دستورالعمل اجرایی مواد «۵»، «۶»، «۸» و «۹» آئین نامه اجرایی مواد (۳۰) و (۱۲۸) قانون برنامه سوم توسعه را به شرح ذیل مورد تصویب قرار داد:

ماده ۵ - به منظور تأمین امنیت حقوقی و اقتصادی و تضمین مالکیت فردی و امکان دسترسی و بهره برداری آسان توسط بخش غیر دولتی از شبکه ریلی، ضوابط و مقررات مربوطه توسط هیأت مدیره شرکت سهامی راه آهن ج.ا.ا. تهیه می شود و پس از تصویب مجمع عمومی شرکت قابل اجرا خواهد بود.

دستورالعمل اجرایی ماده ۵

۱- کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی غیر دولتی داخلی واجد شرایط قانونی می توانند نسبت به راهبری قطارهای در تملک راه آهن و راه اندازی قطارها با سرمایه گذاری خصوصی در تملک خود به منظور حمل و نقل بار و مسافر و کسب درآمد و سود از شبکه ریلی راه آهن ج.ا.ا. اقدام نمایند.

تبصره - مشخصات فنی وسائط نقلیه ریلی در چارچوب استانداردهای اعلام شده توسط راه آهن می باشد که باید به تأیید شرکت مزبور برسد.

۲- شرکت راه آهن جمهوری اسلامی ایران کلیه شرایط مورد نیاز جهت دسترسی آزاد وسائط نقلیه مزبور به شبکه ریلی را فراهم و تعهد می نماید.

۳- شرکت راه آهن جمهوری اسلامی ایران در صورت بروز اختلاف مالی با سرمایه گذار حق توقیف یا جلوگیری از بهره برداری اموال سرمایه گذار را ندارد مگر از طریق مراجعه به مراجع صالحه و با صدور احکام قضائی.

۴- در صورتیکه سرمایه گذار در چارچوب قرارداد بخواهد اموال خود را از شرکت کارفرما خارج نماید ضمن صورت برداری کامل و امضاء طرفین، کارفرما اقدامات و تسهیلات خروج از جمله مجوز را برای سرمایه گذار فراهم خواهد ساخت.

۵- به منظور تشویق سرمایه گذاران :

الف - ظرفیت هایی که توسط سرمایه گذار و با هماهنگی کارفرما در موضوع کاربری حمل و نقل ریلی ایجاد می شود، توسط سرمایه گذار قابل بهره برداری می باشد. کارفرما می تواند تا حد برگشت اصل سرمایه و سود تسهیلات بانکی نسبت به خرید ظرفیت ایجاد شده تعهد نماید.

ب - کلیه تسهیلات دسترسی و تردد در شبکه و خطوط راه آهن از جمله اخذ مجوزهای لازم برای تشکیل و راه اندازی قطارها در خطوط ریلی توسط کارفرما در چارچوب قرارداد در اختیار سرمایه گذار قرار می گیرد. ج - حق استفاده از خطوط راه آهن برای سرمایه گذاران صرفاً در چارچوب قرارداد است. ضمناً کارفرما علاوه بر مبالغ مندرج در قرارداد هیچگونه وجهی دریافت نمی نماید.

د - کارفرما می تواند تمهیدات لازم جهت تأمین بخشی از سرمایه گذاری مورد نیاز را بصورت تسهیلات بانکی با نرخ یارانه ای در اختیار سرمایه گذار قرار دهد.

۶- حقوق استفاده از تسهیلات و امکانات متعلق به کارفرما در ایستگاه ها توسط سرمایه گذار، در چارچوب قرارداد مشخص می شود.

۷- در صورت وجود امکانات و تجهیزات انحصاری، کارفرما این امکانات و تجهیزات را به قیمت عادلانه روز و در چارچوب قرارداد در اختیار سرمایه گذار قرار می دهد اولویت بهره برداری از این امکانات و تجهیزات با سرمایه گذار است.

۸- فروش بلیط می بایست از طریق شبکه ها و سیستم های فروش گسترده انجام شود کارفرما بسترهای فروش بلیط را بصورت مکانیزه و متمرکز فراهم می آورد سرمایه گزار می تواند در صورت تمایل از این شبکه استفاده کند.

۹- کنترل ورود و خروج مسافری و کالاها در ایستگاه ها بر عهده کارفرما و مراجع ذیربط می باشد.

۱۰- حفظ امنیت قطارها توسط کارفرما و مراجع ذیربط و حفظ انتظامات آنها با همکاری مشترک کارفرما و سرمایه گذار و مراجع ذیربط می باشد.

۱۱- سرمایه گذار می تواند جهت انجام امور پشتیبانی قطارها با مجوز کارفرما نسبت به اجاره و یا احداث اماکن، کارگاهها، انبارها و تأسیسات مورد نیاز در محوطه های راه آهن (مرکز و نواحی) طبق مقررات موضوعه راه آهن اقدام نماید. نحوه محافظت از کارگاه ها، انبارها و تأسیسات مذکور و اموال متعلق و در تصرف سرمایه گذار با توافق طرفین و در چارچوب قرارداد می باشد.

۱۲- در صورت کاهش ظرفیت یا تغییر برنامه که ناشی از تصمیم کارفرما بوده و موجب زیان سرمایه گذار گردد بنا به درخواست سرمایه گذار و با ارائه مدارک قابل قبول کارفرما نسبت به جبران آن اقدام می نماید.

- ۱۳- درآمدهای ناشی از خدمات جانبی حمل و نقل که سرمایه گذار در چارچوب قرارداد تحصیل می نماید کلاً متعلق به سرمایه گذار می باشد.
- ۱۴- ضمانتنامه های اخذ شده توسط کارفرما از سرمایه گذار پس از اجراء فسخ یا خاتمه قرارداد در صورت عدم وجود تعهد بنا به درخواست سرمایه گذار، حداکثر ظرف مدت یک ماه به آنان مسترد می گردد.
- ۱۵- مواردی که در اجرای قرارداد، سرمایه گذار نیاز به تأیید کارفرما داشته باشد کارفرما حداکثر ظرف مدت یک ماه و ظایف نظارتی خود را اعمال نموده و تأییدیه های لازم را در اختیار سرمایه گذار قرار می دهد عدم اعلام نظر به منزله تأیید می باشد.
- ۱۶- مدت قرارداد متناسب با نوع فعالیت و میزان سرمایه گذاری تعیین می شود.
- ۱۷- هر گونه اختلاف ناشی از امور حمل و نقل و خدمات ریلی در مراجع ذیصلاح برابر مفاد مندرج در متن قرارداد رسیدگی و حل و فصل می شود.
- ۱۸- در صورت وجود ظرفیت خالی در هر مسیر، کارفرما مکلف است تا امکان دسترسی برای همه شرکت های حمل و نقل ریلی را بصورت آزاد فراهم آورد.
- ۱۹- شرکت راه آهن جمهوری اسلامی ایران به منظور اطلاع رسانی مکلف است در دوره های زمانی متفاوت رسماً نسبت به اعلام سالانه توان بالقوه و ظرفیت باقی مانده شبکه ریلی کشور در هر مسیر اقدام نماید.
- ۲۰- اشخاص حقیقی یا حقوقی طرف قرارداد موظفند در صورت استفاده غیراصولی از امکانات و تجهیزات و ایجاد ضرر و زیان، نسبت به جبران خسارات اقدام نمایند.
- ۲۱- اشخاص طرف قرارداد، بدون کسب مجوز از کارفرما حق واگذاری امتیاز کسب شده بابت امور حمل و نقل را به غیر، ندارند.

ماده ۶ - اجرای روش های تشویقی، از قبیل تضمین یا بیمه سرمایه گذاری، پرداخت مابه التفاوت نرخ تعرفه تکلیفی با بهای قیمت تمام شده، تضمین سود آوری واحدهای واگذار شده در قالب قوانین و مقررات مصوب مجمع عمومی شرکت امکانپذیر است .

دستورالعمل اجرایی ماده ۶:

- ۱- به منظور تضمین سرمایه اشخاص طرف قرارداد، کارفرما از انجام هرگونه اقدامی که بر مالکیت سرمایه

گذار اثر بگذارد و موجب اتلاف مال یا محرومیت وی از جزء یا کل سرمایه خویش گردد، خودداری می نماید و چنانچه برائر اقدام کارفرما خساراتی به آورده های سرمایه گذار وارد شود، برابر نظر کارشناس رسمی دادگستری، کارفرما رأساً یا از طریق بیمه، زیان وارده را جبران می نماید.

تبصره - اقداماتی که به موجب احکام قانونی و در جهت اعمال مقررات مدون راه آهن یا اجرای قرارداد فیما بین باشد، از شمول این ماده مستثنی می باشد.

۲- به منظور تضمین سودآوری سرمایه گذار، کارفرما تسهیلات لازم را جهت تولید مازاد بر نیاز و فروش خدمات تولید شده به سایر متقاضیان فراهم می آورد.

۳- در صورتیکه قیمت تمام شده، انجام فعالیت (راه اندازی و راهبری قطارها، خدمات، سایر فعالیتهای واگذار شده) از نرخ تعرفه تکلیفی بیشتر شود، کارفرما مکلف است نسبت به پرداخت مابه التفاوت آن اقدام نماید. میزان ونحوه پرداخت مابه التفاوت بنا به پیشنهاد هیأت مدیره راه آهن و تصویب مجمع عمومی تعیین می گردد.

۴- به منظور تشویق سرمایه گذاری در بخشهای خطرپذیر، دیر بازده و دارای سود با تأخیر و یا کم، راه آهن می تواند با اجرای سیاستهای تشویقی مختلف از قبیل تضمین یا بیمه سرمایه گذاری و تضمین سودآوری واحدهای واگذار شده نسبت به جلب سرمایه گذاران اقدام نماید. این تشویقات باید دارای مدت زمان معین بوده و با اتخاذ روشهای مناسب در زمینه کاهش ضریب خطر سرمایه گذاری و یا افزایش بازدهی آن، نسبت به حذف تدریجی آنها در پایان مدت مقرر اقدام شود.

در صورتی که روشهای تشویقی دیگری مورد نظر هیأت مدیره باشد با تصویب مجمع عمومی قابل اعمال خواهد بود.

ماده ۸ - در صورتی که اشخاص حقیقی و حقوقی غیردولتی (خصوصی و تعاونی) طرف قرارداد، به همراه واحد واگذار شده، انتقال کارکنان و کارگران واحدهای مزبور را نیز بپذیرند، کارفرما براساس قرارداد تنظیمی می تواند تسهیلات ویژه ای را با رعایت قوانینی که به تصویب مجمع عمومی شرکت می رسد برای آنها قائل شود.

دستورالعمل اجرایی ماده ۸

۱- در صورت قبول انتقال کارکنان یا کارگران توسط سرمایه گذار و در صورت استفاده از تسهیلات بانکی، کارفرما می تواند قسمتی از سود متعلقه را پرداخت نماید.

۲- کارفرما می تواند طبق آئین نامه بازخریدی و بازنشستگی زودرس مصوب هیأت مدیره در چارچوب قوانین و مقررات برای پرسنل شاغل و جوهی که بابت بازخریدی و بازنشستگی زودرس و مانده مرخصی های افراد تعیین می گردد را از بابت قبول انتقال کارکنان و کارگران به اشخاص حقیقی و حقوقی طرف قرارداد پرداخت نماید.

۳- تعداد کارکنان و کارگران مورد نیاز طرف قرارداد با توافق طرفین تعیین می شود.

۴- کارفرما می تواند در صورت قبول تعهدات انتقال کارکنان یا کارگران توسط سرمایه گذار بخشی از قیمت قرارداد را با تصویب هیأت مدیره تخفیف دهد.

ماده ۹ - تعیین تکلیف خسارات سوانح ناشی از خدمات و فعالیت های واگذار شده براساس دستورالعملی خواهد بود که در آن تکالیف مقرر دوطرف و شخص ثالث را مشخص کرده و به تصویب مجمع عمومی شرکت خواهد رسید. وضعیت سایر خسارات در قراردادهای منعقد شده مشخص شود.

دستورالعمل اجرایی ماده ۹

۱- در سوانح ناشی از قوه قهریه و عوامل طبیعی مانند سیل، زلزله، ریزش کوه و ... یا هرگونه حوادث غیرقابل پیش بینی (فارس ماژور) که جلوگیری از آن از عهده طرفین خارج بوده و ناشی از فعل یا ترک فعل هیچ یک از آنها نباشد، مسئولیتی متوجه کارفرما، سرمایه گذار و اشخاص ثالث نخواهد بود.

۲- سرمایه گذار مسئولیتهای خود را در چارچوب قرارداد منعقد شده در مقابل خسارات مالی و بدنی حداکثر در سقف مبلغ قرارداد یا آورده سرمایه گذار بیمه می نماید.

۳- تعهدات متقابل سرمایه گذاران و اشخاص ثالث براساس قوانین و مقررات جاری کشور صورت می پذیرد.

۴- در صورت بروز سانحه برای واگن ها یا لکوموتیوهای در تملک بخشهای غیردولتی، راه آهن می تواند به منظور جایگزینی و جلوگیری از وقفه امور، واگنها یا لکوموتیوهای خود را طبق قرارداد تا اتمام بازسازی در اختیار آنها قرار دهد.